

ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΤΑΞΗ: Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	Δειγματικές Δραστηριότητες
	<i>Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να:</i>	<i>Διδακτέα: Πληροφορίες, Έννοιες, Δεξιότητες, Στρατηγικές/Τρόπος σκέψης, Στάσεις/Αξίες</i>	Δεν αντιστοιχούν σε κάθε δείκτη- αναφέρονται μόνο σε καινοτόμες προτάσεις
1. Να επεξεργάζονται το αρχαιοελληνικό κείμενο σε σχέση με το κειμενικό όλον, το επικοινωνιακό πλαίσιο παραγωγής του κειμένου και τα ευρύτερα κοινωνικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα.	1. Αντιμετωπίζουν τα Α.Ε. ως μάθημα ανθρωπογνωσίας. 1.1. Αναγνωρίζουν τα διαχρονικά ανθρωπιστικά μηνύματα και να εκτιμούν την ανθρωπιστική παιδεία. 1.2. Κατανοούν την ανθρωποκεντρική διάσταση του αρχαίου κόσμου.	1.1. Διαχρονικά ανθρωπιστικά μηνύματα, ανθρωπιστική παιδεία. 1.2. Ανθρωποκεντρική διάσταση του αρχαίου κόσμου. 1.2.1. Ανθρωπιστική παιδεία - διαχρονικές ανθρωπιστικές ιδέες και αξίες του Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού 1.2.2. Ανάπτυξη προσωπικού διαλόγου με τις αξίες,	

			αντιλήψεις, έννοιες του κειμένου 1.2.3.Κριτική αποτίμηση ιδεών - Διαμόρφωση προσωπικής γνώμης.	
	2.	Προσεγγίζουν ερμηνευτικά αντιπροσωπευτικά κείμενα της ΑΕΓ και να εκτιμούν τη λογοτεχνική τους αξία.	2. Ερμηνευτική προσέγγιση και λογοτεχνική αποτίμηση των αρχαιοελληνικών κειμένων.	
	2.1.	Εντοπίζουν τον χώρο, τον χρόνο, τα πρόσωπα και τα γεγονότα που αφορούν ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	2.1.Αναφορά στον χώρο, τον χρόνο, τα πρόσωπα και τα γεγονότα	
	2.2.	Αποδίδουν και ερμηνεύουν το περιεχόμενο του κειμένου σε νεοελληνικό λόγο.	2.2.Απόδοση και ερμηνεία του περιεχομένου του κειμένου σε νέο ελληνικό λόγο 2.2.1. Εντοπισμός των ρημάτων 2.2.2. Διαχωρισμός του κειμένου σε προτάσεις – κύριες και δευτερεύουσες 2.2.3. Είδος δευτερευουσών προτάσεων 2.2.4. Ανάκληση προϋπάρχουσας γνώσης για ερμηνεία των γνωστών λέξεων 2.2.5. Λέξεις άγνωστες που μπορούν να ερμηνευτούν με βάση προϋπάρχουσες γνώσεις	

		3.1. Καλλιεργούν αναγνωστικές και επικοινωνιακές δεξιότητες. 3.2. Συνδέουν τον δημιουργό και το κείμενό του με το ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό, πολιτικό και πολιτιστικό πλαίσιο δημιουργίας του γραμματειακού είδους. 3.3. Κατανοούν το νόημα του αρχαιοελληνικού κειμένου.	στα Αρχαία και Νέα Ελληνικά. 2.2.6. Αλλαγή της σειράς των λέξεων, όπου χρειάζεται, για απόδοση σε ορθό νεοελληνικό λόγο. 3.2. Πληροφορίες για τον δημιουργό. Σύνδεση με το ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό, πολιτικό και πολιτιστικό πλαίσιο δημιουργίας του γραμματειακού είδους 3.3.1. Καταγραφή του κειμένου τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή – ιστορικό πλαίσιο 3.3.2. Διαχρονικές ιδέες και πρότυπα/αντιπρότυπα που προβάλλονται από τον συγγραφέα 3.3.3. Επικαιροποίηση του κειμένου 3.3.4. Ιδέες που διαπνέουν το αρχαίο κείμενο – αξιολόγηση	

2. Να μπορούν να ερμηνεύουν ένα αρχαίο κείμενο, αξιοποιώντας το λεξιλόγιο και αντιλαμβανόμενοι τη διαχρονικότητα της Ελληνικής Γλώσσας.		1. Συνειδητοποιούν την αφετηρία, τη συνέχεια και εξέλιξη της Ελληνικής Γλώσσας. 1.1 Αντιλαμβάνονται τη νοηματική συνάφεια Αρχαίας και Νέας Ελληνικής Γλώσσας. 1.2 Επισημαίνουν τη διαχρονία του λεξιλογίου της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας. 1.3 Αναγνωρίζουν κοινές λέξεις/φράσεις ανάμεσα σε Αρχαία και Νέα Ελληνική και στην κυπριακή διάλεκτο.	ιδεών/ σύγκριση με σημερινά δεδομένα 1.1. Κοινοί νοηματικοί άξονες 1.1. Κοινές λέξεις /φράσεις ανάμεσα σε Αρχαία και Νέα Ελληνική 1.3. Παροχή πληροφοριών για το ότι στην κυπριακή διάλεκτο διατηρούνται: - Πολλές καταλήξεις ουσιαστικών - Σύνταξη ρημάτων με γενική, αντί με αιτιατική που συντάσσονται στη νεοελληνική.	

	2.1.	Συνδέουν ετυμολογικά τη Νέα με την Αρχαία Ελληνική.	2.1. Ετυμολογία λέξεων	
	2.2.	Σχηματίζουν λέξεις απλές και σύνθετες με αρχαιοελληνική ρίζα και τις χρησιμοποιούν στην παραγωγή λόγου ώστε να εξοικειωθούν με τους μηχανισμούς της παραγωγής και σύνθεσης.	2.2. Λέξεις στη Νέα Ελληνική με αρχαιοελληνική ρίζα (παραγωγή - σύνθεση)	
	2.3	Κατανοούν τη σημασία των λέξεων και διευρύνουν τον γλωσσικό τους κώδικα, εμπλουτίζοντας και ομαδοποιώντας το λεξιλόγιό τους.	2.3. Σημασίες και ομαδοποίηση λεξιλογίου.	
	2.4.	Χρησιμοποιούν τις λέξεις σε κείμενο με ολοκληρωμένο νόημα.	2.4. Λέξεις σε κείμενο με ολοκληρωμένο νόημα	

ΒΛΕΠΕ ΔΕΙΚΤΕΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ (Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ): ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΟΜΟΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΜΟΡΦΗ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (Δείκτης Επιτυχίας 3)

ΒΛΕΠΕ ΔΕΙΚΤΕΣ (Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ): Ο ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ ΚΑΙ Ο ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ (Δείκτης Επιτυχίας 4)

ΒΛΕΠΕ ΔΕΙΚΤΕΣ (Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ): Α' ΚΑΙ Β' ΚΛΙΣΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ (Δείκτης Επιτυχίας 5)

ΒΛΕΠΕ ΔΕΙΚΤΕΣ (Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ) ΔΕΥΤΕΡΟΚΛΙΤΑ ΕΠΙΘΕΤΑ (Δείκτης Επιτυχίας 6)

ΒΛΕΠΕ ΔΕΙΚΤΕΣ (Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ) ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ, ΚΤΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ (Δείκτης Επιτυχίας 6)

3. Να μπορούν να ερμηνεύουν ένα αρχαίο κείμενο, αξιοποιώντας γραμματικά και συντακτικά τον ρόλο του Παρακειμένου και του Υπερσυντελικού.	1.1. 1.2. 1.3	Αναγνωρίζουν τύπους του Παρακειμένου και του Υπερσυντελικού βαρύτονων ρημάτων ε. φ. σε αρχαιοελληνικά κείμενα. Αναγνωρίζουν τη γραμματική λειτουργία των χρόνων αυτών (ο Παρακείμενος είναι παροντικός χρόνος, ενώ ο Υπερσυντελικός είναι Παρελθοντικός) και σχηματίζουν τους τύπους των βαρύτονων ρημάτων των χρόνων αυτών στην ε. φ. Κατανοούν τη σημασία της οριστικής έγκλισης, αναγνωρίζοντάς την ως την	1.1.Παρακείμενος και Υπερσυντελικός βαρύτονου ρήματος - Σημασία αναδιπλασιασμού - είδη: ▪ Επανάληψη του αρχικού συμφώνου του θέματος με ένα ε. ▪ Συλλαβική αύξηση έ- ▪ Χρονική αύξηση ▪ καταλήξεις Παρακειμένου και Υπερσυντελικού (ενεργητικής φωνής) βαρύτονου ρήματος 1.2. - Παροντική διάσταση του Παρακειμένου, ως του χρόνου που δηλώνει κάτι που έγινε στο παρελθόν αλλά υπάρχει τώρα συντελεσμένο - Σημασία της παρελθοντικής διάστασης του Υπερσυντελικού 1.3.1.Σημασία της οριστικής έγκλισης του Παρακειμένου (δήλωση του οριστικού = του	

4. Οι μαθητές να βελτιώνονται στην ερμηνεία ενός αρχαίου κειμένου, αξιοποιώντας γραμματικά και συντακτικά τον ρόλο των εγκλίσεων του εἰμί και βαρύτωνων ρημάτων.	2.1. 1.1.	έγκλιση που φανερώνει κάτι το πραγματικό και εντοπίζουν τύπους της οριστικής του Παρακειμένου και Υπερσυντελικού ε. φ. σε αρχαιοελληνικά κείμενα. Σχηματίζουν απλές προτάσεις με τη χρήση τύπων του Παρακειμένου και του Υπερσυντελικού ε. φ. και μ.φ. Κατανοούν ότι οι διάφορες μορφές του ρήματος που φανερώνουν την ψυχική διάθεση του υποκειμένου ονομάζονται εγκλίσεις.	πραγματικού) -Οριστική Παρακειμένου και Υπερσυντελικού σε αρχαιοελληνικό κείμενο 2.1. Απλές προτάσεις με τη χρήση των τύπων του Παρακειμένου και του Υπερσυντελικού ε. φ. στην οριστική έγκλιση. -Τύποι του χρόνου αυτού σε απλές προτάσεις από τα Νέα στα Αρχαία Ελληνικά. 1.1.Σημασία εγκλίσεων -οριστική (ε, ο και -ει,) =πραγματικό, οριστικό -υποτακτική (η, ω και – η) = προσδοκώμενο, επιθυμητό -ευκτική (-οι) =ευχή, επιθυμία -προστακτική = απαίτηση	

	1.2.	Κατανοούν τη σημασία της οριστικής έγκλισης ως της μορφής του ρήματος που φανερώνει το πραγματικό σε σχέση με τις άλλες εγκλίσεις που φανερώνουν το αβέβαιο.	1.2. Σημασία της οριστικής (δήλωση του πραγματικού)	
	2.1.	Κατανοούν τη σημασία της υποτακτικής έγκλισης, αναγνωρίζοντάς την ως την έγκλιση που φανερώνει κάτι το προσδοκώμενο ή το επιθυμητό.	2.1.Σημασία της υποτακτικής (δήλωση του προσδοκώμενου = του αβέβαιου) -Σχέση της υποτακτικής έγκλισης με τις καταλήξεις του Ενεστώτα και του Αορίστου ε.φ. και μ.φ. βαρύτονων ρημάτων	
	2.2.	Αναγνωρίζουν τύπους της υποτακτικής στον Ενεστώτα και Αόριστο ε.φ. και μ.φ. βαρύτονων ρημάτων σε αρχαιοελληνικά κείμενα.	2.2. -Τύποι της υποτακτικής στον Ενεστώτα και Αόριστο ε.φ. και μ.φ. βαρύτονων ρημάτων σε αρχαιοελληνικά κείμενα.	
	2.3.	Σχηματίζουν απλές προτάσεις, στα αρχαία ελληνικά, χρησιμοποιώντας τύπους της υποτακτικής των βαρύτονων ρημάτων.	2.3.Απλές προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση τύπων της υποτακτικής των βαρύτονων ρημάτων.	

	2.4.	Αναγνωρίζουν την υποτακτική Ενεστώτα του ρ. <i>είμι</i> και να μπορούν να την χρησιμοποιούν και κατά τον σχηματισμό του περιφραστικού τύπου της υποτακτικής του Παρακειμένου ε.φ.	2.4. Κλίση του ρ. <i>είμι</i> στην υποτακτική Ενεστώτα -Περιφραστικός τύπος της υποτακτικής του Παρακειμένου (μετοχή Παρακειμένου + ρήμα <i>είμι</i> στην υποτακτική Ενεστώτα)	
	2.5.	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση τύπων της υποτακτικής του <i>είμι</i> για το σχηματισμό της υποτακτικής Παρακειμένου στην ε.φ. και μ.φ.	2.5. Απλές προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση τύπων της υποτακτικής του <i>είμι</i> για τον σχηματισμό της υποτακτικής του Παρακειμένου ε.φ. και μ.φ.	
	3.1	Κατανοούν τη σημασία της ευκτικής έγκλισης, αναγνωρίζοντάς την ως την έγκλιση που φανερώνει ευχή στο παρόν ή στο μέλλον.	3.1.Σημασία της ευκτικής (δήλωση της ευχής) -Σύνδεση της ευκτικής έγκλισης με τις καταλήξεις του Ενεστώτα, του Μέλλοντα και του Αόριστου ε.φ. και μ.φ. βαρύτονων ρημάτων	
	3.2.	Αναγνωρίζουν και χρησιμοποιούν τους τύπους της ευκτικής στον Ενεστώτα, Μέλλοντα και Αόριστο ε.φ και μ.φ.	3.2. Τύποι της ευκτικής στον Ενεστώτα, Μέλλοντα και Αόριστο ε.φ. και μ.φ.	

	3.3.	Αναγνωρίζουν την ευκτική Ενεστώτα του ρήματος ρ. <i>εἰμί</i> και να μπορούν να την χρησιμοποιούν και κατά τον σχηματισμό του περιφραστικού τύπου της ευκτικής του Παρακειμένου ε.φ.	3.3. - Κλίση του ρ. <i>εἰμί</i> στην ευκτική Ενεστώτα - Περιφραστικοί τύποι της ευκτικής του Παρακειμένου – καταλήξεις (μετοχή Παρακειμένου + ρήμα <i>εἰμί</i> στην ευκτική Ενεστώτα)	
	3.4.	Χρησιμοποιούν τους τύπους της ευκτικής στον σχηματισμό προτάσεων στα αρχαία ελληνικά.	3.4. Απλές προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση τύπων της ευκτικής στην ε.φ και μ.φ. 3.4.1. Απλές προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση τύπων της ευκτικής του Παρακειμένου. -μετοχή ρήματος στον Παρακείμενο και την ευκτική του <i>εἰμί</i>.	
	4.1.	Κατανοούν τη σημασία της προστακτικής έγκλισης, αναγνωρίζοντάς την ως την έγκλιση που φανερώνει προσταγή ή απαίτηση.	4.1. Σημασία της προστακτικής (δήλωση της προσταγής= του αβέβαιου)	

5. Οι μαθητές να μπορούν να ερμηνεύουν ένα αρχαίο κείμενο, αξιοποιώντας	4.2.	Αναγνωρίζουν και χρησιμοποιούν τους τύπους της προστακτικής στον Ενεστώτα και Αόριστο ε.φ. και μ.φ.	4.2. Τύποι της προστακτικής Ενεστώτα και Αορίστου ε.φ. και μ.φ. -θέμα χρόνου -καταλήξεις
	4.3.	Αναγνωρίζουν την προστακτική Ενεστώτα του ρήματος ρ. εἰμί και να μπορούν να την χρησιμοποιούν και κατά τον σχηματισμό του περιφραστικού τύπου της προστακτικής του Παρακειμένου ε.φ.	4.3. - Κλίση του ρ. εἰμί στην προστακτική Ενεστώτα. -Περιφραστικοί τύποι της προστακτικής του Παρακειμένου (μετοχή Παρακειμένου + ρήμα εἰμί στην προστακτική Ενεστώτα)
	4.4.	Σχηματίζουν απλές προτάσεις με τη χρήση τύπων της προστακτικής Παρακειμένου ε.φ.	4.4.Απλές προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση τύπων της προστακτικής Παρακειμένου ε.φ. και μ.φ.
	1.	Σχηματίζουν το απαρέμφατο στον Ενεστώτα, Μέλλοντα, Αόριστο και Παρακείμενο ε.φ. και μ.φ.	1. Γραμματική λειτουργία του απαρεμφάτου - Ρηματικός τύπος - Άκλιτος τύπος - Θέμα, καταλήξεις

γραμματικά και συντακτικά τον ρόλο του απαρεμφάτου.		1.1 Αναγνωρίζουν και σχηματίζουν το απαρέμφατο Ενεστώτα και Μέλλοντα του ρήματος <i>είμι</i>. 1.2. Σχηματίζουν τύπους απαρεμφάτου στην ε. και μ.φ. και τους συσχετίζουν με αντίστοιχους τύπους που έχουν επιβιώσει στα Νέα Ελληνικά. 2. Κατανοούν ότι <i>έναρθρο απαρέμφατο</i> λέγεται το απαρέμφατο που έχει άρθρο ουδετέρου γένους και συναντάται σε κάθε πτώση του ενικού αριθμού εκτός από την κλητική.	απαρεμφάτου Ενεστώτα, Μέλλοντα, Αορίστου και Παρακειμένου ε.φ. και μ.φ. -Καταλήξεις απαρεμφάτου σε Ενεστώτα, Μέλλοντα, Αόριστο και Παρακείμενο ε.φ. και μ.φ. 1.1. - Απαρέμφατο του ρήματος <i>είμι</i> στον Ενεστώτα και Μέλλοντα. -καταλήξεις 1.2. Απαρέμφατα σε ε.φ. και μ.φ. και αντίστοιχοι τύποι στα Νέα Ελληνικά . 2. Σημασία <i>έναρθρου</i> απαρεμφάτου -Σχέση της έννοιας του <i>έναρθρου</i> απαρεμφάτου με τα Νέα Ελληνικά (απαγορεύεται το <i>καπνίζειν</i> = απαγορεύεται το κάπνισμα)	

	2.1.	Εντοπίζουν το άρθρο απαρέμφατο σε αρχαιοελληνικό κείμενο.	2.1. Τύποι άρθρων απαρεμμάτων σε αρχαιοελληνικό κείμενο.	
	2.2.	Χρησιμοποιούν το άρθρο απαρέμφατο σε προτάσεις στα αρχαία ελληνικά.	2.2. Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση άρθρου απαρεμμάτων.	
	3.1.	Κατανοούν ότι το άρθρο απαρέμφατο είναι το απαρέμφατο που χρησιμοποιείται χωρίς το άρθρο και εντοπίζουν το άρθρο απαρέμφατο σε αρχαιοελληνικό κείμενο.	3.1. Το άρθρο απαρέμφατο σε αρχαία ελληνικά κείμενα και η σύνδεσή του με τα νέα ελληνικά (σημασία) -το ειδικό στα ν.ε. αποδίδεται με ειδική πρόταση -το τελικό απαρέμφατο αποδίδεται στα ν.ε. με τελική πρόταση	
	3.2.	Αναγνωρίζουν, εντοπίζουν και κατανοούν ότι τελικό απαρέμφατο λέγεται το απαρέμφατο που ισοδυναμεί με πρόταση επιθυμίας.	3.2. Σημασία του τελικού απαρεμμάτων Το απαρεμμάτων στην πρόταση - Συσχετισμός απαρεμμάτων με το ρήμα της πρότασης - Τα ρήματα που	

		3.3. Αναγνωρίζουν ότι το τελικό απαρέμφατο αναλύεται σε τελική δευτερεύουσα πρόταση και αναλύουν το τελικό απαρέμφατο σε τελική δευτερεύουσα πρόταση. 4.1. Κατανοούν και εντοπίζουν ότι <i>ειδικό απαρέμφατο</i> λέγεται το απαρέμφατο που ισοδυναμεί με ειδική πρόταση και το αποδίδουν με το ότι	παίρνουν ως υποκείμενο ή ως αντικείμενο τελικό απαρέμφατο. -Απόδοση του τελικού απαρεμφάτου στα Νέα Ελληνικά με το να -Δήλωση σκοπού 3.3. Ανάλυση του τελικού απαρεμφάτου σε τελική πρόταση (βλ. ΔΕ για τελικές προτάσεις) 4.1. Σημασία του ειδικού απαρεμφάτου - Το απαρέμφατο στην πρόταση - Συσχετισμός με το ρήμα της πρότασης - Τα ρήματα που παίρνουν ως υποκείμενο ή ως αντικείμενο ειδικό απαρέμφατο. -Απόδοση του ειδικού απαρεμφάτου στα Νέα Ελληνικά με το ότι	

	4.2.	Αναγνωρίζουν ότι το ειδικό απαρέμφατο αναλύεται σε ειδική δευτερεύουσα πρόταση και αναλύουν το ειδικό απαρέμφατο σε ειδική πρόταση.	4.2. Ανάλυση του ειδικού απαρεμφάτου σε ειδική πρόταση (βλ. Δ.Ε. για ειδικές προτάσεις).	
	4.3.	Χρησιμοποιούν το τελικό και ειδικό απαρέμφατο σε προτάσεις στα αρχαία ελληνικά.	4.3. Η χρήση ειδικού και τελικού απαρεμφάτου μέσα σε απλές προτάσεις στα αρχαία ελληνικά.	
	4.4.	Αναγνωρίζουν το έναρθρο ή άναρθρο απαρέμφατο (τελικό /ειδικό) σε λόγιες φράσεις.	4.4. Έναρθρα και άναρθρα απαρέμφατα σε λόγιες φράσεις που επιβιώνουν μέχρι τις μέρες μας	
	5.1.	Αντιλαμβάνονται ότι, όταν το Υ (υποκείμενο) του ρήματος είναι το ίδιο με το Υ του απαρεμφάτου, το φαινόμενο λέγεται ταυτοπροσωπία .	5.1. Σημασία ταυτοπροσωπίας - Το υποκείμενο του απαρεμφάτου μπαίνει σε ονομαστική πτώση, όταν είναι το ίδιο με το υποκείμενο του ρήματος.	
	5.2.	Εντοπίζουν το φαινόμενο της ταυτοπροσωπίας σε απλές	5.2. Το φαινόμενο της ταυτοπροσωπίας σε	

	5.3.	προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά. Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση της ταυτοπροσωπίας.	απλές προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά - Το ρήμα της πρότασης - Το υποκείμενο του ρήματος - Εντοπισμός του απαρεμφάτου με βάση το ρήμα της πρότασης διαπίστωση αν το απαρέμφατο είναι τελικό ή ειδικό - Εντοπισμός του υποκειμένου του απαρεμφάτου -Αν το υποκείμενο του απαρεμφάτου είναι το ίδιο με το υποκείμενο του ρήματος, έχουμε ταυτοπροσωπία. 5.3. Σχηματισμός και εφαρμογή της ταυτοπροσωπίας σε προτάσεις στα αρχαία	

	6.1. 6.2. 6.3.	Κατανοούν ότι, όταν το Υ του ρήματος είναι διαφορετικό από το Υ του απαρεμφάτου, τότε έχουμε <i>ετεροπροσωπία</i>. Εντοπίζουν το φαινόμενο της ετεροπροσωπίας σε αρχαιοελληνικό κείμενο. Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση της ετεροπροσωπίας.	ελληνικά. 6.1. Σημασία της ετεροπροσωπίας - Το υποκείμενο του απαρεμφάτου βρίσκεται σε πτώση αιτιατική, ενώ το υποκείμενο του ρήματος σε πτώση ονομαστική. 6.2. Το φαινόμενο της ετεροπροσωπίας σε αρχαιοελληνικό κείμενο. 6.3. Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με το φαινόμενο της ετεροπροσωπίας. - Ρήμα της πρότασης - Υποκείμενο του ρήματος - Απαρέμφατο - Με βάση το ρήμα της πρότασης διαπίστωση αν το απαρέμφατο είναι τελικό ή ειδικό - Εντοπισμός του υποκειμένου του	

	6.4.	Αποδίδουν το περιεχόμενο ενός αρχαιοελληνικού κειμένου με βάση την ταυτοπροσωπία ή την ετεροπροσωπία.	απαρεμφάτου - Αν το υποκείμενο του απαρεμφάτου είναι διαφορετικό από το υποκείμενο του ρήματος, έχουμε ετεροπροσωπία. - Στην ετεροπροσωπία το υποκείμενο του απαρεμφάτου τίθεται σε πτώση αιτιατική. 6.4. Απόδοση του αρχαιοελληνικού κειμένου με βάση την ετεροπροσωπία ή την ταυτοπροσωπία - Στην ταυτοπροσωπία το υποκείμενο του απαρεμφάτου είναι το ίδιο με το υποκείμενο του ρήματος και υπονοείται στην απόδοση στα Νέα Ελληνικά - Στην ετεροπροσωπία το υποκείμενο του απαρεμφάτου είναι διαφορετικό από το υποκείμενο του ρήματος και μεταφράζεται σε ονομαστική.	

6. Οι μαθητές να βελτιώνονται στην ερμηνεία ενός αρχαίου κειμένου, αξιοποιώντας γραμματικά και συντακτικά τον ρόλο των απρόσωπων ρημάτων και εκφράσεων.	1.1. 1.2. 1.3. 1.4.	Να αναγνωρίζουν το ρήμα ως κλιτή λέξη και να το ξεχωρίζουν από τα άλλα μέρη του λόγου. Να αναγνωρίζουν ότι το ρήμα έχει πρόσωπο, αριθμό και φωνή (=παρεπόμενα) και αυτά αποτελούν ένδειξη για το ποιος ενεργεί. Αναγνωρίζουν τα απρόσωπα ρήματα και τις απρόσωπες εκφράσεις. Εντοπίζουν τα απρόσωπα ρήματα και τις απρόσωπες εκφράσεις σε αρχαιοελληνικά κείμενα.	1.1. Αναγνώριση του ρήματος και των παρεπόμενων του -Πρόσωπο ρήματος -Αριθμός ρήματος -Φωνή ρήματος 1.3. Απρόσωπα ρήματα και απρόσωπες εκφράσεις σε γ' ενικό πρόσωπο -Σχηματισμός απροσώπων ρημάτων (π.χ. δεῖ, δοκεῖ, χρή κ.λπ.) - Σχηματισμός απρόσωπων εκφράσεων (επίθετο ουδετέρου γένους ή ένα αφηρημένο ουσιαστικό + το ρήμα <i>ἐστί</i> (π.χ. καλόν ἐστί, ἀνάγκη ἐστί) 1.4. Απρόσωπα ρήματα και απρόσωπες εκφράσεις μέσα σε αρχαιοελληνικά κείμενα.	

	1.5.	Κατανοούν τη συντακτική λειτουργία των απρόσωπων ρημάτων και των απρόσωπων εκφράσεων.	1.5. Αναρθρο απαρέμφατο (ειδικό και τελικό) ως υποκείμενο των απρόσωπων ρημάτων και απρόσωπων εκφράσεων	
	2.1.	Κατανοούν τη σημασία της δοτικής προσωπικής , την εντοπίζουν και την χρησιμοποιούν σε αρχαιοελληνικό κείμενο	2.1. Σημασία της δοτικής προσωπικής ως της πτώσης που δηλώνει το πρόσωπο, στο οποίο αναφέρεται το απρόσωπο ρήμα -Τύποι δοτικής προσωπικής σε αρχαιοελληνικό κείμενο. -Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση της δοτικής προσωπικής.	
	2.2.	Σχηματίζουν προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά, χρησιμοποιώντας την απρόσωπη σύνταξη.	2.2.Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση απρόσωπης σύνταξης. - Απρόσωπα ρήματα που βρίσκονται στο γ' πρόσωπο ενικού - Αναρθρο απαρέμφατο ως υποκείμενο των απρόσωπων ρημάτων και απρόσωπων εκφράσεων - Δοτική προσωπική ως η πτώση που δηλώνει το πρόσωπο, στο οποίο αναφέρεται το απρόσωπο	

7.(α) Οι μαθητές και οι μαθήτριες να μπορούν να αναγνωρίζουν και να κλίνουν τα συμφωνόληκτα (αφωνόληκτα, ημιφωνόληκτα) ουσιαστικά γ' κλίσης	1.1. 1.2.	Αναγνωρίζουν και εντοπίζουν τα συμφωνόληκτα ουσιαστικά γ' κλίσης σε αρχαία ελληνικά κείμενα. Κατηγοριοποιούν τα συμφωνόληκτα ουσιαστικά γ' κλίσης, με βάση το θέμα τους.	ρημα. 1.1. Συμφωνόληκτα ουσιαστικά γ' κλίσης σε αρχαία ελληνικά κείμενα. -θέματα (μονόθεμα, διπλόθεμα) -θέμα από γενική ενικού (αφαίρεση κατάληξης) -χαρακτήρας θέματος -καταλήξεις (καταληκτικά, ακατάληκτα) 1.2.Κατηγοριοποίηση συμφωνόληκτων ουσιαστικών της γ' κλίσης σε αφωνόληκτα και ημιφωνόληκτα. -Το θέμα των τριτόκλιτων συμφωνόληκτων ουσιαστικών. -Διάκριση αφωνόληκτων ουσιαστικών με βάση το χαρακτήρα τους σε χειλικόληκτα, ουρανικόληκτα και οδοντικόληκτα. - Διάκριση ημιφωνόληκτων ουσιαστικών με βάση το χαρακτήρα, σε ενρινόληκτα, υγρόληκτα και σιγμόληκτα (ουδέτερα). -Διάκριση των ημιφωνόληκτων	

7.(β) Οι μαθητές και οι μαθήτριες να μπορούν να αναγνωρίζουν και να κλίνουν τα φωνηεντόληκτα ουσιαστικά γ' κλίσης	1.3.	Κλίνουν τα συμφωνόληκτα ουσιαστικά της γ' κλίσης.	ουσιαστικών σε μονόθεμα και διπλόθεμα. -Διάκριση των συγκοπτόμενων υγρόληκτων ουσιαστικών. 1.3.Κλίση των συμφωνόληκτων ουσιαστικών της Γ' κλίσης	
	1.4.	Σχηματίζουν προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά, χρησιμοποιώντας συμφωνόληκτα ουσιαστικά.	1.4.Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση συμφωνόληκτων ουσιαστικών της γ' κλίσης.	
	2.1.	Αναγνωρίζουν και εντοπίζουν στα αρχαία ελληνικά κείμενα τα φωνηεντόληκτα ουσιαστικά γ' κλίσης.	2.1.Φωνηεντόληκτα ουσιαστικά γ' κλίσης -θέμα, κατάληξη, χαρακτήρας	
	2.2.	Κατηγοριοποιούν τα φωνηεντόληκτα ουσιαστικά γ' κλίσης, με βάση το θέμα τους.	2.2. Κατηγοριοποίηση τριτόκλιτων φωνηεντόληκτων ουσιαστικών . - Το θέμα των τριτόκλιτων φωνηεντόληκτων ουσιαστικών (χαρακτήρας φωνήεν) - Διάκριση φωνηεντόληκτων ουσιαστικών με βάση το θέμα τους σε μονόθεμα και διπλόθεμα.	

8.(α) Οι μαθητές/τριες να μπορούν να ερμηνεύουν σ' ένα αρχαιοελληνικό κείμενο τη γραμματική λειτουργία της μετοχής.	2.3.	Κλίνουν τα φωνηεντόληκτα ουσιαστικά της γ' κλίσης.	2.3.Κλίση των φωνηεντόληκτων ουσιαστικών της γ' κλίσης: -καταλήξεις φωνηεντόληκτων ουσιαστικών -διάκριση με βάση το θέμα σε μονόθεμα και διπλόθεμα	
	2.4.	Σχηματίζουν προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά χρησιμοποιώντας φωνηεντόληκτα ουσιαστικά.	2.4. Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση φωνηεντόληκτων ουσιαστικών της γ' κλίσης.	
	1.1.	Εξοικειωθούν με τον σχηματισμό των μετοχών ε.φ. και μ.φ.	1.1. Μετοχή Ενεστώτα, Μέλλοντα, Αορίστου και Παρακειμένου ενεργητικής και μέσης φωνής φωνηεντόληκτων και συμφωνόληκτων ρημάτων - θέμα του ρήματος, χρονικός χαρακτήρας, καταλήξεις, τρία γένη (π.χ. ὁ λύων, ἡ λύουσα, τὸ λῦον, ὁ λυόμενος, ἡ λυομένη, τὸ λυόμενον) - πτώσεις	
	1.2.	Κατανοούν τη γραμματική λειτουργία της μετοχής ως του ρηματικού επιθέτου που μετέχει στις ιδιότητες τόσο του επιθέτου		

	1.2. 1.3. 1.5.	όσο και του ρήματος. Αναγνωρίζουν τους διάφορους τύπους των μετοχών στην ενεργητική και μέση φωνή και τους εντοπίζουν σε αρχαιοελληνικά κείμενα. Κλίνουν τις μετοχές στον Ενεστώτα, Μέλλοντα Αόριστο και Παρακείμενο Ενεργητικής και Μέσης Φωνής, αρσενικού, θηλυκού και ουδετέρου γένους. Συσχετίζουν τύπους της μετοχής στα αρχαία ελληνικά με αντίστοιχους τύπους που έχουν επιβιώσει στα νέα ελληνικά και στην κυπριακή διάλεκτο.	1.2.1. Τύποι μετοχών σε αρχαιοελληνικά κείμενα. -Μετοχές ενεργητικής φωνής (καταλήξεις, γένος, πτώση) -Μετοχές μέσης φωνής (καταλήξεις, γένος, πτώση) 1.3. Μετοχή Ενεστώτα, Μέλλοντα, Αορίστου και Παρακείμενου Ενεργητικής και Μέσης Φωνής, αρσενικού, θηλυκού και ουδετέρου γένους - Στην ε. φ. οι τύποι του αρσενικού και ουδετέρου, κατά τη γ' κλ. ουσιαστικών - Στη μ. φ., αρσενικό, θηλυκό και ουδέτερο και το θηλυκό της ενεργητικής φωνής, κατά τη α' και β' κλίση ουσιαστικών. 1.5. Συσχετισμός τύπων της μετοχής με αντίστοιχους τύπους που έχουν επιβιώσει στα Νέα Ελληνικά και στην κυπριακή διάλεκτο. (π.χ. ο παρών, η παρούσα, το παρόν - τα	

8.(β) Οι μαθητές/τριες να μπορούν να ερμηνεύουν σ' ένα αρχαιοελληνικό κείμενο τη συντακτική λειτουργία της επιθετικής, κατηγορηματικής και επιρρηματικής μετοχής.	1.6	Σχηματίζουν τη μετοχή του ρήματος <i>είμι</i> στον Ενεστώτα και Μέλλοντα της Ε.Φ. και την εντοπίζουν σε αρχαιοελληνικό κείμενο.	πεπραγμένα κ.λπ.) 1.6. Μετοχή Ενεστώτα και Μέλλοντα του ρήματος <i>είμι</i>. - Καταλήξεις, γένη και πτώσεις της μετοχής του <i>είμι</i>. - Τύποι της μετοχής του <i>είμι</i> σε προτάσεις /κείμενα αρχαιοελληνικού λόγου - Επιβιώσεις τύπων της μετοχής του <i>είμι</i> σε στερεότυπες εκφράσεις	
	1.1.	Αναγνωρίζουν τα είδη της μετοχής και κατανοούν το συντακτικό της ρόλο.	1.1.Είδη μετοχών: -Επιθετική ή αναφορική -Κατηγορηματική -Επιρρηματική	
	1.2.	Αναγνωρίζουν ότι η επιθετική μετοχή είναι η μετοχή που έχει άρθρο και κατανοούν τη συντακτική της λειτουργία .	1.2.Τύποι και λειτουργίες της επιθετικής μετοχής: - ως του ρηματικού τύπου που προσδιορίζει ουσιαστικά ή αντωνυμίες - υποκείμενο , αντικείμενο, κατηγορούμενο, επιθετικός και κατηγορηματικός προσδιορισμός.	

	1.3	Κατανοούν τη σημασία της επιθετικής μετοχής μετατρέποντάς την σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση.	1.3. Η σημασία της επιθετικής μετοχής ως δευτερεύουσας αναφορικής πρότασης.	
	1.4.	Αναγνωρίζουν και εντοπίζουν συνηθισμένες ουσιαστικοποιημένες μετοχές σε αρχαιοελληνικά κείμενα, αλλά και στα Νέα Ελληνικά.	1.4. Ουσιαστικοποιημένες επιθετικές μετοχές: <i>ὁ γράφων, το παρόν, το μέλλον, τα λεγόμενα</i> και αντιπαραβολή τους με τα Νέα Ελληνικά.	
	1.5.	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά χρησιμοποιώντας επιθετικές μετοχές.	1.5. Απλές προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση επιθετικών μετοχών.	
	2.1.	Αναγνωρίζουν την κατηγορηματική μετοχή και την εντοπίζουν σε αρχαιοελληνικά κείμενα.	2.1. Κατηγορηματική μετοχή. -καταλήξεις -ρήματα εξάρτησης (το εἰμί και ὅσα ἔχουν συγγενική σημασία με αυτό, γνώσεως, αγγελίας, ψυχικού πάθους κ.λπ.)	
	2.2.	Αναγνωρίζουν την συντακτική λειτουργία της κατηγορηματικής μετοχής	2.2. Η κατηγορηματική μετοχή χρησιμοποιείται: - ως κατηγορηματικός προσδιορισμός - ως κατηγορούμενο	

	2.3.	Κατανοούν τη σύνταξη και εξάρτησή της κατηγορηματικής μετοχή από συγκεκριμένα ρήματα.	2.3. Η κατηγορηματική μετοχή εξαρτάται από: -το ρήμα <i>εἰμί</i> και όσα έχουν συγγενική σημασία με αυτό - τα ρήματα που σημαίνουν έναρξη ή λήξη, καρτερία και κόπο -τα ρήματα <i>εὖ</i> ή <i>κακῶς ποιῶ, ἀδικῶ, νικῶ, ἠττῶμαι</i> -τα ρήματα που δηλώνουν αίσθηση, μνήμη -τα ρήματα που δηλώνουν δείξη, αγγελία και έλεγχο -τα ρήματα που δηλώνουν ψυχικό πάθος	
	2.4.	Αποδίδουν την κατηγορηματική μετοχή με το <i>να, ότι, που, και</i> .	2.4. -Απόδοση της κατηγορηματικής μετοχής με το <i>να, ότι, που, και</i>.	
	2.5.	Κατανοούν πότε ένα ρήμα συντάσσεται με κατηγορηματική μετοχή και πότε με απαρέμφατο και αντιλαμβάνονται τη διαφορά στη σημασία.	2.5. Ρήματα που συντάσσονται και με κατηγορηματική μετοχή και με απαρέμφατο. - Η διαφορά στη σημασία των ρημάτων, όταν συντάσσονται με απαρέμφατο και όταν συντάσσονται με κατηγορηματική μετοχή.	

	2.4.	Σχηματίζουν προτάσεις στα Α.Ε., χρησιμοποιώντας κατηγορηματικές μετοχές.	2.4. Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση κατηγορηματικών μετοχών	
	3.1.	Αναγνωρίζουν τα είδη των επιρρηματικών μετοχών.	3.1. Είδη επιρρηματικών μετοχών - χρονικές - αιτιολογικές - τελικές - υποθετικές - εναντιωματικές - τροπικές	
	3.2.	Αναγνωρίζουν την επιρρηματική μετοχή ως τον ρηματικό τύπο που χρησιμοποιείται, για να εκφράσει επιρρηματικές σχέσεις.	3.2. Οι επιρρηματικές σχέσεις που εκφράζει η μετοχή: - χρόνο - αιτιολογία (αντικειμενική, υποκειμενική) - σκοπό, - υπόθεση - εναντίωση - τρόπο	
	3.3.	Αναγνωρίζουν την αιτιολογική μετοχή, ως τη μετοχή που δηλώνει αιτία /αιτιολογία και αποδίδουν την αιτιολογική μετοχή στα νέα ελληνικά, με αιτιολογικό σύνδεσμο.	3.3. Αιτιολογική μετοχή (αντικειμενική /υποκειμενική αιτιολογία) - με τα ἄτε, οἶον, οἶα αντικειμενική αιτιολογία - με το ὡς υποκειμενική αιτιολογία	

			3.3.1. Απόδοση στα ν.ε. με αιτιολογικό σύνδεσμο (διότι, επειδή)-αιτιολογική πρόταση	
	3.4.	Αναγνωρίζουν ότι η αιτιολογική μετοχή αναλύεται σε δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση και αναλύουν την αιτιολογική μετοχή σε δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση.	3.4. Η σημασία της αιτιολογικής μετοχής ως δευτερεύουσας αιτιολογικής πρότασης (βλ. διδασκαλία αιτιολογικών προτάσεων).	
	3.5.	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση αιτιολογικών μετοχών.	3.5. Απλές προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση αιτιολογικών μετοχών.	
	4.1.	Αναγνωρίζουν την τελική μετοχή ως τη μετοχή που δηλώνει σκοπό, την αποδίδουν στα νέα ελληνικά και την εντοπίζουν σε αρχαία ελληνικά κείμενα.	4.1. Τελική μετοχή: -καταλήξεις, γένη, πτώσεις -σε χρόνο μέλλοντα -μπορεί να συνοδεύεται από το ως - ρήματα εξάρτησης Απόδοση στα νέα ελληνικά με το να	
	4.2.	Αναγνωρίζουν ότι η τελική μετοχή βρίσκεται σε χρόνο μέλλοντα , συνήθως με ρήματα	4.2. Ρήματα που δηλώνουν κίνηση (ἔρχομαι, πορεύομαι, ἀφικνοῦμαι, ἴημι)	

		κινήσεως.	
	4.3.	Αναγνωρίζουν ότι η τελική μετοχή αναλύεται σε δευτερεύουσα τελική πρόταση και αναλύουν την τελική μετοχή σε δευτερεύουσα τελική πρόταση.	4.3. Η σημασία της τελικής μετοχής ως δευτερεύουσας τελικής πρότασης (βλ. διδασκαλία τελικών προτάσεων).
	4.4.	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση τελικών μετοχών.	4.4. Απλές προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση τελικών μετοχών.
	5.1.	Αναγνωρίζουν και εντοπίζουν την υποθετική μετοχή, ως τη μετοχή που δηλώνει υπόθεση και την αποδίδουν στα νέα ελληνικά.	5.1. Υποθετικές μετοχές: -καταλήξεις, γένος, πτώσεις -Απόδοση της υποθετικής μετοχής στα νέα ελληνικά με υποθετική πρόταση (εάν, αν).
	5.2.	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση υποθετικών μετοχών.	5.2. Απλές προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση υποθετικών μετοχών.
	6.1.	Αναγνωρίζουν την εναντιωματική μετοχή ως τη μετοχή που δηλώνει εναντίωση	6.1. Εναντιωματικές μετοχές: -καταλήξεις, γένος, πτώσεις -απόδοση της εναντιωματικής μετοχής στα νέα ελληνικά με

8.(γ) Οι μαθητές/ τριες να μπορούν να αναγνωρίζουν και να ερμηνεύουν σ' ένα αρχαιοελληνικό κείμενο το υποκείμενο της μετοχής.		ή παραχώρηση, την εντοπίζουν στα αρχαία ελληνικά κείμενα και την αποδίδουν στα νέα ελληνικά.	εναντιωματική πρόταση (αν και).	
	6.2.	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση εναντιωματικών μετοχών.	6.2. Απλές προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση εναντιωματικών μετοχών.	
	7.1.	Αναγνωρίζουν, εντοπίζουν και αποδίδουν στα νέα ελληνικά τις τροπικές μετοχές με επιρρηματικό προσδιορισμό τρόπου.	7.1. Τροπικές μετοχές (συνήθως μετοχές Ενεστώτα) - απόδοση των τροπικών μετοχών στα νέα ελληνικά (με το -όντας ή με επιρρηματική έκφραση τρόπου	
	7.2.	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση τροπικών μετοχών.	7.2. Απλές προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση τροπικών μετοχών.	
	1.1.	Αναγνωρίζουν και εντοπίζουν το υποκείμενο της μετοχής στα αρχαία ελληνικά κείμενα.	1.1. Υποκείμενο μετοχής -στην ίδια πτώση με τη μετοχή -Συνημμένη -Απόλυτη	
	1.2.	Αναγνωρίζουν τότε μια μετοχή	1.2. -Το υποκείμενο της μετοχής που	

9.Οι μαθητές και οι μαθήτριες να μπορούν να αναγνωρίζουν και να κλίνουν τα συμφωνόληκτα (ὁ πᾶς, δικατάληκτα ενρινόληκτα, υγρόληκτα, σιγμόληκτα) και τα	1.3. 1.4. 1.5.	είναι συνημμένη. Αναγνωρίζουν πότε μια μετοχή είναι απόλυτη. Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση συνημμένης και απόλυτης μετοχής. Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση	έχει και άλλη συντακτική λειτουργία στην πρόταση. -αντικείμενο ρήματος -υποκείμενο ρήματος -κατηγορούμενο 1.3.Το υποκείμενο της μετοχής δεν έχει άλλη συντακτική λειτουργία στην πρόταση. 1.3.1. Μετοχές και τα υποκείμενά τους σε γενική πτώση (π.χ. τῆς Παράλου ἀφικομένης) - γενική απόλυτη. 1.3.2. Μετοχές και το υποκείμενό τους σε αιτιατική πτώση (π.χ. ἐξόν, χρεών, προσῆκον, πρέπον κ.ά.) -αιτιατική απόλυτη 1.4. Απλές προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση συνημμένων μετοχών. 1.5. Απλές προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση της	

ανώμαλα επίθετα (πολύς, μέγας) της γ' κλίσης.		της γενικής και αιτιατικής απόλυτης. 1.1. Αναγνωρίζουν και εντοπίζουν τα συμφωνόληκτα επίθετα γ' κλίσης σε κείμενα αρχαίου ελληνικού λόγου. 1.2. Κατηγοριοποιούν τα συμφωνόληκτα επίθετα γ' κλίσης με βάση τον χαρακτήρα τους. 1.3. Κλίνουν τα συμφωνόληκτα επίθετα γ' κλίσης.	γενικής και αιτιατικής απόλυτης. 1.1. Συμφωνόληκτα επίθετα γ' κλίσης -καταλήξεις -θέμα, χαρακτήρας -γέννη 1.2. Κατηγοριοποίηση τριτόκλιτων συμφωνόληκτων επιθέτων -Αναγνώριση του χαρακτήρα των τριτόκλιτων συμφωνόληκτων επιθέτων -Διάκριση συμφωνόληκτων επιθέτων με βάση το θέμα τους, σε αφωνόληκτα, ενρινόληκτα, υγρόληκτα και σιγμόληκτα -Διάκριση συμφωνόληκτων επιθέτων σε δικατάληκτα, τρικατάληκτα και μονοκατάληκτα 1.3. Κλίση των τριτόκλιτων συμφωνόληκτων επιθέτων (αναγνώριση καταλήξεων)	

	1.4.	Αναγνωρίζουν και κλίνουν τα ανώμαλα επίθετα της γ' κλίσης	1.4. -Εξαιρέσεις στην κλίση των τριτόκλιτων συμφωνόληκτων επιθέτων -Ανώμαλα επίθετα γ' κλίσης. - Καταλήξεις ανωμάτων τριτοκλίτων επιθέτων.	
	1.5.	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση συμφωνόληκτων και ανωμάτων επιθέτων της γ' κλίσης.	1.5.Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση τριτόκλιτων συμφωνόληκτων και ανωμάτων επιθέτων.	

ΒΛΕΠΕ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ: ΑΝΑΦΟΡΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ. (Δείκτης Επιτυχίας 11)

ΒΛΕΠΕ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ:ΑΟΡΙΣΤΕΣ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ (Δείκτης Επιτυχίας 10)

ΒΛΕΠΕ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ: ΟΜΑΔΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ και Β' ΟΡΟΣ ΣΥΓΚΡΙΣΗΣ (Δείκτης Επιτυχίας 7)

10. Οι μαθητές και οι μαθήτριες να μπορούν να ερμηνεύουν ένα αρχαιοελληνικό κείμενο, αξιοποιώντας γραμματικά και συντακτικά τον επιθετικό και κατηγορηματικό προσδιορισμό.	1.1.	Αναγνωρίζουν τα είδη των ομοιόπτωτων προσδιορισμών και τους διακρίνουν από τους ετερόπτωτους.	1.1. -Παράθεση –Επεξήγηση (απλή αναφορά) - Επιθετικός - Κατηγορηματικός προσδιορισμός -Απλή αναφορά στους ετερόπτωτους προσδιορισμούς.	

	1.2.	Αναγνωρίζουν τον επιθετικό προσδιορισμό, κατανοούν ότι αποτελεί μίαν έννοια με τον όρο που προσδιορίζει και τον αποδίδουν στα νέα ελληνικά.	1.2. - Αντιπαράβολή τύπων των επιθετικών προσδιορισμών στα αρχαία και στα νέα ελληνικά. - Επιθετικοί προσδιορισμοί που αποτελούν μία έννοια με το ουσιαστικό που προσδιορίζουν. - Απόδοση της μόνιμης ιδιότητας του όρου που προσδιορίζεται.	
	1.3.	Διακρίνουν τον επιθετικό προσδιορισμό από την παράθεση	1.3.Παράθεση: -γενικότερη έννοια σε σχέση με το ουσιαστικό που προσδιορίζει. -γεωγραφικά ονόματα που δεν συμφωνούν στο γένος με τους γεωγραφικούς όρους προσδιορίζουν.	
	1.4.	Εντοπίζουν τα μέρη του λόγου που λειτουργούν ως επιθετικοί προσδιορισμοί.	1.4. Μέρη του λόγου που λειτουργούν ως επιθετικοί προσδιορισμοί.	
	1.5.	Αναγνωρίζουν ότι βρίσκεται στην ίδια πτώση, ίδιο γένος και αριθμό με τον όρο που προσδιορίζει.	1.5. Η πτώση, το γένος και ο αριθμός του επιθετικού προσδιορισμού συμφωνούν με τον όρο που προσδιορίζει.	

	1.6.	Αναγνωρίζουν λέξεις (ουσιαστικοποιημένα επίθετα) που λειτουργούν πάντοτε ως επιθετικοί προσδιορισμοί.	1.6. Ουσιαστικοποιημένα επίθετα που λειτουργούν ως επιθετικοί προσδιορισμοί. (π.χ. οί θνητοί, ή οίκουμένη, τὸ ναυτικόν)	
	1.7.	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση του επιθετικών προσδιορισμών.	1.7. Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση επιθετικών προσδιορισμών.	
	2.1.	Αναγνωρίζουν τον κατηγορηματικό προσδιορισμό.	2.1. Ο κατηγορηματικός προσδιορισμός και αντιπαράβολή του στα αρχαία και στα νέα ελληνικά.	
	2.2.	Αναγνωρίζουν ότι προσδίδει μία παροδική ιδιότητα στον όρο που προσδιορίζει και αποδίδουν τη σημασία του στα νέα ελληνικά.	2.2. Μέρη του λόγου (επίθετα, αντωνυμίες, μετοχές κ.α.) που προσδιορίζουν άλλους όρους και τους αποδίδουν μια παροδική ιδιότητα.	
	2.3.	Αναγνωρίζουν και εντοπίζουν τις λέξεις που είναι πάντοτε κατηγορηματικοί προσδιορισμοί και να τους διακρίνουν από τους επιθετικούς.	2.3.Οι λέξεις: <i>πᾶς, ἅπας, σύμπας, ὅλος, μόνος, ἄκρος, μέσος, ἔσχατος, ἔρημος, ἕκαστος</i> και <i>αὐτός</i> χωρίς ἄρθρο είναι πάντοτε κατηγορηματικοί προσδιορισμοί. -Με ἄρθρο είναι επιθετικοί προσδιορισμοί.	
	2.4.	Διακρίνουν τον επιθετικό από τον κατηγορηματικό	2.4.Διάκριση επιθετικών από τους κατηγορηματικούς	

11.Οι μαθητές /τριες να μπορούν να ερμηνεύουν ένα αρχαιοελληνικό κείμενο,		προσδιορισμό. 2.5. Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση του κατηγορηματικού προσδιορισμού. 1.1. Αναγνωρίζουν και εντοπίζουν τους τύπους των συννηρημένων ρημάτων σε αρχαιοελληνικά κείμενα.	προσδιορισμούς, ανάλογα με τη θέση του όρου που προσδιορίζεται. - Επίθετο, ουσιαστικό =επιθετικός προσδιορισμός - Άρθρο, επίθετο, ουσιαστικό =επιθετικός προσδιορισμός - Επίθετο, άρθρο, ουσιαστικό =κατηγορηματικός προσδιορισμός - Άρθρο, ουσιαστικό, επίθετο = κατηγορηματικός προσδιορισμός 2.5.Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση κατηγορηματικών προσδιορισμών. 1.1. Τύποι συννηρημένων ρημάτων σε αρχαιοελληνικά κείμενα.	

αναγνωρίζοντας τους τύπους των συνηρημένων ρημάτων.	1.2. 1.2.1	Αναγνωρίζουν τις βασικές κατηγορίες συνηρημένων ρημάτων, σε -αω, -εω, -οω Αναγνωρίζουν και κατανοούν το γραμματικό φαινόμενο της συναίρεσης.	1.2. Τύποι συνηρημένων ρημάτων και των τριών κατηγοριών. 1.2.1. -καταλήξεις ρημάτων (μετά από συναίρεση): -α' εν. -ῶ (άω -ῶ, έω -ῶ, όω -ῶ) -β' εν. ᾶς (άεις -ᾶς), εῖς (έεις -εῖς), οῖς (οοῖς -οῖς) κ.λπ. -Άλλες περιπτώσεις συναίρεσεων, π.χ. ουσιαστικά (συκέα -συκῆ)	

ΒΛΕΠΕ ΔΕΙΚΤΕΣ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ: ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΣΕ -ΑΩ, -ΕΩ ΚΑΙ -ΟΩ (Δείκτες Επιτυχίας 4, 5, 6)

12. Οι μαθητές και οι μαθήτριες να μπορούν να ερμηνεύουν ένα αρχαιοελληνικό κείμενο, αναγνωρίζοντας τη γραμματική και συντακτική λειτουργία του Αορίστου β'.	1.1. 1.2.	Αναγνωρίζουν ότι εκτός από τον Αόριστο Α' υπάρχει και ο Αόριστος Β' και γνωρίζουν τα κυριότερα ρήματα που σχηματίζουν αόριστο Β'. Αναγνωρίζουν τα κυριότερα ανώμαλα ρήματα και τους τύπους του Αορίστου Β' στην ενεργητική και στη μέση – παθητική φωνή σε κείμενα αρχαιοελληνικού λόγου.	1.1. Τύποι Αορίστου Β' σε αρχαιοελληνικά κείμενα. 1.2. Σημαντικότερα ρήματα και οι τύποι τους στον Αόριστο Β' στην εν. και μέση φωνή. π.χ. ἀγγέλλω, βαίνω, βάλλω, ἔρχομαι, εύρίσκω, λέγω, όρω, λαμβάνω, κ.α.	

13. (α) Να μπορούν να κατανοούν την παρατακτική και υποτακτική σύνδεση των προτάσεων και να αναγνωρίζουν τις δευτερεύουσες ονοματικές ειδικές προτάσεις σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	1.3.	Σχηματίζουν τον Αόριστο Β' σε όλες τις εγκλίσεις στην ενεργητική και μέση φωνή, στο απαρέμφατο και στη μετοχή.	1.3. Αόριστος Β' - Θέμα, αύξηση, χρονικός χαρακτήρας, χρονικό πρόσφυμα, καταλήξεις (πβ. Παρατατικού) - Σχηματισμός Αορίστου Β' στην οριστική, υποτακτική, ευκτική και προστακτική στην ε. και μ.φ. - Σχηματισμός απαρεμφάτου και μετοχής του Αορίστου Β' στην ε. και μ.φ.	
	1.4.	Χρησιμοποιούν τύπους Αορίστου Β' σε απλές προτάσεις σε αρχαιοελληνικό λόγο.	1.4. Προτάσεις με τη χρήση Αορίστου β' στα Αρχαία Ελληνικά.	
	1.1.	Κατανοούν τους τρόπους σύνδεσης των προτάσεων και διακρίνουν την παρατακτική από την υποτακτική σύνδεση.	1.1. Τρόποι σύνδεσης προτάσεων	-Παρατακτική και υποτακτική σύνδεση
	1.2.	Διακρίνουν τα είδη των δευτερευουσών προτάσεων σε ονοματικές και επιρρηματικές	1.2. Διάκριση Ονοματικών-Επιρρηματικών προτάσεων	-<i>Ονοματικές προτάσεις</i> (ειδική αναφορά στις ειδικές) -<i>Επιρρηματικές προτάσεις</i> (απλή αναφορά)

	2.1.	Αναγνωρίζουν από τις ονοματικές προτάσεις μόνο τις ειδικές και εντοπίζουν τους συνδέσμους, με τους οποίους εισάγονται οι ειδικές προτάσεις.	2.1.Σημασία της ειδικής πρότασης ως της πρότασης που εισάγεται με τους ειδικούς συνδέσμους ὅτι και ὡς .	
	2.2.	Αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία των ειδικών προτάσεων.	2.2. Συντακτική λειτουργία των ειδικών προτάσεων: -αντικείμενο όταν εξαρτάται από ρήματα λεκτικά, δεικτικά, αισθητικά και γνωστικά. -υποκείμενο όταν εξαρτάται από απρόσωπα ρήματα και απρόσωπες εκφράσεις (π.χ. <i>ἀγγέλλεται, λέγεται, δήλον ἐστί</i> κ.λπ.)	
	2.3.	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις- με τις οποίες εκφέρονται οι ειδικές προτάσεις.	2.3 Εγκλίσεις εκφοράς των ειδικών προτάσεων: -οριστική -δυνητική οριστική -ευκτική -ευκτική του πλαγίου λόγου (όταν εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου)	
	2.4.	Να σχηματίζουν ειδικές	2.4. Ειδικές προτάσεις στα αρχαία ελληνικά.	

13.(β) Οι μαθητές και οι μαθήτριες να μπορούν να ερμηνεύουν ένα αρχαιοελληνικό κείμενο, αξιοποιώντας τον ρόλο των δευτερευουσών αιτιολογικών και τελικών προτάσεων.		προτάσεις στα αρχαία ελληνικά. 3.1. Αναγνωρίζουν τις αιτιολογικές προτάσεις. 3.2. Αναγνωρίζουν τη σημασία των αιτιολογικών προτάσεων και εντοπίζουν τους συνδέσμους, με τους οποίους εισάγονται οι αιτιολογικές προτάσεις. 3.3. Αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία των αιτιολογικών προτάσεων. 3.4. Αναγνωρίζουν τα ρήματα εξάρτησης των αιτιολογικών προτάσεων.	-ρήματα εξάρτησης (λεκτικά, δεικτικά, αισθητικά και γνωστικά) -ειδικοί σύνδεσμοι -εγκλίσεις εκφοράς 3.1. Δευτερεύουσες αιτιολογικές προτάσεις. 3.2. Σημασία της αιτιολογικής πρότασης ως της πρότασης που εισάγεται με τους αιτιολογικούς συνδέσμους <i>διότι, ότι, ώς, ἐπει, ἐπειδή</i> 3.3. Συντακτική λειτουργία των αιτιολογικών προτάσεων: - επιρρηματική σχέση αντικειμενικής ή υποκειμενικής αιτιολογίας με την κύρια πρόταση. 3.4. Ρήματα εξάρτησης αιτιολογικών προτάσεων: -ρήματα ψυχικού πάθους (<i>χαίρω, ἡδομαι, θαυμάζω, αἰσχρόν ἐστι, θαυμαστόν ἐστι κ.λπ.</i>)	

	3.5.	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις με τις οποίες εκφέρονται οι αιτιολογικές προτάσεις.	3.5. Εγκλίσεις εκφοράς των αιτιολογικών προτάσεων: -απλή οριστική -δυνητική οριστική -δυνητική ευκτική -ευκτική του πλαγίου λόγου (όταν εξαρτάται από ιστορικό χρόνο)	
	3.6.	Σχηματίζουν αιτιολογικές προτάσεις στα αρχαία ελληνικά.	3.6. Αιτιολογικές προτάσεις στα αρχαία ελληνικά. -Ρήματα εξάρτησης (ψυχικού πάθους) -αιτιολογικοί σύνδεσμοι -εγκλίσεις εκφοράς	
	4.1.	Αναγνωρίζουν τις δευτερεύουσες τελικές προτάσεις.	4.1. Δευτερεύουσες τελικές προτάσεις.	
	4.2.	Αναγνωρίζουν τους συνδέσμους με τους οποίους εισάγονται οι τελικές προτάσεις.	4.2. Σύνδεσμοι που εισάγουν τελικές προτάσεις, <i>ίνα, όπως, ως</i>	
	4.3.	Αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία των τελικών προτάσεων.	4.3. Συντακτική λειτουργία των τελικών προτάσεων: - ως των επιρρηματικών προσδιορισμών του σκοπού.	

			-ως επεξήγηση του εμπρόθετου προσδιορισμού του σκοπού και κυρίως στα διά τούτο, τούτου ἔνεκα 4.4. Ρήματα εξάρτησης τελικών προτάσεων: - κινήσεως και σκόπιμης ενέργειας 4.5.Εγκλίσεις εκφοράς των τελικών προτάσεων: - Υποτακτική - Ευκτική του πλαγίου λόγου - Οριστική παρελθοντικού χρόνου 4.6. Τελικές προτάσεις στα αρχαία ελληνικά: -ρήματα εξάρτησης (κινήσεως, σκόπιμης ενέργειας) -τελικοί σύνδεσμοι -εγκλίσεις εκφοράς -----	
	4.4.	Αναγνωρίζουν τα ρήματα εξάρτησης των τελικών προτάσεων, ρήματα κινήσεως ή σκόπιμης ενέργειας.		
	4.5.	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις-, με τις οποίες εκφέρονται οι τελικές προτάσεις.		
	4.6.	Σχηματίζουν τελικές προτάσεις στα αρχαία ελληνικά.		

14.Οι μαθητές και οι μαθήτριες να μπορούν να ερμηνεύουν ένα αρχαίο κείμενο, αξιοποιώντας γραμματικά και συντακτικά ρηματικούς τύπους του Μέλλοντα και Αορίστου παθητικής φωνής, το ποιητικό αίτιο και την παθητική σύνταξη.	1.1. 1.2. 1.3.	Αναγνωρίζουν τύπους του Μέλλοντα παθητικής φωνής σε κείμενα αρχαίου ελληνικού λόγου. Σχηματίζουν όλες τις εγκλίσεις του Μέλλοντα, το απαρέμφατο και την μετοχή στην παθητική φωνή. Σχηματίζουν όλες τις εγκλίσεις τους Αορίστου, το απαρέμφατο και την μετοχή στην παθητική φωνή.	1.1. Μέλλοντας παθητικής φωνής - Θέμα, χρονικός χαρακτήρας, χρονικό πρόσφυμα, καταλήξεις Μέλλοντα παθητικής φωνής 1.2. Μέλλοντας παθητικής φωνής στην οριστική και ευκτική - Απαρέμφατο και μετοχή του Μέλλοντα παθητικής φωνής 1.3. Αόριστος παθητικής φωνής - Θέμα, αύξηση, χρονικός χαρακτήρας, χρονικό πρόσφυμα, καταλήξεις Αορίστου παθητικής φωνής - οριστική, υποτακτική, ευκτική και προστακτική Αορίστου παθητικής φωνής - απαρέμφατο και μετοχή Αορίστου παθητικής	

			φωνής - Συσχέτιση τύπων του Αορίστου παθητικής φωνής με αντίστοιχους τύπους στα Νέα Ελληνικά και την κυπριακή διάλεκτο	
	2.1.	Αναγνωρίζουν την εκφορά του ποιητικού αιτίου και το εντοπίζουν σε αρχαιοελληνικό κείμενο.	2.1. Εκφορά ποιητικού αιτίου. -χρήση ρημάτων σε παθητικούς χρόνους -χρήση της πρόθεσης <i>ὑπό</i> + γενική -χρήση απλής δοτικής. -Σύγκριση του ποιητικού αιτίου με αντίστοιχα παραδείγματα στα νέα ελληνικά.	
	2.2.	Αναγνωρίζουν την παθητική σύνταξη και την διακρίνουν από την ενεργητική σύνταξη.	2.2. Διάκριση της ενεργητικής από την παθητική σύνταξη. - Κύριοι όροι της πρότασης. -ενεργητικοί και παθητικοί τύποι ρημάτων	
	2.3.	Μετατρέπουν μια πρόταση από την ενεργητική σύνταξη σε παθητική και αντίστροφα.	2.3. Μετατροπή πρότασης από την ενεργητική σύνταξη στην παθητική και από την παθητική στην ενεργητική. -υποκείμενο σε ποιητικό αίτιο	

15.Οι μαθητές και οι μαθήτριες να ερμηνεύουν ένα αρχαιοελληνικό κείμενο αξιοποιώντας τους εμπρόθετους προσδιορισμούς.	2.4.	Χρησιμοποιούν την παθητική σύνταξη σε προτάσεις στα αρχαία ελληνικά.	-ρήμα ενεργητικό σε παθητικό -αντικείμενο σε υποκείμενο 2.4. Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση παθητικής σύνταξης. -παθητικοί χρόνοι -εκφορά ποιητικού αιτίου	
	1.1.	Αναγνωρίζουν τις προθέσεις στα αρχαία ελληνικά.	1.1.Προθέσεις στα αρχαία ελληνικά (ἀπό, ὑπέρ, κατά, περί, πρός, πρό, ἀμφί, ἐκ, ἐν, σύν, εἰς, ἀνά, διά, μετά, παρά, ἐπί) -Διάκριση σε κύριες και καταχρηστικές	
	1.2.	Αναγνωρίζουν πότε ένας προσδιορισμός λέγεται εμπρόθετος.	1.2. Τύποι εμπρόθετων προσδιορισμών.	
	1.3.	Αναγνωρίζουν ότι οι προθέσεις είναι μονόπτωτες, δίπτωτες και τρίπτωτες.	1.3. Πτώσεις με τις οποίες συντάσσονται οι προθέσεις: -γενική, δοτική, αιτιατική	
	1.4.	Αναγνωρίζουν τη σύνταξη των προθέσεων.	1.4. Σύνταξη των εμπρόθετων προσδιορισμών ανάλογα με την	

16. Οι μαθητές και οι μαθήτριες να ερμηνεύουν ένα αρχαιοελληνικό κείμενο, αξιοποιώντας τους επιρρηματικούς προσδιορισμούς.	1.5.	Αναγνωρίζουν τη σημασία των εμπρόθετων προσδιορισμών.	πρόθεση και την σημασία που δηλώνεται. 1.5. Κοινή σημασία δύο διαφορετικών εμπρόθετων προσδιορισμών. π.χ. ἐκ + γενική: αιτία διὰ + αιτιατική: αιτία	
	1.6.	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση εμπρόθετων προσδιορισμών.	1.6. Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση εμπρόθετων προσδιορισμών.	
	1.1.	Να αναγνωρίζουν τα επιρρήματα και να εντοπίζουν στα αρχαία ελληνικά κείμενα.	1.1. Βασικά επιρρήματα στα αρχαία ελληνικά. -τοπικά επιρρήματα -χρονικά επιρρήματα -τροπικά επιρρήματα	
	1.2.	Να κατανοούν τη σημασία των επιρρημάτων.	1.2. Σημασία επιρρημάτων: -τόπο -χρόνο -τρόπο -όργανο, μέσο -συνοδεία	

17.Να απολαμβάνουν αισθητικά το αρχαιοελληνικό κείμενο, αναγνωρίζοντας τη λογοτεχνική του αξία	1.3. 1.4. 1.1. 1.2.	Να κατανοούν ότι οι επιρρηματικές σχέσεις δηλώνονται με διάφορους τρόπους (με επιρρήματα, εμπρόθετους προσδιορισμούς, με επιρρηματικές μετοχές, με επιρρηματική χρήση πτώσεων) Να σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά χρησιμοποιώντας επιρρηματικούς προσδιορισμούς. Απολαμβάνουν αισθητικά τα κείμενα. Διευρύνουν τη γνώση της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας ως του κύριου φορέα του αρχαιοελληνικού πολιτισμού.	-ποσό 1.3.Επιρρήματα, εμπρόθετοι προσδιορισμοί, επιρρηματικές μετοχές ή ονόματα (σε γενική, δοτική, αιτιατική) που φανερώνουν συγκεκριμένες επιρρηματικές σχέσεις 1.4.Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση επιρρημάτων. 1.1. Ενθάρρυνση των μαθητών για προσωπικό διάλογο με τις αξίες, αντιλήψεις του κειμένου, κριτική αποτίμηση και τελικά διαμόρφωση προσωπικής γνώμης (βιωματική προσέγγιση) 1.2. Ανάδειξη θεμάτων σχετικών με την ιστορία, την πολιτική, το δημόσιο βίο, τους θεσμούς, την καθημερινή ζωή, την πνευματική	

	1.3.	Διευρύνουν αυτή την ανθρωπογνωστική σπουδή με τη συμπληρωματική διδασκαλία παράλληλων κειμένων του ίδιου ή άλλων συγγραφέων.	και καλλιτεχνική δραστηριότητα 1.3. Θεώρηση του μαθήματος των Α.Ε. ως μαθήματος πολιτισμού.	

ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΤΑΞΗ: Β' ΛΥΚΕΙΟΥ (ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ)

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	Δειγματικές Δραστηριότητες
1. Να επεξεργάζονται το αρχαιοελληνικό κείμενο σε σχέση με το κειμενικό όλον, το επικοινωνιακό πλαίσιο παραγωγής του κειμένου και τα ευρύτερα κοινωνικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα.	Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να:	<i>Διδακτέα: Πληροφορίες, Έννοιες, Δεξιότητες, Στρατηγικές/Τρόπος σκέψης, Στάσεις/Αξίες</i>	Δεν αντιστοιχούν σε κάθε δείκτη-αναφέρονται μόνο σε καινοτόμες προτάσεις
	1.1 Αντιμετωπίζουν τα Α.Ε. ως μάθημα ανθρωπογνωσίας.		
	1.1.1 Αναγνωρίζουν τα διαχρονικά ανθρωπιστικά μηνύματα και να εκτιμούν την ανθρωπιστική παιδεία.	1.1.1.1 Διαχρονικά ανθρωπιστικά μηνύματα, ανθρωπιστική παιδεία.	
	1.2.1 Κατανοούν την ανθρωποκεντρική διάσταση του αρχαίου κόσμου.	1.2.1.1 Ανθρωποκεντρική διάσταση του αρχαίου κόσμου.	
	1.2.2 Προσεγγίζουν ερμηνευτικά αντιπροσωπευτικά κείμενα της ΑΕΓ και να εκτιμούν τη λογοτεχνική τους αξία.		
	1.2.3 Εντοπίζουν τον χώρο, τον χρόνο, τα πρόσωπα και τα γεγονότα που αφορούν ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	1.2.3.1 Αναφορά στον χώρο, τον χρόνο, τα πρόσωπα και τα γεγονότα	
1.2.4 Αποδίδουν και να ερμηνεύουν το περιεχόμενο του κειμένου σε	1.2.4.1 Απόδοση και ερμηνεία του περιεχομένου του κειμένου σε		

		νεοελληνικό λόγο.	νεοελληνικό λόγο 1.2.4.1.1 Εντοπισμός των ρημάτων 1.2.4.1.2 Διαχωρισμός του κειμένου σε προτάσεις – κύριες και δευτερεύουσες 1.2.4.1.3 Είδος δευτερευουσών προτάσεων 1.2.4.1.4 Ανάκληση προϋπάρχουσας γνώσης για ερμηνεία των γνωστών λέξεων 1.2.4.1.5 Λέξεις άγνωστες που μπορούν να ερμηνευτούν με βάση προϋπάρχουσες γνώσεις στα Αρχαία και Νέα Ελληνικά. 1.2.4.1.6 Αλλαγή της σειράς των λέξεων, όπου χρειάζεται, για απόδοση σε ορθό νεοελληνικό λόγο.	
	1.3.	Καλλιεργούν αναγνωστικές και επικοινωνιακές δεξιότητες.		
	1.3.1	Συνδέουν τον δημιουργό και το κείμενό του με το ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό, πολιτικό και πολιτιστικό πλαίσιο δημιουργίας του γραμματειακού είδους.	1.3.1.1 Πληροφορίες για τον δημιουργό. Σύνδεση με το ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό, πολιτικό και πολιτιστικό πλαίσιο δημιουργίας του γραμματειακού είδους	
	1.3.2	Κατανοούν το νόημα του αρχαιοελληνικού κειμένου.	1.3.2.1 Κατανόηση του νοήματος αρχαιοελληνικών κειμένων 1.3.2.1.1 Καταγραφή του κειμένου τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή – ιστορικό πλαίσιο 1.3.2.1.2 Διαχρονικές ιδέες και πρότυπα/αντιπρότυπα που προβάλλονται από τον συγγραφέα 1.3.2.1.3 επικαιροποίηση του κειμένου 1.3.2.1.4 Ιδέες που διαπνέουν το Αρχαίο	

			κείμενο – αξιολόγηση ιδεών/ σύγκριση με σημερινά δεδομένα	
2. Να έρθουν σε επαφή με τα είδη του ρητορικού λόγου και με τα βασικά χαρακτηριστικά του κάθε είδους.	2.1	Διαχωρίζουν τη φυσική από τη συστηματική ρητορεία.	2.1.1 Χαρακτηριστικά φυσικής ρητορείας Χαρακτηριστικά συστηματικής ρητορείας	
	2.2	Κατανοούν την επίδραση της σοφιστικής στη ρητορεία.	2.2.1 Επίδραση της σοφιστικής στη ρητορεία	
	2.3	Αναγνωρίζουν τα είδη του Αττικού ρητορικού λόγου και τα βασικά	2.3.1. Είδη του Αττικού ρητορικού λόγου	

		χαρακτηριστικά του κάθε είδους.	(συμβουλευτικοί, δικανικοί, επιδεικτικοί)	
	2.4	Αναγνωρίζουν τα μέρη του Αττικού ρητορικού λόγου και τα βασικά χαρακτηριστικά του κάθε μέρους.	2.4.1 Μέρη του Αττικού ρητορικού λόγου (προοίμιον, διήγησις, πίστις, επίλογος)	
	2.5	Ξεχωρίζουν τις άτεχνες από τις έντεχνες αποδείξεις σε έναν ρητορικό λόγο.	2.5.1 Άτεχνες και έντεχνες αποδείξεις <i>Άτεχνες:</i> νόμοι, μάρτυρες, έγγραφα, όρκοι <i>Έντεχνες:</i> <i>Ενθυμήματα:</i> σύντομες σκέψεις που στηρίζονται σε πιθανά συμπεράσματα, στηρίζονται γενικά σε κοινώς παραδεκτές απόψεις. <i>Παραδείγματα:</i> πραγματικά ή πλαστά που έχουν κάποια σχέση ή ομοιότητα με την υπόθεση. <i>Γνώμες :</i> αποφθέγματα. <i>Ήθη:</i> σκιαγράφηση του χαρακτήρα του ρήτορα, του αντίπαλου, του ακροατή. <i>Πάθη:</i> διέγερση των λειτουργιών της ψυχής του κάθε ακροατή για να τον κάνει να συμπάσχει με τον ομιλητή.	
	2.6	Χρησιμοποιούν σε δικά τους κείμενα επιχειρηματολογίας άτεχνες και έντεχνες αποδείξεις.	2.6.1 Παραγωγή κειμένων επιχειρηματολογίας με άτεχνες και έντεχνες αποδείξεις	
	2.7	Διακρίνουν τα προσόντα του ρήτορα.	2.7.1 Προσόντα του ρήτορα (φυσικές ικανότητες, γνώσεις, δεξιότητες)	

3. Να μπορούν να ερμηνεύουν ένα αρχαίο κείμενο, αξιοποιώντας το λεξιλόγιο και αντιλαμβανόμενοι τη διαχρονικότητα της Ελληνικής Γλώσσας.	3.1	Συνειδητοποιούν την αφετηρία, τη συνέχεια και εξέλιξη της Ελληνικής Γλώσσας.		
	3.1.1	Αντιλαμβάνονται τη νοηματική συνάφεια Αρχαίας και Νέας Ελληνικής Γλώσσας.		
	3.1.2	Επισημαίνουν τη διαχρονία του λεξιλογίου της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας.		
	3.1.3	Αναγνωρίζουν κοινές λέξεις/φράσεις ανάμεσα σε Αρχαία και Νέα Ελληνική.	3.1.3.1 Κοινές λέξεις /φράσεις ανάμεσα σε Αρχαία και Νέα Ελληνική	
			3.1.3.2 Παροχή πληροφοριών για το ότι στην κυπριακή διάλεκτο διατηρούνται: -Πολλές καταλήξεις ουσιαστικών -Σύνταξη ρημάτων με γενική, αντί με αιτιατική που συντάσσονται στη νεοελληνική	
	3.2	Συνδέουν ετυμολογικά τη Νέα με την Αρχαία Ελληνική.		
	3.2.1	Σχηματίζουν λέξεις απλές και σύνθετες με αρχαιοελληνική ρίζα και να τις χρησιμοποιούν στην παραγωγή λόγου και να εξοικειωθούν με τους μηχανισμούς της παραγωγής και σύνθεσης.	3.2.1.1 Ετυμολογία λέξεων -Σχηματισμός λέξεων στη Νέα Ελληνική με αρχαιοελληνική ρίζα (Παραγωγή - σύνθεση) -Εμπλουτισμός λεξιλογίου	
3.2.2	Κατανοούν τη σημασία των λέξεων			

	3.2.3	και να διευρύνουν τον γλωσσικό τους κώδικα, εμπλουτίζοντας και ομαδοποιώντας το λεξιλόγιό τους. Χρησιμοποιούν τις λέξεις σε κείμενο με ολοκληρωμένο νόημα.	3.2.3.1 Χρήση λέξεων σε κείμενο με ολοκληρωμένο νόημα	
¹ΒΛΕΠΕ ΔΕΙΚΤΕΣ Α' ΛΥΚΕΙΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ: Βαρύτονο ρήμα – χρόνοι (Δείκτης επιτυχίας 3 και παραπομπή σε Δείκτες Β' Γυμνασίου) Βαρύτονο ρήμα – εγκλίσεις (Δείκτης επιτυχίας 4 και παραπομπή σε Δείκτες Β' Γυμνασίου) Αόριστος β' (Δείκτης επιτυχίας 12)				
4. Οι μαθητές/τριες να μπορούν να ερμηνεύουν τα αρχαιοελληνικά κείμενα αξιοποιώντας γραμματικά τον ρόλο των συνηρημένων ρημάτων σε -άω.	4.1	Αναγνωρίζουν ότι εκτός από βαρύτονα ρήματα στα αρχαιοελληνικά κείμενα υπάρχουν και τύποι συνηρημένων ρημάτων και να μπορούν να τους αναγνωρίζουν.	4.1.1 Συνηρημένα ρήματα σε αρχαιοελληνικά κείμενα. -Ρήματα που τονίζονται στη λήγουσα -Ρήματα που περισπώνται στη λήγουσα -Προϊόν συναίρεσης	
	4.1.1	Αναγνωρίζουν τις τρεις τάξεις των συνηρημένων ρημάτων, σε -άω, -έω, -όω	4.1.1.1 Συνηρημένα ρήματα και των τριών τάξεων. -Α' τάξη σε -άω -Β' τάξη σε -έω -Γ' τάξη σε -όω	
	4.1.2	Αναγνωρίζουν και κατανοούν το γραμματικό	4.1.2.1 Συνηρημένα ρήματα στα Νέα Ελληνικά.	

¹Για σκοπούς συντομίας δεν επαναλαμβάνονται Δ.Ε. και Δ.Ε. που περιλαμβάνονται στην Α' Λυκείου Προσανατολισμού. Νοείται ότι ο/η διδάσκων/ουσα στη Β' Λυκείου ελέγχει αν οι μαθητές/τριες γνωρίζουν τα διδαγμένα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα, καλύπτει τυχόν αδυναμίες και εμβαθύνει σε αυτά.

		φαινόμενο της συναίρεσης στα Νέα Ελληνικά.	Ορθογραφία ρημάτων που προέρχονται από συναίρεση	
	4.2	Αναγνωρίζουν τη γραμματική λειτουργία των συνηρημένων ρημάτων σε -άω σε όλες τις εγκλίσεις του Ενεστώτα, στον τύπο του απαρεμφάτου και της μετοχής, στην ε. και μ. φ. και στην οριστική Παρατατικού	4.2.1 Κλίση των συνηρημένων ρημάτων σε -άω στην οριστική Ενεστώτα και Παρατατικού ε. και μ. φ. 4.2.1.1 Συναιρέσεις των φωνηέντων στις καταλήξεις της οριστικής, υποτακτικής, ευκτικής και προστακτικής στον Ενεστώτα και στην οριστική Παρατατικού της ενεργητικής και της μέσης φωνής. 4.2.1.2 Συναιρέσεις στους τύπους του απαρεμφάτου και των μετοχών Ενεστώτα στην ε. και μ.φ.	
	4.3	Σχηματίζουν απλές προτάσεις με τη χρήση τύπων των συνηρημένων ρημάτων σε -άω στα αρχαία ελληνικά.	4.3.1 Απλές προτάσεις με τη χρήση συνηρημένων ρημάτων σε -άω.	

5. Οι μαθητές/τριες να μπορούν να ερμηνεύουν τα αρχαιοελληνικά κείμενα αξιοποιώντας γραμματικά τον ρόλο των συνηρημένων ρημάτων σε –έω.	5.1	Αναγνωρίζουν τη γραμματική λειτουργία των συνηρημένων ρημάτων σε –έω σε όλες τις εγκλίσεις του Ενεστώτα, στον τύπο του απαρεμφάτου και της μετοχής, στην ε. και μ. φ. και στην οριστική Παρατατικού	5.1.1 Κλίση των συνηρημένων ρημάτων σε –έω στην οριστική Ενεστώτα και Παρατατικού ε. και μ. φ. 5.1.1.1 Συναιρέσεις των φωνηέντων στις καταλήξεις της οριστικής, υποτακτικής, ευκτικής και προστακτικής στον Ενεστώτα και στην οριστική Παρατατικού της ενεργητικής και της μέσης φωνής. 5.1.1.2 Συναιρέσεις στους τύπους του απαρεμφάτου και των μετοχών Ενεστώτα στην ε. και μ.φ.	
6. Οι μαθητές/τριες να μπορούν να ερμηνεύουν τα αρχαιοελληνικά κείμενα αξιοποιώντας γραμματικά το ρόλο των συνηρημένων ρημάτων σε –όω.	5.2	Σχηματίζουν απλές προτάσεις με τη χρήση τύπων των συνηρημένων ρημάτων σε –έω στα αρχαία ελληνικά.	5.2.1 Απλές προτάσεις με τη χρήση συνηρημένων ρημάτων σε –έω.	
	6.1	Αναγνωρίζουν τη γραμματική λειτουργία των συνηρημένων ρημάτων σε –όω σε όλες τις εγκλίσεις του Ενεστώτα, στον τύπο του απαρεμφάτου και της μετοχής, στην ε. και μ. φ. και στην οριστική Παρατατικού	6.1.1 Κλίση των συνηρημένων ρημάτων σε –όω στην οριστική Ενεστώτα και Παρατατικού ε. και μ. φ. 6.1.1.1 Συναιρέσεις των φωνηέντων στις καταλήξεις της οριστικής, υποτακτικής, ευκτικής και προστακτικής στον Ενεστώτα και στην οριστική Παρατατικού της ενεργητικής και της μέσης φωνής. 6.1.1.2 Συναιρέσεις στους τύπους του απαρεμφάτου και των μετοχών Ενεστώτα στην ε. και μ.φ.	

	6.2	Σχηματίζουν απλές προτάσεις με τη χρήση τύπων των συνηρημένων ρημάτων σε -όω στα αρχαία ελληνικά.	6.2.1 Απλές προτάσεις με τη χρήση συνηρημένων ρημάτων σε -όω	
7. Να μπορούν να ερμηνεύουν ένα αρχαίο κείμενο, αξιοποιώντας γραμματικά και συντακτικά τον ρόλο των χρόνων των ρημάτων β' συζυγίας (σε -μι).	7.1	Διακρίνουν τα ρήματα που λήγουν σε -μι κατά τον χαρακτήρα του ρηματικού θέματος σε συμφωνόληκτα και φωνηεντόληκτα.		
	7.1.1	Κατανοούν ότι τα συμφωνόληκτα ρήματα σε -μι σχηματίζουν το θέμα του ενεστώτα και του παρατατικού από το	7.1.1.1 Συμφωνόληκτα: π.χ. δείκ-νυ-μι (ρ.θ. δεικ-) Φωνηεντόληκτα: π.χ. ἴ-στη-μι (ρ.θ. στη-) Συμφωνόληκτα	

		ρηματικό θέμα, αφού προστεθεί το πρόσφυμα -νυ-	α) αφωνόληκτα: δείκ-νυ-μι, (κατ)άγ-νυ-μι, είργ-νυ-μι, ζεύγ-νυ-μι, μείγ-νυ-μι, πήγ-νυ-μι, ῥηγ-νυ-μι, (ἀπο)φράγ-νυ-μι κ.ά. β) ενρινόληκτα: ὄμ-νυ-μι γ) υγρόληκτα: πτάρ-νυ-μι δ) σιγμόληκτα: (ἀμφι)έν-νυ-μι, ζών-νυ-μι, κεράν-νυ-μι, κορέν-νυ-μι, πετάν-νυ-μι, ῥών-νυ-μι, σβέν-νυ-μι, σκεδάν-νυ-μι κ.ά.	
	7.1.2	Κατανοούν ότι τα συμφωνόληκτα ρήματα σε -μι διαφέρουν κατά τον σχηματισμό τους από τα ρήματα της α' συζυγίας σε -ω μόνο κατά τον σχηματισμό του ενεστώτα και του παρατατικού της ε. και μ.φ.	7.1.2.1 Σχηματισμός ενεστώτα όλων των εγκλίσεων και παρατατικού κατά την κλίση των συμφωνόληκτων σε -μι 7.1.2.2 Σχηματισμός υπόλοιπων χρόνων κατά την κλίση των ρημάτων σε -ω	
	7.2.1	Κατανοούν ότι τα φωνηεντόληκτα ρήματα σε -μι σχηματίζουν το θέμα του ενεστώτα και του παρατατικού από το ρηματικό θέμα, αφού προστεθεί στην αρχή ο ενεστωτικός αναδιπλασιασμός (επανάληψη του αρχικού	7.2.1.1 ρ. θ. στη-, σί-στη-μι = ἴστημι ρ. θ. θη-, θί-θη-μι = τίθημι ρ. θ. jη-, jί-jη-μι = ἴημι ρ. θ. δω- = δί-δω-μι	

		συμφώνου του ρήματος με ένα ι)		
	7.2.2	Κατανοούν ότι τα φωνηεντόληκτα ρήματα σε –μι διαφέρουν κατά τον σχηματισμό τους από τα ρήματα της α' συζυγίας σε –ω μόνο κατά τον σχηματισμό του ενεστώτα και του παρατατικού της ε. και μ.φ. και μόνο τέσσερα ρήματα (ΐστημι, τίθημι, ἴημι, δίδωμι) διαφέρουν και στον σχηματισμό του Αορίστου β'.	7.2.2.1 Σχηματισμός ενεστώτα όλων των εγκλίσεων και παρατατικού κατά την κλίση των φωνηεντόληκτων σε –μι 7.2.2.2 Σχηματισμός υπόλοιπων χρόνων κατά την κλίση των ρημάτων σε -ω 7.2.2.3 Αόριστος Β' τεσσάρων φωνηεντόληκτων σε –μι (ΐστημι - ἔ-στη-ν, τίθημι - ἔ-θη-κα, ἐ-θέ-μην, ἴημι - ἦ-κα, εἶ-μην, δίδωμι - ἔ-δω-κα, ἐ-δό-μην)	
	7.3.1	Σχηματίζουν απλές προτάσεις με τη χρήση των τύπων των ρημάτων β' συζυγίας σε όλους τους χρόνους και εγκλίσεις.	7.3.1.1 Απλές προτάσεις με τη χρήση των τύπων των ρημάτων β' συζυγίας σε όλους τους χρόνους και εγκλίσεις	
8. Να μπορούν να ερμηνεύουν ένα αρχαίο κείμενο, αξιοποιώντας γραμματικά και συντακτικά τον ρόλο των αρχικών χρόνων των κυριότερων ανώμαλων ρημάτων της Αρχαίας	8.1	Κατανοούν ότι πολλά ρήματα της Αρχαίας Ελληνικής δεν έχουν το ίδιο θέμα σ' όλους τους χρόνους γι' αυτό λέγονται ανώμαλα.	8.1.1 Βασικά ανώμαλα ρήματα: ἔχω, τυγχάνω, βάλλω, εἰμί, ἀκούω, ἀμαρτάνω, ἀφικνοῦμαι, φέρω, ψηφίζομαι, γινώσκω, βούλομαι, πάσχω, ὄρῶ, δοκεῖ, δύναμαι, νέμω, ζῶ, γίγνομαι, λείπω, οἰκῶ, ψεύδομαι, ἠγοῦμαι, σκοποῦμαι, νομίζω, στρατεύω, ἔρχομαι, φημί, συλλέγω, οἶδα, κτῶμαι, βαίνω, λαμβάνω, ἀποθνήσκω,	

Ελληνικής.	8.2	Κατανοούν ότι τα ρήματα αυτά ακολουθούν τους κανόνες κλίσης των ρημάτων της κατηγορίας στην οποία ανήκουν (α' ή της β' συζυγίας) αλλά το θέμα του ρήματος δεν ακολουθεί τον κανονικό σχηματισμό.	εἶμι, ἐργάζομαι, ὠφελῶ, τελῶ, διαλέγομαι 8.2.1 Εκμάθηση αρχικών χρόνων ανώμαλων ρημάτων 8.2.2 Χρονικές αντικαταστάσεις 8.2.3 Εγκλιτικές αντικαταστάσεις	
	8.3	Σχηματίζουν απλές προτάσεις με τη χρήση των τύπων των ανώμαλων ρημάτων σε όλους τους χρόνους και εγκλίσεις.	8.3.1 Απλές προτάσεις με τη χρήση των τύπων των ανώμαλων ρημάτων σε όλους τους χρόνους και εγκλίσεις	
ΒΛΕΠΕ ΔΕΙΚΤΕΣ Α' ΛΥΚΕΙΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ: Α' και Β' κλίση ουσιαστικών (Παραπομπή σε Δείκτες Β' Γυμνασίου) Γ' κλίση ουσιαστικών (Δείκτης επιτυχίας 7 (α) και 7 (β))				
ΒΛΕΠΕ ΔΕΙΚΤΕΣ Α' ΛΥΚΕΙΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ: Δευτερόκλιτα επίθετα (Παραπομπή σε Δείκτες Β' Γυμνασίου) Τριτόκλιτα επίθετα (Δείκτης επιτυχίας 9)				
9. Οι μαθητές και οι μαθήτριες να μπορούν να αξιοποιούν γραμματικά και συντακτικά τα ομαλά και ανώμαλα παραθετικά των επιθέτων και των επιρρημάτων.	9.1	Αναγνωρίζουν τους βαθμούς και τα παραθετικά των επιθέτων και επιρρημάτων, ομαλών και ανωμάτων, σε κείμενα αρχαίου ελληνικού λόγου.	9.1.1.Βαθμοί και παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων 9.1.1.1 Αναγνώριση βαθμών και παραθετικών των επιθέτων 9.1.1.2 Αναγνώριση βαθμών και παραθετικών των επιρρημάτων	

	9.2	Σχηματίζουν τα Παραθετικά, ομαλά και ανώμαλα, των επιθέτων.	9.2.1 Βαθμοί και ομαλά παραθετικά των επιθέτων 9.2.1.1 Κανονικός σχηματισμός μονολεκτικών παραθετικών των επιθέτων 9.2.1.2 Αναλογικός σχηματισμός παραθετικών των επιθέτων 9.2.1.3 Σχηματισμός μονολεκτικών ανώμαλων παραθετικών των επιθέτων 9.2.1.4 Κλίση των βαθμών των επιθέτων 9.2.1.5 Αντίστοιχοι τύποι παραθετικών των επιθέτων στα Νέα Ελληνικά	
	9.3	Σχηματίζουν τα παραθετικά, ομαλά και ανώμαλα, των επιρρημάτων.	9.3.1 Βαθμοί και ομαλά παραθετικά των επιρρημάτων 9.3.1.1 Κανονικός σχηματισμός μονολεκτικών παραθετικών των επιρρημάτων 9.3.1.2 Σχηματισμός των μονολεκτικών ανώμαλων παραθετικών των επιρρημάτων 9.3.1.3. Αντίστοιχοι τύποι παραθετικών των επιρρημάτων στα Νέα Ελληνικά	
10. Οι μαθητές και οι μαθήτριες να μπορούν ερμηνεύουν ένα αρχαιοελληνικό κείμενο αναγνωρίζοντας τη γραμματική και	10.1	Αναγνωρίζουν τον α' και β' όρο της σύγκρισης σε κείμενα αρχαίου ελληνικού λόγου.	10.1.1 Α' και β' όρος της σύγκρισης 10.1.1.1 Ορισμός α' και β' όρου της σύγκρισης 10.1.1.2 Εκφορά α' όρου της σύγκρισης 10.1.1.3 Εκφορά β' όρου της σύγκρισης 10.1.1.4 Συγκριτικές λέξεις (παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων, λέξεις με συγκριτική σημασία)	

συντακτική λειτουργία του α' και β' όρου σύγκρισης.	10.2	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά χρησιμοποιώντας τον α' και β' όρο σύγκρισης.	10.1.1.5 Αντίστοιχα παραδείγματα στα Νέα Ελληνικά 10.2.1 Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση α' και β' όρου σύγκρισης.	
11. Οι μαθητές/τριες να μπορούν να ερμηνεύουν τα αρχαιοελληνικά κείμενα αξιοποιώντας τον ρόλο του αντικειμένου/των αντικειμένων.	11.1 11.2 11.3 11.4 11.5	Κατανοούν πότε ένα ρήμα λέγεται μεταβατικό ή αμετάβατο. Κατανοούν τη λειτουργία του μεταβατικού και αμετάβατου ρήματος. Κατανοούν τη λειτουργία του αντικειμένου ως συμπληρώματος του μεταβατικού ρήματος στις πλάγιες πτώσεις. Κατανοούν τη λειτουργία των δίπτωτων ρημάτων ως ρημάτων που παίρνουν ως συμπλήρωμα δύο αντικείμενα σε πλάγιες πτώσεις. Κατανοούν τη λειτουργία του	11.1.1 Κατηγορίες αμετάβατων ρημάτων 11.1.2 Κατηγορίες μεταβατικών ρημάτων 11.2.1 Η έννοια του αντικειμένου ως προσδιορισμού που δηλώνει το πρόσωπο ή το πράγμα, στο οποίο μεταβαίνει η ενέργεια του υποκειμένου. 11.3.1 Μεταβατικό ρήμα ως το ρήμα που συμπληρώνεται από αντικείμενο στις πλάγιες πτώσεις (γενική, δοτική, αιτιατική) 11.4.1 Σύνταξη ρημάτων με δύο αντικείμενα (δίπτωτα ρήματα) 11.5.1 Αναγνώριση του σύστοιχου	

		σύστοιχου αντικειμένου ως του αντικειμένου που προέρχεται από την ίδια ρίζα του ρήματος ή από τη ρίζα συγγενούς ρήματος και βρίσκεται πάντα σε πτώση αιτιατική.	αντικειμένου 11.5.2 Λειτουργία του σύστοιχου αντικειμένου	
	11.6	Κατανοούν τη λειτουργία του αμετάβατου ρήματος ως του ρήματος που δεν συμπληρώνεται από αντικείμενο/ αντικείμενα.	11.6.1 Αμετάβατο ρήμα ως το ρήμα που δεν συμπληρώνεται από αντικείμενο/ αντικείμενα	
	11.7	Σχηματίζουν απλές προτάσεις με τη χρήση μεταβατικών και αμετάβατων ρημάτων στα Αρχαία Ελληνικά.	11.7.1 Απλές προτάσεις με τη χρήση μεταβατικών και αμετάβατων ρημάτων στα Αρχαία Ελληνικά	
ΒΛΕΠΕ ΔΕΙΚΤΕΣ Α' ΛΥΚΕΙΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ: Ρόλος του απαρεμφάτου (Δείκτης επιτυχίας 5) Ρόλος των απρόσωπων ρημάτων (Δείκτης επιτυχίας 6) Γραμματική λειτουργία της μετοχής (Δείκτης επιτυχίας 8 (α)) και συντακτική λειτουργία της επιθετικής, κατηγορηματικής και επιρρηματικής μετοχής (Δείκτης επιτυχίας 8(β)) Υποκείμενο της μετοχής (Δείκτης επιτυχίας 8(γ)) Παθητική σύνταξη (Δείκτης επιτυχίας 14)				
12. Να μπορούν να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τους ομοιόπτωτους	12.1	Αναγνωρίζουν τον επιθετικό προσδιορισμό, σε κείμενα αρχαίου ελληνικού λόγου.	12.1.1 Επιθετικός προσδιορισμός: 12.1.1.1 Ορισμός επιθετικού προσδιορισμού 12.1.1.2 Αναφορά σε άλλους όρους, εκτός	

ονοματικούς προσδιορισμούς.			του επιθέτου, που χρησιμοποιούνται ως επιθετικοί προσδιορισμοί (αντωνυμία, αριθμητικό, επιθετική μετοχή, ουσιαστικό που δηλώνει ηλικία, εθνικότητα, επάγγελμα, αξίωμα, ιδιότητα, ονομασία γεωγραφικού όρου με άρθρο, επίρρημα ή εμπρόθετος προσδιορισμός με άρθρο, γενική πτώση ουσιαστικού ή αντωνυμίας με άρθρο, δευτερεύουσα αναφορική πρόταση).	
	12.2	Αναγνωρίζουν τον κατηγορηματικό προσδιορισμό, σε κείμενα αρχαίου ελληνικού λόγου.	12.2.1 Κατηγορηματικός προσδιορισμός: 12.2.1.1 Ορισμός κατηγορηματικού προσδιορισμού 12.2.1.2 Αναφορά σε άλλους όρους, εκτός του επιθέτου και της επιθετικής μετοχής, που χρησιμοποιούνται ως κατηγορηματικοί προσδιορισμοί (πᾶς, ἅπας, σύμπας, ὅλος, ἄκρος, μέσος, ἔσχατος, αὐτός, μόνος, ἕκαστος) όταν είναι ἀναρθρες.	
	12.3	Διακρίνουν τις διαφορές ανάμεσα στον επιθετικό και τον κατηγορηματικό προσδιορισμό.	12.3.1 Ο επιθετικός προσδιορισμός δίνει μια μόνιμη ιδιότητα στο ουσιαστικό που προσδιορίζει. 12.3.2 Ο κατηγορηματικός δίνει μια παροδική ιδιότητα στο ουσιαστικό που προσδιορίζει. 12.3.3 Ο επιθετικός προσδιορισμός είναι ἑναρθρος, ενώ ο κατηγορηματικός	

			προσδιορισμός είναι άναρθρος. 12.3.4 Αν και ο προσδιορισμός και το ουσιαστικό είναι έναρθρα, τότε ο προσδιορισμός είναι επιθετικός. 12.3.5 Αν και ο προσδιορισμός και το ουσιαστικό είναι άναρθρα, τότε ο προσδιορισμός είναι επιθετικός. 12.3.6 Αν ο προσδιορισμός είναι άναρθρος και το ουσιαστικό έναρθρο, τότε ο προσδιορισμός είναι κατηγορηματικός.	
	12.4	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά χρησιμοποιώντας επιθετικούς και κατηγορηματικούς προσδιορισμούς.	12.4.1 Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση επιθετικών και κατηγορηματικών προσδιορισμών.	
	12.5	Αναγνωρίζουν την παράθεση, σε κείμενα αρχαίου ελληνικού λόγου.	12.5.1 Παράθεση 12.5.1.1 Ορισμός της παράθεσης 12.5.1.2 Εντοπισμός της παράθεσης 12.5.1.3 Εντοπισμός του ρήματος 12.5.1.4 Έλεγχος αν το ρήμα είναι συνδετικό ή μεταβατικό. 12.5.1.5 Εντοπισμός του υποκειμένου 12.5.1.6 Εντοπισμός του κατηγορουμένου, αν υπάρχει συνδετικό ρήμα. 12.5.1.7 Εντοπισμός του αντικειμένου ή των αντικειμένων, αν το ρήμα είναι μεταβατικό. 12.5.1.8 Άλλη/άλλες λέξεις προσδιορισμός	

	12.6	Αναγνωρίζουν την επεξήγηση, σε κείμενα αρχαίου ελληνικού λόγου.	12.5.1.9 Εντοπισμός της λέξης που προσδιορίζει ο προσδιορισμός. 12.5.1.10 Έλεγχος αν ο προσδιορισμός είναι ονοματικός ή επιρρηματικός. 12.5.1.11 Αν είναι ονοματικός, έλεγχος αν είναι ομοιόπτωτος ή ετερόπτωτος με τη λέξη που προσδιορίζει. 12.5.1.12 Αν είναι ομοιόπτωτος, έλεγχος αν είναι ουσιαστικό ή επίθετο 12.5.1.13 Αν είναι ουσιαστικό, έλεγχος αν είναι μερική ή γενική έννοια σε σχέση με τη λέξη που προσδιορίζει 12.5.1.14 Αν είναι γενική έννοια έχουμε παράθεση. 12.6.1 Επεξήγηση 12.6.1.1 Ορισμός της επεξήγησης 12.6.1.2 Εντοπισμός της επεξήγησης 12.6.1.3 Εντοπισμός του ρήματος 12.6.1.4 Έλεγχος αν το ρήμα είναι συνδετικό ή μεταβατικό. 12.6.1.5 Εντοπισμός του υποκειμένου 12.6.1.6 Εντοπισμός του κατηγορουμένου, αν είναι το ρήμα είναι συνδετικό. 12.6.1.7 Εντοπισμός του αντικειμένου ή των αντικειμένων, αν το ρήμα είναι μεταβατικό. 12.6.1.8 Άλλη/άλλες λέξεις προσδιορισμός 12.6.1.9 Εντοπισμός της λέξης που προσδιορίζει ο προσδιορισμός. 12.6.1.10 Έλεγχος αν ο προσδιορισμός είναι ονοματικός ή επιρρηματικός. 12.6.1.11 Αν είναι ονοματικός, έλεγχος αν	

			είναι ομοιόπτωτος ή ετερόπτωτος με τη λέξη που προσδιορίζει. 12.6.1.12 Αν είναι ομοιόπτωτος, έλεγχος αν είναι ουσιαστικό ή επίθετο. 12.6.1.13 Αν είναι ουσιαστικό, έλεγχος αν είναι μερική ή γενική έννοια σε σχέση με τη λέξη που προσδιορίζει. 12.6.1.14 Αν είναι μερική έννοια έχουμε επεξήγηση	
	12.7	Διακρίνουν τις διαφορές ανάμεσα στην παράθεση και στην επεξήγηση.	12.7.1 Η παράθεση είναι γενική έννοια, η επεξήγηση είναι μερική έννοια, σε σύγκριση με τη λέξη που προσδιορίζουν.	
	12.8	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά χρησιμοποιώντας την παράθεση και την επεξήγηση.	12.8.1 Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση παράθεσης και επεξήγησης	
13. Να μπορούν να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τους ετερόπτωτους ονοματικούς προσδιορισμούς.	13.1	Αναγνωρίζουν τους ετερόπτωτους ονοματικούς προσδιορισμούς, σε κείμενα αρχαίου ελληνικού λόγου και να διακρίνουν τις διαφορές ανάμεσά τους.	13.1.1 Ορισμός ετερόπτωτων ονοματικών προσδιορισμών 13.1.2 Κατηγορίες ετερόπτωτων ονοματικών προσδιορισμών: 13.1.2.1 Ετερόπτωτοι προσδιορισμοί σε γενική Διάκριση σε είδη με βάση χαρακτηριστικά: • Γενική κτητική • Γενική του δημιουργού • Γενική διαιρετική ή του όλου	

			• Γενική της ύλης • Γενική του περιεχόμενου • Γενική της ιδιότητας • Γενική της αξίας • Γενική της αιτίας • Γενική υποκειμενική • Γενική αντικειμενική • Γενική συγκριτική 13.1.2.2 Ετερόπτωτοι προσδιορισμοί σε δοτική Διάκριση σε είδη με βάση χαρακτηριστικά: • Δοτική αντικειμενική • Δοτική της αναφοράς 13.1.2.3 Ετερόπτωτοι προσδιορισμοί σε αιτιατική • Αιτιατική της αναφοράς	
	13.2	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά χρησιμοποιώντας ετερόπτωτους ονοματικούς προσδιορισμούς.	13.2.1 Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση ετερόπτωτων ονοματικών προσδιορισμών	

ΒΛΕΠΕ ΔΕΙΚΤΕΣ Α' ΛΥΚΕΙΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ: Εισαγωγή στις δευτερεύουσες προτάσεις, Ειδικές και Αιτιολογικές (Δείκτης επιτυχίας 13(α), 13(β))

14. Να μπορούν να κατανοούν την παρατακτική και υποτακτική σύνδεση των προτάσεων και να διακρίνουν τις δευτερεύουσες ονοματικές από τις επιρρηματικές προτάσεις σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	14.1 14.2	Κατανοούν τους τρόπους σύνδεσης των προτάσεων και να διακρίνουν την παρατακτική από την υποτακτική σύνδεση των προτάσεων. Διακρίνουν τα είδη των δευτερευουσών προτάσεων σε ονοματικές και επιρρηματικές	14.1.1 Τρόποι σύνδεσης προτάσεων -Παρατακτική και υποτακτική σύνδεση 14.2.1 Διάκριση Ονοματικών-Επιρρηματικών προτάσεων -Ονοματικές προτάσεις -Επιρρηματικές προτάσεις	
15. Να αναγνωρίζουν τις δευτερεύουσες ονοματικές ειδικές προτάσεις σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	15.1 15.2 15.3	Κατανοούν τη σημασία της δευτερεύουσας ονοματικής ειδικής πρότασης ως της πρότασης που χρησιμεύει για να ειδικεύσει το γενικό και αόριστο νόημα ενός ρήματος ή μιας δεικτικής αντωνυμίας. Αναγνωρίζουν και εντοπίζουν τους συνδέσμους, με τους οποίους εισάγονται οι ειδικές προτάσεις. Αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία των ειδικών προτάσεων.	15.1.1 Δευτερεύουσα ονοματική ειδική πρόταση ως η πρόταση που χρησιμεύει για να ειδικεύσει το γενικό και αόριστο νόημα ενός ρήματος ή μιας δεικτικής αντωνυμίας. 15.2.1 Ειδική πρόταση ως η πρόταση που εισάγεται με τους ειδικούς συνδέσμους <i>ὅτι</i> και <i>ὡς</i>. 15.3.1 Συντακτική λειτουργία των ειδικών προτάσεων: 15.3.1.1 Αντικείμενο όταν εξαρτάται από ρήματα λεκτικά, δεικτικά, αισθητικά και γνωστικά. 15.3.1.2 Υποκείμενο όταν εξαρτάται από παρόμοιας σημασίας απρόσωπα ρήματα και απρόσωπες εκφράσεις (π.χ. <i>ἀγγέλλεται</i>, <i>λέγεται</i>, <i>δηλόν ἐστί</i> κ.λπ.	

	15.4	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις, με τις οποίες εκφέρονται οι ειδικές προτάσεις.	15.3.1.3 Επεξήγηση στην αντωνυμία τούτο/ταῦτα 15.4.1 Εγκλίσεις εκφοράς των ειδικών προτάσεων: -οριστική -δυνητική οριστική -ευκτική -ευκτική του πλαγίου λόγου (όταν εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου)	
	15.5	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά χρησιμοποιώντας ειδικές προτάσεις.	15.5.1 Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση ειδικών προτάσεων	
16. Να αναγνωρίζουν τις δευτερεύουσες ονοματικές ενδοιαστικές προτάσεις σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	16.1	Κατανοούν τη σημασία της δευτερεύουσας ονοματικής ενδοιαστικής πρότασης ως της πρότασης που εκφράζει ενδοιασμό ή φόβο ή ανησυχία μήπως συμβεί κάτι κακό ή μήπως δεν πραγματοποιηθεί κάτι επιθυμητό.	16.1.1 Δευτερεύουσα ονοματική ενδοιαστική πρόταση ως η πρόταση που εκφράζει ενδοιασμό ή φόβο ή ανησυχία μήπως συμβεί κάτι κακό ή μήπως δεν πραγματοποιηθεί κάτι επιθυμητό.	
	16.2	Αναγνωρίζουν και να εντοπίζουν τους συνδέσμους, με τους οποίους εισάγονται οι ενδοιαστικές προτάσεις.	16.2.1 Ενδοιαστική πρόταση ως η πρόταση που εισάγεται με τους ενδοιαστικούς συνδέσμους μή, μή οὐ	
	16.3	Αναγνωρίζουν τη συντακτική	16.3.1 Συντακτική λειτουργία των ενδοιαστικών προτάσεων: 16.3.1.1 Αντικείμενο όταν εξαρτάται από	

		Λειτουργία των ενδοιαστικών προτάσεων.	ρήματα που φανερώνουν φόβο, δισταγμό, ανησυχία, επιφύλαξη (φοβοῦμαι, δέδοικα ή δέδια, ὀκνῶ, ὀρῶ, προσέχω, ὑποπτεύω, κ.λπ.). 16.3.1.2 Υποκείμενο όταν εξαρτάται από παρόμοιας σημασίας απρόσωπα ρήματα και απρόσωπες εκφράσεις (π.χ. δεινόν ἐστι, δέος ἐστί, κίνδυνός ἐστι, φόβος ἐστί, φοβερόν ἐστι, ὑποψία ἐστίν, τρόμος ἔχει με κ.λπ.) 16.3.1.3 Επεξήγηση στην αντωνυμία τοῦτο/ταῦτα	
	16.4	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις, με τις οποίες εκφέρονται οι ενδοιαστικές προτάσεις.	16.4.1 Εγκλίσεις εκφοράς των ενδοιαστικών προτάσεων: -υποτακτική (όταν εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου) -ευκτική του πλαγίου λόγου (όταν εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου) Σπανιότερα με: -οριστική -δυνητική ευκτική	
	16.5	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά χρησιμοποιώντας ενδοιαστικές προτάσεις.	16.5.1 Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση ενδοιαστικών προτάσεων	

17. Να αναγνωρίζουν τις δευτερεύουσες ονοματικές πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	17.1	Κατανοούν τη σημασία της δευτερεύουσας ονοματικής πλάγιας ερωτηματικής πρότασης ως της πρότασης που εκφράζει ερώτηση όχι σε ευθύ αλλά σε πλάγιο λόγο.	17.1.1 Δευτερεύουσα ονοματική πλάγια ερωτηματική πρόταση ως η πρόταση που εκφράζει ερώτηση όχι σε ευθύ αλλά σε πλάγιο λόγο.
	17.2	Διακρίνουν τις πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις σε πλάγιες ερωτηματικές ολικής άγνοιας και σε πλάγιες ερωτηματικές μερικής άγνοιας.	17.2.1 Πλάγια ερωτηματική πρόταση ως η πρόταση που διακρίνεται σε πλάγια ερωτηματική ολικής άγνοιας και σε πλάγια ερωτηματική μερικής άγνοιας.
	17.3	Αναγνωρίζουν και να εντοπίζουν τους συνδέσμους, με τους οποίους εισάγονται οι πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις.	17.3.1 Οι πλάγιες ερωτηματικές ολικής άγνοιας εισάγονται: -όταν είναι μονομερείς με το: εἰ -όταν είναι διμερείς με τα: εἰ - ἢ, εἴτε - εἴτε, πότερον - ἢ, πότερα - ἢ 17.3.2 Οι πλάγιες ερωτηματικές μερικής άγνοιας εισάγονται: -με τις ερωτηματικές αντωνυμίες: τίς, πότερος, πόσος, ποῖος, πηλίκος, ποδαπός -με τις αναφορικές αντωνυμίες: ὅς, ὅστις, ὀπότερος, ὅσος, ὀπόσος, οἷος, ὀποῖος, ἡλίκος, ὀπηλίκος, ὀποδαπός. -με τα ερωτηματικά επιρρήματα: ποῦ, ποῖ, πόθεν, πῆ, πῶς -με τα αναφορικά επιρρήματα: οὔ, ὅπου, οἶ, ὅποι, ὀπόθεν, ἦ, ὀπη, ὡς, ὀπως

	17.4	Αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία των πλάγιων ερωτηματικών προτάσεων.	17.4.1 Συντακτική λειτουργία των πλάγιων ερωτηματικών προτάσεων: -αντικείμενο -υποκείμενο -επεξήγηση στην αντωνυμία τούτο/ταῦτα	
	17.5	Αναγνωρίζουν τα ρήματα εξάρτησης των πλάγιων ερωτηματικών προτάσεων.	17.5.1 Ρήματα που σημαίνουν: ερώτηση, απορία ἐρωτῶ, ἀπορῶ, πυνθάνομαι, θαυμάζω κ.ά. γνώση, άγνοια γιγνώσκω, οἶδα, ὄρῶ, αἰσθάνομαι, άγνοῶ κ.ά. απόπειρα, φροντίδα πειρῶμαι, παρασκευάζομαι, πράττω, φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι κ.ά. σκέψη, προσοχή σκοπῶ, σκοποῦμαι, ἐξετάζω, βουλεύομαι κ.ά. δείξη, ανακοίνωση δείκνυμι, δηλῶ, λέγω, ἀποκρίνομαι κ.ά. μετά από λέξεις ή φράσεις παρόμοιας σημασίας ἄδηλόν ἐστι, ἄφανές ἐστι, ἄπορόν ἐστι, ἀπόρως ἔχει, φανερόν ἐστι, θαυμαστόν ἐστι, λέγεται, δέδεικται κ.ά.	
	17.6	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις, με τις οποίες εκφέρονται οι πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις.	17.6.1 Εγκλίσεις εκφοράς των ενδοιαστικών προτάσεων: -οριστική -δυνητική οριστική -δυνητική ευκτική -ευκτική του πλαγίου λόγου, όταν εξαρτώνται από ρήματα ιστορικού χρόνου	

	17.7	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά χρησιμοποιώντας πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις.	17.7.1 Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση πλάγιων ερωτηματικών προτάσεων	
18. Να αναγνωρίζουν τις δευτερεύουσες επιρρηματικές αιτιολογικές προτάσεις σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	18.1	Κατανοούν τη σημασία της δευτερεύουσας επιρρηματικής αιτιολογικής πρότασης ως της πρότασης που εκφράζει αιτία.	18.1.1 Δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση ως η πρόταση που εκφράζει αιτία.	
	18.2	Αναγνωρίζουν και να εντοπίζουν τους συνδέσμους, με τους οποίους εισάγονται οι δευτερεύουσες επιρρηματικές αιτιολογικές προτάσεις.	18.2.1 Εισάγονται: -με τους αιτιολογικούς συνδέσμους ὅτι, διότι, ὡς (= διότι, για τον λόγο ότι, επειδή, γιατί, εφόσον), ἐπεὶ, ἐπειδὴ, διόπερ, διότι περ, (= διότι ακριβώς, διότι βέβαια) ἐπεὶπερ, ἐπειδήπερ, (= επειδή ακριβώς, επειδή βέβαια) -με το εἰ (= που, αφού, επειδή) -σπανιότερα με τους χρονικούς συνδέσμους ὅτε, ὅποτε (= αφού)	
	18.3	Αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία των αιτιολογικών προτάσεων.	18.3.1 Συντακτική λειτουργία των αιτιολογικών προτάσεων: επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας	

			του ρήματος της κύριας πρότασης· για το λόγο αυτό ακολουθούν την κύρια πρόταση. Σπανίως χρησιμοποιούνται και ως επεξήγηση σε εμπρόθετο προσδιορισμό της αιτίας. 18.4.1 Εγκλίσεις εκφοράς των αιτιολογικών προτάσεων: -οριστική -δυνητική οριστική -δυνητική ευκτική -ευκτική του πλαγίου λόγου, όταν εξαρτώνται από ρήματα ιστορικού χρόνου 18.5.1 Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση δευτερευουσών αιτιολογικών προτάσεων	
	18.4	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις, με τις οποίες εκφέρονται οι δευτερεύουσες αιτιολογικές προτάσεις.		
	18.5	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά χρησιμοποιώντας δευτερεύουσες αιτιολογικές προτάσεις.		
19. Να αναγνωρίζουν τις δευτερεύουσες επιρρηματικές τελικές προτάσεις σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	19.1	Κατανοούν τη σημασία της δευτερεύουσας επιρρηματικής τελικής πρότασης ως της πρότασης που εκφράζει σκοπό, το τελικό αίτιο, τον στόχο που εκφράζεται στην κύρια πρόταση.	19.1.1 Δευτερεύουσα επιρρηματική τελική πρόταση ως η πρόταση που εκφράζει σκοπό, το τελικό αίτιο, τον στόχο που εκφράζεται στην κύρια πρόταση.	
	19.2	Αναγνωρίζουν και να	19.2.1 Εισάγονται: με τους τελικούς συνδέσμους ίνα, όπως,	

		εντοπίζουν τους συνδέσμους, με τους οποίους εισάγονται οι δευτερεύουσες επιρρηματικές τελικές προτάσεις.	ώς (= για να)	
	19.3	Αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία των τελικών προτάσεων.	19.3.1 Συντακτική λειτουργία των τελικών προτάσεων: -επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού σε ρήματα οποιασδήποτε σημασίας και ιδίως σ' αυτά που δηλώνουν κίνηση ή σκόπιμη ενέργεια: -επεξήγηση σε εμπρόθετο προσδιορισμό του σκοπού και κυρίως στα: διὰ τούτου, τούτου ἔνεκα	
	19.4	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις, με τις οποίες εκφέρονται οι δευτερεύουσες τελικές προτάσεις.	19.4.1 Εγκλίσεις εκφοράς των τελικών προτάσεων: -υποτακτική όταν δηλώνουν σκοπό προσδοκώμενο με βεβαιότητα -υποτακτική + αοριστολογικό ἄν -ευκτική του πλάγιου λόγου, όταν δηλώνουν σκοπό υποκειμενικό και αβέβαιο στο παρελθόν και μετά από ρήμα ιστορικού χρόνου -οριστική ιστορικού χρόνου, όταν προηγείται ευχή ανεκπλήρωτη ή κάτι που δεν έγινε, και δηλώνουν σκοπό ανεκπλήρωτο -οριστική μέλλοντα -δυνητική ευκτική ως απόδοση λανθάνουσας υπόθεσης	

	19.5	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά χρησιμοποιώντας δευτερεύουσες τελικές προτάσεις.	-ευκτική, χωρίς εξάρτηση από ιστορικό χρόνο 19.5.1 Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση δευτερευουσών τελικών προτάσεων	
20. Να αναγνωρίζουν τις δευτερεύουσες επιρρηματικές εναντιωματικές προτάσεις σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	20.1	Κατανοούν τη σημασία της δευτερεύουσας επιρρηματικής εναντιωματικής πρότασης ως της πρότασης που εκφράζει εναντίωση προς το νόημα της κύριας πρότασης και δηλώνει εναντίωση σε κάτι που είναι ή θεωρείται από το υποκείμενο ως πραγματικό.	20.1.1 Δευτερεύουσα επιρρηματική εναντιωματική πρόταση ως η πρόταση που εκφράζει εναντίωση προς το νόημα της κύριας πρότασης και δηλώνει εναντίωση σε κάτι που είναι ή θεωρείται από το υποκείμενο ως πραγματικό.	
	20.2	Αναγνωρίζουν και να εντοπίζουν τους συνδέσμους, με τους οποίους εισάγονται οι δευτερεύουσες επιρρηματικές εναντιωματικές προτάσεις.	20.2.1 Εισάγονται: κυρίως με τους εναντιωματικούς συνδέσμους εἰ καί, ἐάν καί, ἄν καί, ἤν καί	
	20.3	Αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία των εναντιωματικών προτάσεων.	20.3.1 Συντακτική λειτουργία των εναντιωματικών προτάσεων: ως επιρρηματικών προσδιορισμών που δηλώνουν εναντίωση	

	20.4	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις, με τις οποίες εκφέρονται οι δευτερεύουσες εναντιωματικές προτάσεις.	20.4.1 Εγκλίσεις εκφοράς των εναντιωματικών προτάσεων: -οριστική ή ευκτική, όταν ο σύνδεσμος εισαγωγής περιέχει το ει -υποτακτική, όταν ο σύνδεσμος εισαγωγής περιέχει το εάν, αν, ήν	
	20.5	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά χρησιμοποιώντας δευτερεύουσες εναντιωματικές προτάσεις.	20.5.1 Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση δευτερευουσών εναντιωματικών προτάσεων	
21. Να αναγνωρίζουν τις δευτερεύουσες επιρρηματικές συμπρασματικές προτάσεις σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	21.1	Κατανοούν τη σημασία της δευτερεύουσας επιρρηματικής συμπρασματικής πρότασης ως της πρότασης που εκφράζει το αποτέλεσμα ή το συμπέρασμα που προκύπτει από την ενέργεια του ρήματος της πρότασης από την οποία εξαρτώνται.	21.1.1 Δευτερεύουσα επιρρηματική συμπρασματική πρόταση ως η πρόταση που εκφράζει το αποτέλεσμα ή το συμπέρασμα που προκύπτει από την ενέργεια του ρήματος της πρότασης από την οποία εξαρτώνται.	
	21.2	Αναγνωρίζουν και να εντοπίζουν τους συνδέσμους, με τους οποίους εισάγονται	21.2.1 Εισάγονται: -με τους συμπρασματικούς συνδέσμους: <i>ώστε, ως</i>	

		οι δευτερεύουσες επιρρηματικές συμπερασματικές προτάσεις.	-με τις εκφράσεις ἐφ' ᾧ, ἐφ' ᾧτε + απαρέμφατο	
	21.3	Αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία των συμπερασματικών προτάσεων.	21.3.1 Συντακτική λειτουργία των συμπερασματικών προτάσεων: -επιρρηματικοί προσδιορισμοί του αποτελέσματος -επιρρηματικοί προσδιορισμοί που δηλώνουν όρο, προϋπόθεση ή συμφωνία -επεξηγήσεις σε εμπρόθετους προσδιορισμούς που δηλώνουν όρο, προϋπόθεση ή συμφωνία	
	21.4.	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις, με τις οποίες εκφέρονται οι δευτερεύουσες συμπερασματικές προτάσεις.	21.4.1 Εγκλίσεις εκφοράς των συμπερασματικών προτάσεων: -οριστική, όταν δηλώνουν αποτέλεσμα πραγματικό -δυνητική οριστική, όταν δηλώνουν αποτέλεσμα το οποίο θα ήταν δυνατό να πραγματοποιηθεί στο παρελθόν ή μη πραγματικό -δυνητική ευκτική, όταν δηλώνουν αποτέλεσμα που μπορεί να πραγματοποιηθεί υπό προϋποθέσεις στο παρόν ή στο μέλλον -ευκτική του πλαγίου λόγου, όταν προηγείται ιστορικός χρόνος ή άλλη ευκτική· δηλώνεται υποκειμενική γνώμη τελικό απαρέμφατο όταν το αποτέλεσμα εμφανίζεται σαν ενδεχόμενο και δυνατό ή	

			και πραγματικό, σύμφωνα με τη γνώμη του υποκειμένου.	
	21.5	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά χρησιμοποιώντας δευτερεύουσες συμπερασματικές προτάσεις.	21.5.1 Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση δευτερευουσών συμπερασματικών προτάσεων	
22. Να αναγνωρίζουν τις δευτερεύουσες επιρρηματικές παραχωρητικές προτάσεις σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	22.1	Κατανοούν τη σημασία της δευτερεύουσας επιρρηματικής παραχωρητικής πρότασης ως της πρότασης που εκφράζει παραχώρηση προς το νόημα της κύριας πρότασης και δηλώνει εναντίωση σε κάτι που είναι ή θεωρείται από το υποκείμενο ως μη πραγματικό ή αδύνατο ή απίθανο.	22.1.1 Δευτερεύουσα επιρρηματική παραχωρητική πρόταση ως η πρόταση που εκφράζει παραχώρηση προς το νόημα της κύριας πρότασης και δηλώνει εναντίωση σε κάτι που είναι ή θεωρείται από το υποκείμενο ως μη πραγματικό ή αδύνατο ή απίθανο.	
	22.2	Αναγνωρίζουν και να εντοπίζουν τους συνδέσμους, με τους οποίους εισάγονται οι δευτερεύουσες επιρρηματικές παραχωρητικές προτάσεις.	22.2.1 Εισάγονται με τους παραχωρητικούς συνδέσμους: -καί ει, κει, και ἔαν, κᾶν, και ἄν, και ἦν ὕστερα από καταφατική πρόταση -οὐδ' εἰ, μηδ' εἰ, οὐδ' ἔαν, οὐδ' ἄν, οὐδ' ἦν, μηδ' ἔαν, μηδ' ἄν, μηδ' ἦν ὕστερα από	

	22.3	Αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία των παραχωρητικών προτάσεων.	αρνητική πρόταση 22.3.1 Συντακτική λειτουργία των παραχωρητικών προτάσεων: ως επιρρηματικών προσδιορισμών που δηλώνουν παραχώρηση	
	22.4	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις, με τις οποίες εκφέρονται οι δευτερεύουσες παραχωρητικές προτάσεις.	22.4.1 Εγκλίσεις εκφοράς των παραχωρητικών προτάσεων: -οριστική ή ευκτική, όταν ο σύνδεσμος εισαγωγής περιέχει το ει -υποτακτική, όταν ο σύνδεσμος εισαγωγής περιέχει το εάν, αν, ήν	
	22.5	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά χρησιμοποιώντας δευτερεύουσες παραχωρητικές προτάσεις.	22.5.1 Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση δευτερευουσών παραχωρητικών προτάσεων	
23. Να αναγνωρίζουν τις δευτερεύουσες επιρρηματικές χρονικές προτάσεις σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	23.1	Κατανοούν τη σημασία της δευτερεύουσας επιρρηματικής χρονικής πρότασης ως της πρότασης που εκφράζει χρόνο.	23.1.1 Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση ως η πρόταση που εκφράζει χρόνο.	
	23.2	Αναγνωρίζουν και να εντοπίζουν τους συνδέσμους, με τους οποίους εισάγονται	23.2.1 Εισάγονται με: -τους χρονικούς <u>συνδέσμους</u> : ως (= αφού, μόλις), ότε (= όταν), όποτε (= όταν, τότε	

		οι δευτερεύουσες επιρρηματικές χρονικές προτάσεις.	που), ἐπει (= αφού, αφότου), ἐπειδή (= αφού, αφότου), ἕως (= μέχρις ότους, ώσπου), ἔστε (= μέχρι), ἡνίκα, όπηνίκα (= τη στιγμή που, ενώ), πρὶν -τα χρονικά επιρρήματα: όσάκις, όποσάκις -τις εμπρόθετες αναφορικές εκφράσεις: ἐξ' οὗ, ἐξ' ότου, ἀφ', ἀφ' ότου, ἐν ᾧ, μέχρι οὗ, ἄχρι οὗ, ἕως οὗ -τις φράσεις: ἐπεὶ πρῶτον, ἐπεὶ τάχιστα, ἐπειδή τάχιστα, ὡς τάχιστα, οὐ πρότερον ...πρὶν, οὐ πρόσθεν ...πρὶν Διαφοροποίηση του τρόπου εισαγωγής αναλόγως της χρονικής βαθμίδας (προτερόχρονο, σύγχρονο, υστερόχρονο)	
23.3	Αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία των χρονικών προτάσεων.	23.3.1 Συντακτική λειτουργία των χρονικών προτάσεων: ως επιρρηματικού προσδιορισμού του χρόνου του ρήματος της κύριας πρότασης		
23.4	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις, με τις οποίες εκφέρονται οι δευτερεύουσες χρονικές προτάσεις.	23.4.1 Εγκλίσεις εκφοράς των χρονικών προτάσεων: -οριστική, όταν δηλώνουν πραγματικό γεγονός -υποτακτική: (όταν, όπόταν, ἐπάν (ή ἐπήν), ἐπειδάν) -ευκτική -ευκτική του πλάγιου λόγου (αντί της υποτακτικής), όταν στην κύρια πρόταση		

			έχουμε ρήμα ιστορικού χρόνου Επιπλέον: η σύνταξη του συνδέσμου πριν	
	23.5	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά χρησιμοποιώντας δευτερεύουσες χρονικές προτάσεις.	23.5.1 Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση δευτερευουσών χρονικών προτάσεων	
24. Να αναγνωρίζουν τις δευτερεύουσες επιρρηματικές υποθετικές προτάσεις σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	24.1	Κατανοούν τη σημασία της δευτερεύουσας επιρρηματικής υποθετικής πρότασης ως της πρότασης που εκφράζει υπόθεση.	24.1.1 Δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική πρόταση ως η πρόταση που εκφράζει υπόθεση.	
	24.2	Αναγνωρίζουν και να εντοπίζουν τους συνδέσμους, με τους οποίους εισάγονται οι δευτερεύουσες επιρρηματικές υποθετικές προτάσεις.	24.2.1 Εισάγονται με: τους υποθετικούς συνδέσμους ει, εάν, αν, ήν (= αν)	
	24.3	Αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία των υποθετικών προτάσεων.	24.3.1 Συντακτική λειτουργία των υποθετικών προτάσεων: ως επιρρηματικού προσδιορισμού που δηλώνει υπόθεση	
	24.4	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις, με τις οποίες εκφέρονται οι δευτερεύουσες υποθετικές προτάσεις.	24.4.1 Εγκλίσεις εκφοράς των υποθετικών προτάσεων: -οριστική -υποτακτική -ευκτική	

	24.5	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά χρησιμοποιώντας δευτερεύουσες υποθετικές προτάσεις.	24.5 Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση δευτερευουσών υποθετικών προτάσεων	
25. Να αναγνωρίζουν τους υποθετικούς λόγους σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	25.1	Κατανοούν ότι σε κάθε υποθετική πρόταση αντιστοιχεί και μια κύρια. Και οι δυο μαζί αποτελούν ένα λογικό σύνολο που ονομάζεται υποθετικός λόγος.	25.1.1 Σε κάθε υποθετική πρόταση αντιστοιχεί και μια κύρια. Και οι δυο μαζί αποτελούν ένα λογικό σύνολο που ονομάζεται υποθετικός λόγος.	
	25.2	Αναγνωρίζουν έναν υποθετικό λόγο, να διακρίνουν τα μέρη του και τη σχέση κύριας και υποθετικής πρότασης.	25.2.1 Μέρη υποθετικού λόγου (υπόθεση- υποθετική πρόταση + απόδοση-κύρια πρόταση) 25.2.2 Σχέση κύριας και υποθετικής πρότασης (σχέση αιτίου – αποτελέσματος)	
	25.3	Αναγνωρίζουν τα είδη των υποθετικών λόγων.	25.3.1 Διάκριση υποθετικών λόγων σε έξι είδη ανάλογα: -με τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς της υπόθεσης, -με την έγκλιση της απόδοσης και -με τη σημασία τους	
	25.4	Αναγνωρίζουν τους υποθετικούς λόγους που εκφράζουν το πραγματικό.	25.4.1 Εκφορά της υπόθεσης: ει + οριστική οποιουδήποτε χρόνου 25.4.2 Εκφορά της απόδοσης: οποιαδήποτε	

			έγκλιση οποιουδήποτε χρόνου	
	25.5	Αναγνωρίζουν τους υποθετικούς λόγους που εκφράζουν το μη πραγματικό.	25.5.1 Εκφορά της υπόθεσης: ει + οριστική ιστορικού χρόνου 25.5.2 Εκφορά της απόδοσης: -δυνητική οριστική -παρατατικός απρόσωπου ρ. ή απρόσωπης έκφρασης + απαρέμφατο -ένα από τα ρ. έβουλόμην, έμελλον, έκινδύνευσα + απαρέμφατο, στις περιπτώσεις αυτές χωρίς το δυνητικό αν.	
	25.6	Αναγνωρίζουν τους υποθετικούς λόγους που εκφράζουν το προσδοκώμενο	25.6.1 Εκφορά της υπόθεσης: εάν, αν, ήν + υποτακτική 25.6.2 Εκφορά της απόδοσης: οριστική μέλλοντα μελλοντική έγκλιση ή έκφραση (υποτακτική, δυνητική ή ευχετική ευκτική, προστακτική, οριστική ενεστώτα ή αόριστου ή παρακείμενου με μελλοντική σημασία, συντελεσμένος μέλλοντας, απρόσωπο ρήμα + τελικό απαρέμφατο, ρηματικό επίθετο σε -τος ή -τέος + έστί)	
	25.7	Αναγνωρίζουν τους υποθετικούς λόγους που εκφράζουν την αόριστη επανάληψη στο παρόν ή στο μέλλον.	25.7.1 Εκφορά της υπόθεσης: εάν, αν, ήν + υποτακτική 25.7.2 Εκφορά της απόδοσης: -οριστική ενεστώτα -γνωμικός αόριστος, παρακείμενος	

	25.8	Αναγνωρίζουν τους υποθετικούς λόγους που εκφράζουν την απλή σκέψη του λέγοντος.	25.8.1 Εκφορά της υπόθεσης: ει + ευκτική 25.8.2 Εκφορά της απόδοσης: -δυνητική ευκτική -οριστική αρκτικού χρόνου, ευχετική ευκτική, προστακτική	
	25.9	Αναγνωρίζουν τους υποθετικούς λόγους που εκφράζουν την αόριστη επανάληψη στο παρελθόν	25.9.1 Εκφορά της υπόθεσης: ει + ευκτική επαναληπτική 25.9.2 Εκφορά της απόδοσης: -οριστική παρατατικού, δυνητική οριστική αόριστου -δυνητική οριστική παρατατικού, απλή οριστική αόριστου, οριστική υπερσυντέλικου	
	25.10	Σχηματίζουν προτάσεις στα αρχαία ελληνικά χρησιμοποιώντας υποθετικούς λόγους.	25.10.1 Προτάσεις στα αρχαία ελληνικά με τη χρήση υποθετικών λόγων	
26. Να απολαμβάνουν αισθητικά το αρχαιοελληνικό κείμενο, αναγνωρίζοντας τη λογοτεχνική του αξία.	26.1	Απολαμβάνουν αισθητικά τα κείμενα.	26.1.1 Ενθάρρυνση των μαθητών για προσωπικό διάλογο με τις αξίες, αντιλήψεις του κειμένου, κριτική αποτίμηση και τελικά διαμόρφωση προσωπικής γνώμης (βιωματική προσέγγιση)	
	26.2	Διευρύνουν τη γνώση της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας ως του κύριου φορέα του αρχαιοελληνικού πολιτισμού και να θεωρούν το μάθημα των ΑΕ ως μάθημα	26.2.1 Ανάδειξη θεμάτων σχετικών με την ιστορία, την πολιτική, το δημόσιο βίο, τους θεσμούς, την καθημερινή ζωή, την πνευματική και καλλιτεχνική δραστηριότητα - Αίσθηση της αρμονίας, της πυκνότητας,	

		πολιτισμού.	της ακρίβειας και της ποικιλίας της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας, όπως χρησιμοποιήθηκε από κείμενα της κλασικής εποχής	
	26.3	Αποδίδουν, να ερμηνεύουν και να συγκρίνουν απλά αρχαιοελληνικά κείμενα.	26.3.1 Το αρχαιοελληνικό κείμενο ως διαδικασία λύσης προβλήματος με δεδομένα (γνώση των ιστορικών στοιχείων, ετυμολογία, λεξιλόγιο, γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα), ζητούμενα και τέλος τη λύση.	
27. Να διευρύνουν αυτή την ανθρωπογνωστική σπουδή με τη συμπληρωματική διδασκαλία παράλληλων κειμένων του ίδιου ή άλλων συγγραφέων.	27.1	Διευρύνουν τη γνώση της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας ως του κύριου φορέα του αρχαιοελληνικού πολιτισμού.	27.1.1 Συγκριτική θεώρηση απλών αρχαιοελληνικών κειμένων	

ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΤΑΞΗ: Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ (ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ)

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ		ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	Δειγματικές Δραστηριότητες
Οι μαθητές και οι μαθήτριες: I. Να επεξεργάζονται το αρχαιοελληνικό κείμενο σε σχέση με το κειμενικό όλον, το επικοινωνιακό πλαίσιο παραγωγής του κειμένου και τα ευρύτερα κοινωνικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα.	1.	Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να:	<i>Διδακτέα: Πληροφορίες, Έννοιες, Δεξιότητες, Στρατηγικές/Τρόπος σκέψης, Στάσεις/Αξίες</i>	Δεν αντιστοιχούν σε κάθε δείκτη-αναφέρονται μόνο σε καινοτόμες προτάσεις
	1.1.	Αντιμετωπίζουν τα Α.Ε. ως μάθημα ανθρωπογνωσίας.	1.1. Διαχρονικά ανθρωπιστικά μηνύματα, ανθρωπιστική παιδεία. 1.2. Ανθρωποκεντρική διάσταση του αρχαίου κόσμου. 1.4. Αναφορά στον χώρο, τον χρόνο, τα πρόσωπα και τα γεγονότα 1.5. Απόδοση και ερμηνεία του περιεχομένου του κειμένου σε νεοελληνικό λόγο	
	1.2.	Αναγνωρίζουν τα διαχρονικά ανθρωπιστικά μηνύματα και να εκτιμούν την ανθρωπιστική παιδεία.		
	1.3.	Κατανοούν την ανθρωποκεντρική διάσταση του αρχαίου κόσμου.		
	1.4.	Προσεγγίζουν ερμηνευτικά αντιπροσωπευτικά κείμενα της ΑΕΓ και να εκτιμούν τη λογοτεχνική τους αξία.		
	1.5.	Εντοπίζουν τον χώρο, τον χρόνο, τα πρόσωπα και τα γεγονότα που αφορούν ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.		

			1.5.1. Εντοπισμός των ρημάτων 1.5.2 Διαχωρισμός του κειμένου σε προτάσεις – κύριες και δευτερεύουσες 1.5.3 Είδος δευτερευουσών προτάσεων 1.5.4 Ανάκληση προϋπάρχουσας γνώσης για ερμηνεία των γνωστών λέξεων 1.5.5 Λέξεις άγνωστες που μπορούν να ερμηνευτούν με βάση προϋπάρχουσες γνώσεις στα Αρχαία και Νέα Ελληνικά. 1.5.6 Αλλαγή της σειράς των λέξεων, όπου χρειάζεται, για απόδοση σε ορθό νεοελληνικό λόγο.	
	1.6	Καλλιεργούν αναγνωστικές και επικοινωνιακές δεξιότητες.		
	1.7	Συνδέουν τον δημιουργό και το κείμενό του με το ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό, πολιτικό και πολιτιστικό πλαίσιο δημιουργίας του γραμματειακού είδους.	1.7 Πληροφορίες για τον δημιουργό. Σύνδεση με το ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό, πολιτικό και πολιτιστικό πλαίσιο δημιουργίας του γραμματειακού είδους	
	1.8	Κατανοούν το νόημα του αρχαιοελληνικού κειμένου.	1.8. Κατανόηση του νοήματος αρχαιοελληνικών κειμένων 1.8.1. Καταγραφή του κειμένου τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή – ιστορικό πλαίσιο 1.8.2 Διαχρονικές ιδέες και πρότυπα/αντιπρότυπα που προβάλλονται από τον συγγραφέα 1.8.3 Επικαιροποίηση του κειμένου 1.8.4 Ιδέες που διαπνέουν το αρχαίο κείμενο – αξιολόγηση ιδεών/ σύγκριση με	

			σημερινά δεδομένα	
II. Να έρθουν σε επαφή με την αρχαία ελληνική φιλοσοφία και να εξοικειωθούν με τις βασικές αρχές της διδασκαλίας των σοφιστών και του Σωκράτη.	1.	Επεξηγούν τον όρο «φιλοσοφία».	1. Ορισμός φιλοσοφίας (φιλῶ + σοφία) -αντικείμενο φιλοσοφίας -θεωρητική γνώση -άσκηση αρετής	
	1.2	Συγκρίνουν τη φιλοσοφία με την επιστήμη.	1.2 Διαφορές φιλοσοφίας (άνθρωπος, άπειρο) από την επιστήμη (φύση, όρια)	
	2.	Κατανοούν τις ιστορικές συνθήκες ανάπτυξης του σοφιστικού κινήματος.	2. Ιστορικό και κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο: - Αθήνα πολιτικό και πνευματικό κέντρο -δημοκρατικό πολίτευμα -πολιτική ελευθερία -τέχνη ρητορικής απαραίτητο στοιχείο για την πολιτική αρετή	
	2.1	(Ανα)γνωρίζουν τους σημαντικότερους εκπροσώπους του σοφιστικού κινήματος.	2.1 Σημαντικότεροι σοφιστές: -Πρωταγόρας -Γοργίας -Πρόδικος -Ιππίας	
	2.2	Επισημαίνουν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της σοφιστικής.	2.2. Χαρακτηριστικά γνωρίσματα σοφιστικής: -αντικείμενο έρευνας ο άνθρωπος και τα δημιουργήματά του -κατάκτηση ρητορικής τέχνης (πειθούς δημιουργός) -επιτυχία στη δημόσια και ιδιωτική ζωή	

			(εὐβουλία) -αμφισβήτηση αξιών και θεσμών -σχετικισμός -διδασκαλία έναντι αμοιβής	
	2.3	(Ανα)γνωρίζουν τις μεθόδους διδασκαλίας των σοφιστών.	2.3. Μέθοδοι διδασκαλίας σοφιστών: -μύθος -συνεχής λόγος (ρητορική επίδειξη)	
	2.4	Αντιλαμβάνονται τα βασικά σημεία του φιλοσοφικού στοχασμού του Πρωταγόρα.	2.4. Βασικά σημεία της φιλοσοφικής σκέψης του Πρωταγόρα: -εξελικτικότητα ανθρώπου και ανθρώπινου πολιτισμού (αισιόδοξος ανθρωπισμός) -αγνωστικισμός (αμφισβήτηση ύπαρξης θεών) -κοινωνιολογικός σχετικισμός (πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπος) -πραγματισμός -υποκειμενισμός -σκεπτικισμός -ωφελμιστικός χαρακτήρας αρετής -ρόλος μάθησης, άσκησης και προσπάθειας	
	2.5	Διακρίνουν τις μεθόδους και αρχές διδασκαλίας του Σωκράτη.	2.5. Μέθοδοι και αρχές διδασκαλίας Σωκράτη: (α) Σωκρατικές μέθοδοι διδασκαλίας: -διαλεκτική μέθοδος -μαιευτική μέθοδος (ερωταποκρίσεις, άπορία) -ορισμός εννοιών μέσω επαγωγικής	

			μεθόδου -σωκρατική ειρωνεία χάριν του ελέγχου (β) Σωκρατικές αρχές διδασκαλίας: -ανθρωπολογική φιλοσοφία -πίστη σε σταθερές και αναλλοίωτες αρχές -«οὐδείς ἐκὼν κακός» -αυτογνωσία («γνῶθι σαυτόν») -γνώση ἀγνοίας («ἐν οἶδα, ὅτι οὐδὲν οἶδα») -ανεύρεση αληθινῆς γνώσης πορεία προς την αρετή (εὐδαιμονία)	
	2.6	Εντοπίζουν το θέμα και τις λογοτεχνικές αρετές του πλατωνικού διαλόγου «Πρωταγόρας».	2.6. Ιστορικός και δραματικός χρόνος διαλόγου 2.6.1. Θέμα «Πρωταγόρα»: <i>Αν είναι διδακτὴ ἢ ὄχι ἡ αρετὴ</i> 2.6.2. Πλεονεκτήματα αφηγημένου διαλόγου (περιγραφή, δραματοποιημένος διάλογος, σχόλια κ.λπ.) 2.6.3. Λογοτεχνικότητα διαλόγου (δραματικότητα, ρεαλισμός, σκιαγράφηση χαρακτήρων κ.λπ.)	
	2.7	Συνειδητοποιούν τις διαφορές ανάμεσα στις μεθόδους και αρχές διδασκαλίας των σοφιστών και του Σωκράτη.	2.7. Σύγκριση μεθόδων διδασκαλίας Πρωταγόρα και Σωκράτη 2.7.1 Χαρακτηριστικά φιλοσοφικής σκέψης Πρωταγόρα – σοφιστών και Σωκράτη 2.7.2. Επιχειρήματα Πρωταγόρα και Σωκράτη για το διδακτό της αρετής 2.7.3. Πολεμική Πλάτωνα κατά σοφιστικού κινήματος	
	2.8	Αντιλαμβάνονται τη διαχρονικότητα και τη	2.8 Ζητήματα που έθεσε η αρχαία	

		διαλεκτικότητα της αρχαίας ελληνικής σκέψης.	ελληνική σκέψη σε σχέση με τον κόσμο και τον άνθρωπο (ανθρωποκεντρισμός) ως δρώντος ατόμου και πολίτη 2.8.1 Προβληματισμός σε θέματα ηθικής, πρακτικής, κοινωνικής και πολιτικής φιλοσοφίας	
III. Να έρθουν σε επαφή με την αρχαία ελληνική ιστοριογραφία και να αντιληφθούν την ιδιοτυπία και τη σημασία της παρουσίας του Επιταφίου στο έργο του Θουκυδίδη.	1. 1.1	(Ανα)γνωρίζουν το ιστορικό έργο του Θουκυδίδη, τον σκοπό και τις αρετές του. Κατανοούν τις ιδιαιτερότητες της δομής του <i>Επιταφίου Λόγου</i> του Περικλή και τη λειτουργία του στο πλαίσιο της ιστορικής αφήγησης του Θουκυδίδη.	1. Περιεχόμενο ιστορικού έργου Θουκυδίδη: Πόλεμος Αθήνας και Σπάρτης (Πελοποννησιακός πόλεμος) 1.1 Αντικειμενική αφήγηση γεγονότων (κτῆμα ἐς ἀεὶ) 1.1.1 Επιστημονική μεθοδολογία, αμεροληψία, αναζήτηση βαθύτερων αιτιών των γεγονότων 1.1. Λειτουργία των επιταφίων λόγων στην αθηναϊκή ζωή (εγκώμια των νεκρών του πολέμου) 1.1.1. Η τυπική δομή των επιταφίων λόγων στο πλαίσιο της αρχαίας ρητορικής τέχνης (προοίμιο, καταγωγή και πρόγονοι, οι προκείμενοι νεκροί, οι αρετές, τα πολεμικά τους κατορθώματα, προτροπές για μίμηση, παραμυθία στους συγγενείς, επίλογος) 1.1.2. Αποκλίσεις του «Επιταφίου» από την τυπική δομή των επιταφίων λόγων (μεγαλύτερη έμφαση στο αθηναϊκό πολίτευμα και στους λόγους που οδήγησαν την Αθήνα στο μεγαλείο)	

			1.1.3. Η λειτουργία της συγκεκριμένης δημηγορίας στο πλαίσιο της ιστορικής αφήγησης του Θουκυδίδη 1.1.4. Θαυμασμός για την προσωπικότητα και πολιτική του Περικλή, στον οποίο αποδίδεται η εκφώνηση του <i>Επιταφίου</i> 1.1.5. Αγάπη για το μεγαλείο της δημοκρατικής Αθήνας 1.1.6. Ο επιτάφιος μιας μεγάλης πολιτείας στην πιο κλασική της μορφή	
	1.2	Γνωρίζουν μια συνοπτική, αλλά και ουσιαστική παρουσίαση της αθηναϊκής δημοκρατίας στην ιδανική της μορφή.	1.2 Απεικόνιση της προσωπικότητας του Περικλή και των πολιτικών ιδεών του 1.2.1. Ιδανική εικόνα της Αθήνας του Περικλή (ύμνος στα πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά, στρατιωτικά και πολιτιστικά επιτεύγματά της) 1.2.2. Η Αθήνα ως πρότυπο πολιτείας	
	1.3	Εντοπίζουν βασικά χαρακτηριστικά του Αθηναίου πολίτη.	1.3. Βασικά χαρακτηριστικά του Αθηναίου πολίτη: -ατομική ελευθερία - σεβασμός στους νόμους -ενδιαφέρον για την πνευματική και αισθητική καλλιέργεια -ανδρεία -επιμέλεια για τα ιδιωτικά θέματα -ενεργητική συμμετοχή στα κοινά	
	1.4	Εκτιμούν την παιδευτική και	1.4. Επιδεικτικός λόγος	

		λογοτεχνική αξία του <i>Επιταφίου Λόγου</i> .	1.4.1. Πυκνό, πλούσιο, ποικίλο ύφος 1.4.2. Διαχρονικά – παιδευτικά μηνύματα	
IV. Να μπορούν να ερμηνεύουν ένα αρχαίο κείμενο, αξιοποιώντας το λεξιλόγιο και αντιλαμβανόμενοι τη διαχρονικότητα της Ελληνικής Γλώσσας.	1.	Συνειδητοποιούν την αφετηρία, τη συνέχεια και εξέλιξη της Ελληνικής Γλώσσας.		
	1.1	Αντιλαμβάνονται τη νοηματική συνάφεια Αρχαίας και Νέας Ελληνικής Γλώσσας.		
	1.2	Επισημαίνουν τη διαχρονία του λεξιλογίου της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας.		
	1.3	Αναγνωρίζουν κοινές λέξεις/φράσεις ανάμεσα σε Αρχαία και Νέα Ελληνική.	1.3. Κοινές λέξεις /φράσεις ανάμεσα σε Αρχαία και Νέα Ελληνική 1.3.1 Παροχή πληροφοριών για το ότι στην κυπριακή διάλεκτο διατηρούνται: -Πολλές καταλήξεις ουσιαστικών -Σύνταξη ρημάτων με γενική, αντί με αιτιατική που συντάσσονται στη νεοελληνική	
	2.	Συνδέουν ετυμολογικά τη Νέα με την Αρχαία Ελληνική.		
	2.1	Σχηματίζουν λέξεις απλές και σύνθετες με αρχαιοελληνική ρίζα και να τις χρησιμοποιούν στην παραγωγή λόγου και να	2.1 Ετυμολογία λέξεων -Σχηματισμός λέξεων στη Νέα Ελληνική με αρχαιοελληνική ρίζα (Παραγωγή - σύνθεση)	

	2.2	εξοικειωθούν με τους μηχανισμούς της παραγωγής και σύνθεσης. Κατανοούν τη σημασία των λέξεων και να διευρύνουν τον γλωσσικό τους κώδικα, εμπλουτίζοντας και ομαδοποιώντας το λεξιλόγιό τους.	-Εμπλουτισμός λεξιλογίου	
	2.3	Χρησιμοποιούν τις λέξεις σε κείμενο με ολοκληρωμένο νόημα.	2.3. Χρήση λέξεων σε κείμενο με ολοκληρωμένο νόημα	
¹ΒΛΕΠΕ ΔΕΙΚΤΕΣ Α' ΛΥΚΕΙΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ: Βαρύτονο ρήμα – χρόνοι (Δείκτης επιτυχίας 3 και παραπομπή σε Δείκτες Β' Γυμνασίου) Βαρύτονο ρήμα – εγκλίσεις (Δείκτης επιτυχίας 4 και παραπομπή σε Δείκτες Β' Γυμνασίου) Αόριστος β' (Δείκτης επιτυχίας 12)				
V. Να μπορούν να ερμηνεύουν τα αρχαιοελληνικά κείμενα, αξιοποιώντας γραμματικά τον ρόλο των συνηρημένων ρημάτων σε -άω.	1.	Αναγνωρίζουν ότι εκτός από βαρύτονα ρήματα στα αρχαιοελληνικά κείμενα υπάρχουν και τύποι συνηρημένων ρημάτων και να μπορούν να τους αναγνωρίζουν.	1. Συνηρημένα ρήματα σε αρχαιοελληνικά κείμενα. -Ρήματα που τονίζονται στη λήγουσα -Ρήματα που περισπώνται στη λήγουσα -Προϊόν συναίρεσης	
	1.1	Αναγνωρίζουν τις τρεις τάξεις των συνηρημένων ρημάτων, σε -άω, -έω, -όω	1.1.Συνηρημένα ρήματα και των τριών τάξεων. -Α' τάξη σε -άω	

¹Για σκοπούς συντομίας δεν επαναλαμβάνονται Δ.Ε. και Δ.Ε. που περιλαμβάνονται στην Α' Λυκείου Προσανατολισμού. Νοείται ότι ο/η διδάσκων/ουσα στη Β' Λυκείου ελέγχει αν οι μαθητές/τριες γνωρίζουν τα διδαγμένα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα, καλύπτει τυχόν αδυναμίες και εμβαθύνει σε αυτά.

			-Β' τάξη σε –έω -Γ' τάξη σε –όω	
	1.2	Αναγνωρίζουν και κατανοούν το γραμματικό φαινόμενο της συναίρεσης στα Νέα Ελληνικά.	1.2 Συνηρημένα ρήματα στα Νέα Ελληνικά. -Ορθογραφία ρημάτων που προέρχονται από συναίρεση	
	2.	Αναγνωρίζουν τη γραμματική λειτουργία των συνηρημένων ρημάτων σε –άω σε όλες τις εγκλίσεις του Ενεστώτα, στον τύπο του απαρεμφάτου και της μετοχής, στην ε. και μ. φ. και στην οριστική Παρατατικού	2. Κλίση των συνηρημένων ρημάτων σε –άω στην οριστική Ενεστώτα και Παρατατικού ε. και μ. φ. -Συναιρέσεις των φωνηέντων στις καταλήξεις της οριστικής, υποτακτικής, ευκτικής και προστακτικής στον Ενεστώτα και στην οριστική Παρατατικού της ενεργητικής και της μέσης φωνής. -Συναιρέσεις στους τύπους του απαρεμφάτου και των μετοχών Ενεστώτα στην ε. και μ.φ.	
	2.1	Σχηματίζουν απλές προτάσεις με τη χρήση τύπων των συνηρημένων ρημάτων σε –άω στα Αρχαία Ελληνικά.	2.1 Απλές προτάσεις με τη χρήση συνηρημένων ρημάτων σε –άω.	

VI. Να μπορούν να ερμηνεύουν τα αρχαιοελληνικά κείμενα, αξιοποιώντας γραμματικά τον ρόλο των συνηρημένων ρημάτων σε –έω.	1. 1.2	Αναγνωρίζουν τη γραμματική λειτουργία των συνηρημένων ρημάτων σε –έω σε όλες τις εγκλίσεις του Ενεστώτα, στον τύπο του απαρεμφάτου και της μετοχής, στην ε.φ. και μ. φ. και στην οριστική Παρατατικού Σχηματίζουν απλές προτάσεις με τη χρήση τύπων των συνηρημένων ρημάτων σε –έω στα αρχαία ελληνικά.	1. Κλίση των συνηρημένων ρημάτων σε –έω στην οριστική Ενεστώτα και Παρατατικού ε. και μ. φ. - Συναιρέσεις των φωνηέντων στις καταλήξεις της οριστικής, υποτακτικής, ευκτικής και προστακτικής στον Ενεστώτα και στην οριστική Παρατατικού της ενεργητικής και της μέσης φωνής. - Συναιρέσεις στους τύπους του απαρεμφάτου και των μετοχών Ενεστώτα στην ε. και μ.φ. 1.2 Απλές προτάσεις με τη χρήση συνηρημένων ρημάτων σε –έω.	
VII. Να μπορούν να ερμηνεύουν τα αρχαιοελληνικά κείμενα, αξιοποιώντας γραμματικά τον ρόλο των συνηρημένων ρημάτων σε –όω.	1. 1.2	Αναγνωρίζουν τη γραμματική λειτουργία των συνηρημένων ρημάτων σε –όω σε όλες τις εγκλίσεις του Ενεστώτα, στον τύπο του απαρεμφάτου και της μετοχής, στην ε. και μ. φ. και στην οριστική Παρατατικού Σχηματίζουν απλές προτάσεις με τη χρήση τύπων των συνηρημένων	2. Κλίση των συνηρημένων ρημάτων σε –όω στην οριστική Ενεστώτα και Παρατατικού ε. και μ. φ. - Συναιρέσεις των φωνηέντων στις καταλήξεις της οριστικής, υποτακτικής, ευκτικής και προστακτικής στον Ενεστώτα και στην οριστική Παρατατικού της ενεργητικής και της μέσης φωνής. - Συναιρέσεις στους τύπους του απαρεμφάτου και των μετοχών Ενεστώτα στην ε. και μ.φ. 1.2 Απλές προτάσεις με τη χρήση συνηρημένων ρημάτων σε –όω	

		ρημάτων σε -όω στα Αρχαία Ελληνικά.		
VIII. Να μπορούν να ερμηνεύουν ένα αρχαίο κείμενο, αξιοποιώντας γραμματικά και συντακτικά τον ρόλο των χρόνων των ρημάτων β' συζυγίας (σε -μι).	1.	Διακρίνουν τα ρήματα που λήγουν σε -μι κατά τον χαρακτήρα του ρηματικού θέματος σε συμφωνόληκτα και φωνηεντόληκτα.		
	1.1	Κατανοούν ότι τα συμφωνόληκτα ρήματα σε -μι σχηματίζουν το θέμα του Ενεστώτα και του Παρατατικού από το ρηματικό θέμα, αφού προστεθεί το πρόσφυμα -νυ-	1.1 -Συμφωνόληκτα: π.χ. δείκ-νυ-μι (ρ.θ. δεικ-) -Φωνηεντόληκτα: π.χ. ἴ-στη-μι (ρ.θ. στη-) -Συμφωνόληκτα α) αφωνόληκτα: δείκ-νυ-μι, (κατ)άγ-νυ-μι, εἶργ-νυ-μι, ζεύγ-νυ-μι, μείγ-νυ-μι, πήγ-νυ-μι, ῥηγ-νυ-μι, (ἀπο)φράγ-νυ-μι κ.ά. β) ενρινόληκτα: ὄμ-νυ-μι γ) υγρόληκτα: πτάρ-νυ-μι δ) σιγμόληκτα: (ἀμφι)έν-νυ-μι, ζών-νυ-μι, κεράν-νυ-μι, κορέν-νυ-μι, πετάν-νυ-μι, ῥών-νυ-μι, σβέν-νυ-μι, σκεδάν-νυ-μι κ.ά.	
	1.2	Κατανοούν ότι τα συμφωνόληκτα ρήματα σε -μι διαφέρουν κατά τον σχηματισμό τους από τα ρήματα της α' συζυγίας σε	1.2. Σχηματισμός Ενεστώτα όλων των εγκλίσεων και Παρατατικού κατά την κλίση των συμφωνόληκτων σε -μι -Σχηματισμός υπόλοιπων χρόνων κατά την κλίση των ρημάτων σε -ω	

	1.3 -ω μόνο κατά τον σχηματισμό του Ενεστώτα και του Παρατατικού της ε. και μ.φ. Κατανοούν ότι τα φωνηεντόληκτα ρήματα σε -μι σχηματίζουν το θέμα του Ενεστώτα και του Παρατατικού από το ρηματικό θέμα, αφού προστεθεί στην αρχή ο ενεστωτικός αναδιπλασιασμός (επανάληψη του αρχικού συμφώνου του ρήματος με ένα ι) 1.3.1 Κατανοούν ότι τα φωνηεντόληκτα ρήματα σε -μι διαφέρουν κατά τον σχηματισμό τους από τα ρήματα της α' συζυγίας σε -ω μόνο κατά τον σχηματισμό του Ενεστώτα και του Παρατατικού της ε. και μ.φ. και μόνο τέσσερα ρήματα (ΐστημι, τίθημι, ΐημι, δίδωμι) διαφέρουν και στον σχηματισμό του Αορίστου β'. 1.4 Σχηματίζουν απλές προτάσεις με τη χρήση των	1.3 ρ. θ. στη-, σί-στη-μι = ΐστημι ρ. θ. θη-, θί-θη-μι = τίθημι ρ. θ. ηη-, ή-ηη-μι = ΐημι ρ. θ. δω- = δί-δω-μι 1.3.1 Σχηματισμός Ενεστώτα όλων των εγκλίσεων και Παρατατικού κατά την κλίση των φωνηεντόληκτων σε -μι - Σχηματισμός υπόλοιπων χρόνων κατά την κλίση των ρημάτων σε -ω - Αόριστος Β' τεσσάρων φωνηεντόληκτων σε -μι (ΐστημι - ΐ-στη-ν, τίθημι - ΐ-θη-κα, ΐ-θέ-μην, ΐημι - ΐ-κα, ΐ-μην, δίδωμι - ΐ-δω-κα, ΐ-δό-μην) 1.4 Απλές προτάσεις με τη χρήση των τύπων των ρημάτων β' συζυγίας σε όλους τους χρόνους και εγκλίσεις	

		τύπων των ρημάτων β' συζυγίας σε όλους τους χρόνους και εγκλίσεις.		
ΙΧ. Να μπορούν να ερμηνεύουν ένα αρχαίο κείμενο, αξιοποιώντας γραμματικά και συντακτικά τον ρόλο των αρχικών χρόνων των κυριότερων ανώμαλων ρημάτων της Αρχαίας Ελληνικής.	1.	Κατανοούν ότι πολλά ρήματα της Αρχαίας Ελληνικής δεν έχουν το ίδιο θέμα σ' όλους τους χρόνους γι' αυτό λέγονται ανώμαλα.	1. Βασικά ανώμαλα ρήματα σε κείμενα αρχαίου ελληνικού λόγου.	
	1.2	Κατανοούν ότι τα ρήματα αυτά ακολουθούν τους κανόνες κλίσης των ρημάτων της κατηγορίας στην οποία ανήκουν (α' ή της β' συζυγίας), αλλά το θέμα του ρήματος δεν ακολουθεί τον κανονικό σχηματισμό.	1.2 Εκμάθηση αρχικών χρόνων ανώμαλων ρημάτων 1.2.1 Χρονικές αντικαταστάσεις 1.2.3 Εγκλιτικές αντικαταστάσεις	
	1.3	Σχηματίζουν απλές προτάσεις με τη χρήση των τύπων των ανώμαλων ρημάτων σε όλους τους χρόνους και εγκλίσεις.	1.3 Απλές προτάσεις με τη χρήση των τύπων των ανώμαλων ρημάτων σε όλους τους χρόνους και εγκλίσεις	
➤ Α' και Β' κλίση ουσιαστικών (βλ. Δ.Ε. V, Β' Γυμνασίου) ➤ Γ' κλίση ουσιαστικών (βλ. Δ.Ε. IV Γ' Γυμνασίου)				
➤ Δευτερόκλιτα επίθετα (βλ. Δ.Ε. VI, Β' Γυμνασίου) ➤ Τριτόκλιτα επίθετα (βλ. Δ.Ε. IX, Α' Λυκείου Προσανατολισμού)				
➤ Προσωπικές αντωνυμίες (βλ. Δ.Ε. VI, Α' Γυμνασίου) ➤ Δεικτικές αντωνυμίες (βλ. Δ.Ε. VI, Α' Γυμνασίου) ➤ Κτητικές αντωνυμίες (βλ. Δ.Ε. VI, Α' Γυμνασίου) ➤ Αναφορικές αντωνυμίες (βλ. Δ.Ε. XI, Β' Γυμνασίου) ➤ Αόριστες αντωνυμίες (βλ. Δ.Ε. X, Γ' Γυμνασίου) ➤ Ερωτηματικές αντωνυμίες (βλ. Δ.Ε. X, Α' Γυμνασίου)				

Χ. Να μπορούν να αξιοποιούν γραμματικά και συντακτικά τα ομαλά και ανώμαλα παραθετικά των επιθέτων και των επιρρημάτων.	1. 1.2 1.3	Αναγνωρίζουν τους βαθμούς και τα παραθετικά των επιθέτων και επιρρημάτων, ομαλών και ανωμάτων, σε κείμενα αρχαίου ελληνικού λόγου. Σχηματίζουν τα Παραθετικά, ομαλά και ανώμαλα, των επιθέτων. Σχηματίζουν τα παραθετικά, ομαλά και ανώμαλα, των επιρρημάτων.	1.Βαθμοί και παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων 1.1 Αναγνώριση βαθμών και παραθετικών των επιθέτων 1.1.1 Αναγνώριση βαθμών και παραθετικών των επιρρημάτων 1.2. Βαθμοί και ομαλά παραθετικά των επιθέτων 1.2.1. Κανονικός σχηματισμός μονολεκτικών παραθετικών των επιθέτων 1.2.2 Αναλογικός σχηματισμός παραθετικών των επιθέτων 1.2.3 Σχηματισμός μονολεκτικών ανώμαλων παραθετικών των επιθέτων 1.2.4 Κλίση των βαθμών των επιθέτων 1.2.5 Αντίστοιχοι τύποι παραθετικών των επιθέτων στα Νέα Ελληνικά 1.3 Βαθμοί και ομαλά παραθετικά των επιρρημάτων 1.3.1 Κανονικός σχηματισμός μονολεκτικών παραθετικών των επιρρημάτων 1.3.2 Σχηματισμός των μονολεκτικών ανώμαλων παραθετικών των επιρρημάτων 1.3.3. Αντίστοιχοι τύποι παραθετικών των επιρρημάτων στα Νέα Ελληνικά	
XI. Να μπορούν ερμηνεύουν ένα	1.	Αναγνωρίζουν τον α' και β' όρο της σύγκρισης σε κείμενα	1. Α' και β' όρος της σύγκρισης 1.1 Ορισμός α' και β' όρου της σύγκρισης	

αρχαιοελληνικό κείμενο, αναγνωρίζοντας τη γραμματική και συντακτική λειτουργία του α' και β' όρου σύγκρισης.	1.2	αρχαίου ελληνικού λόγου. Σχηματίζουν προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά, χρησιμοποιώντας τον α' και β' όρο σύγκρισης.	1.1.1 Εκφορά α' όρου της σύγκρισης 1.1.2 Εκφορά β' όρου της σύγκρισης 1.1.3 Συγκριτικές λέξεις (παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων, λέξεις με συγκριτική σημασία) 1.1.4 Αντίστοιχα παραδείγματα στα Νέα Ελληνικά 1.2 Προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά με τη χρήση α' και β' όρου σύγκρισης.	
XII. Να μπορούν να ερμηνεύουν τα αρχαιοελληνικά κείμενα, αξιοποιώντας τον ρόλο του αντικειμένου/των αντικειμένων.	1. 1.2 1.3 1.4	Κατανοούν πότε ένα ρήμα λέγεται μεταβατικό ή αμετάβατο. Κατανοούν τη λειτουργία του μεταβατικού και αμετάβατου ρήματος. Κατανοούν τη λειτουργία του αντικειμένου ως συμπληρώματος του μεταβατικού ρήματος στις πλάγιες πτώσεις. Κατανοούν τη λειτουργία των δίπτωτων ρημάτων ως ρημάτων που παίρνουν ως συμπλήρωμα δύο αντικείμενα σε πλάγιες	1. Κατηγορίες αμετάβατων ρημάτων 1.1 Κατηγορίες μεταβατικών ρημάτων 1.2. Η έννοια του αντικειμένου ως προσδιορισμού που δηλώνει το πρόσωπο ή το πράγμα, στο οποίο μεταβαίνει η ενέργεια του υποκειμένου. 1.3. Μεταβατικό ρήμα ως το ρήμα που συμπληρώνεται από αντικείμενο στις πλάγιες πτώσεις (γενική, δοτική, αιτιατική) 1.4 Σύνταξη ρημάτων με δύο αντικείμενα (δίπτωτα ρήματα)	

	1.5	πτώσεις. Κατανοούν τη λειτουργία του σύστοιχου αντικειμένου ως του αντικειμένου που προέρχεται από την ίδια ρίζα του ρήματος ή από τη ρίζα συγγενούς ρήματος και βρίσκεται πάντα σε πτώση αιτιατική.	1.5 Αναγνώριση του σύστοιχου αντικειμένου 1.5.1 Λειτουργία του σύστοιχου αντικειμένου	
	1.6	Κατανοούν τη λειτουργία του αμετάβατου ρήματος ως του ρήματος που δεν συμπληρώνεται από αντικείμενο/ αντικείμενα.	1.6 Αμετάβατο ρήμα ως το ρήμα που δεν συμπληρώνεται από αντικείμενο/ αντικείμενα	
	1.7	Σχηματίζουν απλές προτάσεις με τη χρήση μεταβατικών και αμετάβατων ρημάτων στα Αρχαία Ελληνικά.	1.7 Απλές προτάσεις με τη χρήση μεταβατικών και αμετάβατων ρημάτων στα Αρχαία Ελληνικά	

ΒΛΕΠΕ ΔΕΙΚΤΕΣ Α' ΛΥΚΕΙΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ: Ρόλος του απαρεμφάτου (Δείκτης επιτυχίας 5)

Ρόλος των απρόσωπων ρημάτων (Δείκτης επιτυχίας 6)

Γραμματική λειτουργία της μετοχής (Δείκτης επιτυχίας 8 (α)) και συντακτική λειτουργία της επιθετικής, κατηγορηματικής και επιρρηματικής μετοχής (Δείκτης επιτυχίας 8(β))

Υποκείμενο της μετοχής (Δείκτης επιτυχίας 8(γ))

Παθητική σύνταξη (Δείκτης επιτυχίας 14)

XIII. Να μπορούν να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τους ομοιόπτωτους ονοματικούς προσδιορισμούς.	1.	Αναγνωρίζουν τον επιθετικό προσδιορισμό, σε κείμενα αρχαίου ελληνικού λόγου.	1. Επιθετικός προσδιορισμός: 1.1. Ορισμός επιθετικού προσδιορισμού 1.1.1 Αναφορά σε άλλους όρους, εκτός του επιθέτου, που χρησιμοποιούνται ως επιθετικοί προσδιορισμοί (αντωνυμία, αριθμητικό, επιθετική μετοχή, ουσιαστικό που δηλώνει ηλικία, εθνικότητα, επάγγελμα, αξίωμα, ιδιότητα, ονομασία γεωγραφικού όρου με άρθρο, επίρρημα ή εμπρόθετος προσδιορισμός με άρθρο, γενική πτώση ουσιαστικού ή αντωνυμίας με άρθρο, δευτερεύουσα αναφορική πρόταση).	
	2.	Αναγνωρίζουν τον κατηγορηματικό προσδιορισμό, σε κείμενα αρχαίου ελληνικού λόγου.	2. Κατηγορηματικός προσδιορισμός: 2.1. Ορισμός κατηγορηματικού προσδιορισμού 2.1.1 Αναφορά σε άλλους όρους, εκτός του επιθέτου και της επιθετικής μετοχής, που χρησιμοποιούνται ως κατηγορηματικοί προσδιορισμοί (πᾶς, ἅπας, σύμπας, ὅλος, ἄκρος, μέσος, ἔσχατος, αὐτός, μόνος, ἕκαστος), όταν είναι ἀναρθρες.	
	3.	Διακρίνουν τις διαφορές ανάμεσα στον επιθετικό και τον κατηγορηματικό προσδιορισμό.	3. Ο επιθετικός προσδιορισμός δίνει μια μόνιμη ιδιότητα στο ουσιαστικό που προσδιορίζει. 3.1 Ο κατηγορηματικός δίνει μια παροδική ιδιότητα στο ουσιαστικό που προσδιορίζει. 3.1.1 Ο επιθετικός προσδιορισμός είναι ἐναρθρος, ενώ ο κατηγορηματικός	

			προσδιορισμός είναι άναρθρος. 3.1.2 Αν και ο προσδιορισμός και το ουσιαστικό είναι έναρθρα, τότε ο προσδιορισμός είναι επιθετικός. 3.1.3 Αν και ο προσδιορισμός και το ουσιαστικό είναι άναρθρα, τότε ο προσδιορισμός είναι επιθετικός. 3.1.4 Αν ο προσδιορισμός είναι άναρθρος και το ουσιαστικό έναρθρο, τότε ο προσδιορισμός είναι κατηγορηματικός.	
	4.	Σχηματίζουν προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά, χρησιμοποιώντας επιθετικούς και κατηγορηματικούς προσδιορισμούς.	4. Προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά με τη χρήση επιθετικών και κατηγορηματικών προσδιορισμών.	
	5.	Αναγνωρίζουν την παράθεση, σε κείμενα αρχαίου ελληνικού λόγου.	5. Παράθεση 5.1. Ορισμός της παράθεσης 5.1.1 Εντοπισμός της παράθεσης 5.1.2 Εντοπισμός του ρήματος 5.1.3 Έλεγχος αν το ρήμα είναι συνδετικό ή μεταβατικό. 5.1.4 Εντοπισμός του υποκειμένου 5.1.5 Εντοπισμός του κατηγορουμένου, αν υπάρχει συνδετικό ρήμα. 5.1.6 Εντοπισμός του αντικειμένου ή των αντικειμένων, αν το ρήμα είναι μεταβατικό. 5.1.7 Άλλη/άλλες λέξεις προσδιορισμός 5.1.8 Εντοπισμός της λέξης που	

	6.	Αναγνωρίζουν την επεξήγηση, σε κείμενα αρχαίου ελληνικού λόγου.	προσδιορίζει ο προσδιορισμός. 5.1.9 Έλεγχος αν ο προσδιορισμός είναι ονοματικός ή επιρρηματικός. 5.1.10 Αν είναι ονοματικός, έλεγχος αν είναι ομοιόπτωτος ή ετερόπτωτος με τη λέξη που προσδιορίζει. 5.1.11 Αν είναι ομοιόπτωτος, έλεγχος αν είναι ουσιαστικό ή επίθετο 5.1.12 Αν είναι ουσιαστικό, έλεγχος αν είναι μερική ή γενική έννοια σε σχέση με τη λέξη που προσδιορίζει 5.1.13 Αν είναι γενική έννοια έχουμε παράθεση. 6. Επεξήγηση 6.1. Ορισμός της επεξήγησης 6.1.1 Εντοπισμός της επεξήγησης 6.1.2 Εντοπισμός του ρήματος 6.1.3 Έλεγχος αν το ρήμα είναι συνδετικό ή μεταβατικό. 6.1.4 Εντοπισμός του υποκειμένου 6.1.5 Εντοπισμός του κατηγορουμένου, αν είναι το ρήμα είναι συνδετικό. 6.1.6 Εντοπισμός του αντικειμένου ή των αντικειμένων, αν το ρήμα είναι μεταβατικό. 6.1.7 Άλλη/άλλες λέξεις προσδιορισμός 6.1.8 Εντοπισμός της λέξης που προσδιορίζει ο προσδιορισμός. 6.1.9 Έλεγχος αν ο προσδιορισμός είναι ονοματικός ή επιρρηματικός. 6.1.10 Αν είναι ονοματικός, έλεγχος αν είναι ομοιόπτωτος ή ετερόπτωτος με τη	

			λέξη που προσδιορίζει. 6.1.11 Αν είναι ομοιόπτωτος, έλεγχος αν είναι ουσιαστικό ή επίθετο. 6.1.12 Αν είναι ουσιαστικό, έλεγχος αν είναι μερική ή γενική έννοια σε σχέση με τη λέξη που προσδιορίζει. 6.1.13 Αν είναι μερική έννοια έχουμε επεξήγηση	
	7.	Διακρίνουν τις διαφορές ανάμεσα στην παράθεση και στην επεξήγηση.	7. Η παράθεση είναι γενική έννοια, η επεξήγηση είναι μερική έννοια, σε σύγκριση με τη λέξη που προσδιορίζουν.	
	8.	Σχηματίζουν προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά, χρησιμοποιώντας την παράθεση και την επεξήγηση.	8. Προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά με τη χρήση παράθεσης και επεξήγησης	
XIV. Να μπορούν να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τους ετερόπτωτους ονοματικούς προσδιορισμούς.	1.	Αναγνωρίζουν τους ετερόπτωτους ονοματικούς προσδιορισμούς, σε κείμενα αρχαίου ελληνικού λόγου και να διακρίνουν τις διαφορές ανάμεσά τους.	1. Ορισμός ετερόπτωτων ονοματικών προσδιορισμών 1.1. Κατηγορίες ετερόπτωτων ονοματικών προσδιορισμών: 1.1.1 Ετερόπτωτοι προσδιορισμοί σε γενική Διάκριση σε είδη με βάση χαρακτηριστικά: • Γενική κτητική • Γενική του δημιουργού • Γενική διαιρετική ή του όλου • Γενική της ύλης • Γενική του περιεχόμενου	

			• Γενική της ιδιότητας • Γενική της αξίας • Γενική της αιτίας • Γενική υποκειμενική • Γενική αντικειμενική • Γενική συγκριτική 1.1.2 Ετερόπρωτοι προσδιορισμοί σε δοτική Διάκριση σε είδη με βάση χαρακτηριστικά: • Δοτική αντικειμενική • Δοτική της αναφοράς 1.1.3 Ετερόπρωτοι προσδιορισμοί σε αιτιατική • Αιτιατική της αναφοράς	
	2.	Σχηματίζουν προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά, χρησιμοποιώντας ετερόπρωτους ονοματικούς προσδιορισμούς.	2. Προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά με τη χρήση ετερόπρωτων ονοματικών προσδιορισμών	

ΒΛΕΠΕ ΔΕΙΚΤΕΣ Α' ΛΥΚΕΙΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ: Εισαγωγή στις δευτερεύουσες προτάσεις, Ειδικές και Αιτιολογικές (Δείκτης επιτυχίας 13(α), 13(β))

XV. Να μπορούν να κατανοούν την	1.	Κατανοούν τους τρόπους σύνδεσης των προτάσεων και	1. Τρόποι σύνδεσης προτάσεων -Παρατακτική και υποτακτική σύνδεση	

παρατακτική και υποτακτική σύνδεση των προτάσεων και να διακρίνουν τις δευτερεύουσες ονοματικές από τις επιρρηματικές προτάσεις σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	1.2	να διακρίνουν την παρατακτική από την υποτακτική σύνδεση των προτάσεων. Διακρίνουν τα είδη των δευτερευουσών προτάσεων σε ονοματικές και επιρρηματικές	1.2 Διάκριση Ονοματικών-Επιρρηματικών προτάσεων -Ονοματικές προτάσεις -Επιρρηματικές προτάσεις	
XVI. Να αναγνωρίζουν τις δευτερεύουσες ονοματικές ειδικές προτάσεις σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	1. 1.2 1.3	Κατανοούν τη σημασία της δευτερεύουσας ονοματικής ειδικής πρότασης ως της πρότασης που χρησιμεύει για να ειδικεύσει το γενικό και αόριστο νόημα ενός ρήματος ή μιας δεικτικής αντωνυμίας. Αναγνωρίζουν και εντοπίζουν τους συνδέσμους, με τους οποίους εισάγονται οι ειδικές προτάσεις. Αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία των ειδικών προτάσεων.	1. Δευτερεύουσα ονοματική ειδική πρόταση ως η πρόταση που χρησιμεύει, για να ειδικεύσει το γενικό και αόριστο νόημα ενός ρήματος ή μιας δεικτικής αντωνυμίας. 1.2 Ειδική πρόταση ως η πρόταση που εισάγεται με τους ειδικούς συνδέσμους ὅτι και ὥς. 1.3. Συντακτική λειτουργία των ειδικών προτάσεων: 1.3.1. Αντικείμενο όταν εξαρτάται από ρήματα λεκτικά, δεικτικά, αισθητικά και γνωστικά. 1.3.2 Υποκείμενο όταν εξαρτάται από παρόμοιας σημασίας απρόσωπα ρήματα και απρόσωπες εκφράσεις (π.χ. ἀγγέλλεται, λέγεται, δηλόν ἐστί κ.λπ. 1.3.3 Επεξήγηση στην αντωνυμία	

	1.4	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις, με τις οποίες εκφέρονται οι ειδικές προτάσεις.	1.4. Εγκλίσεις εκφοράς των ειδικών προτάσεων: -οριστική -δυνητική οριστική -ευκτική -ευκτική του πλαγίου λόγου (όταν εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου)	τοὔτο/ταῦτα
	1.5	Σχηματίζουν προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά, χρησιμοποιώντας ειδικές προτάσεις.	1.5. Προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά με τη χρήση ειδικών προτάσεων	
XVII. Να αναγνωρίζουν τις δευτερεύουσες ονομαστικές ενδοιαστικές προτάσεις σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	1.	Κατανοούν τη σημασία της δευτερεύουσας ονομαστικής ενδοιαστικής πρότασης ως της πρότασης που εκφράζει ενδοιασμό ή φόβο ή ανησυχία, μήπως συμβεί κάτι κακό ή μήπως δεν πραγματοποιηθεί κάτι επιθυμητό.	1. Δευτερεύουσα ονομαστική ενδοιαστική πρόταση ως η πρόταση που εκφράζει ενδοιασμό ή φόβο ή ανησυχία μήπως συμβεί κάτι κακό ή μήπως δεν πραγματοποιηθεί κάτι επιθυμητό.	
	1.2	Αναγνωρίζουν και να εντοπίζουν τους συνδέσμους, με τους οποίους εισάγονται οι ενδοιαστικές προτάσεις.	1.2 Ενδοιαστική πρόταση ως η πρόταση που εισάγεται με τους ενδοιαστικούς συνδέσμους μή, μή σὺ	
	1.3	Αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία των ενδοιαστικών προτάσεων.	1.3 Συντακτική λειτουργία των ενδοιαστικών προτάσεων: 1.3.1 Αντικείμενο όταν εξαρτάται από ρήματα που φανερώνουν	

			φόβο, δισταγμό, ανησυχία, επιφύλαξη (φοβοῦμαι, δέδοικα ἢ δέδια, ὀκνῶ, ὀρῶ, προσέχω, ὑποπτεύω, κ.λπ.). 1.3.2 Υποκείμενο όταν εξαρτάται από παρόμοιας σημασίας απρόσωπα ρήματα και απρόσωπες εκφράσεις (π.χ. δεινόν ἐστι, δέος ἐστί, κίνδυνός ἐστι, φόβος ἐστί, φοβερόν ἐστι, ὑποψία ἐστίν, τρόμος ἔχει με κ.λπ.) 1.3.3 Επεξήγηση στην αντωνυμία τοῦτο/ταῦτα	
	1.4	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις, με τις οποίες εκφέρονται οι ενδοιαστικές προτάσεις.	1.4 Εγκλίσεις εκφοράς των ενδοιαστικών προτάσεων: -υποτακτική (όταν εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου) -ευκτική του πλαγίου λόγου (όταν εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου) Σπανιότερα με: -οριστική -δυνητική ευκτική	
	2.	Σχηματίζουν προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά, χρησιμοποιώντας ενδοιαστικές προτάσεις.	2. Προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά με τη χρήση ενδοιαστικών προτάσεων	
XVIII.Να αναγνωρίζουν τις δευτερεύουσες ονοματικές πλάγιες	1.	Κατανοούν τη σημασία της δευτερεύουσας ονοματικής πλάγιας ερωτηματικής	1. Δευτερεύουσα ονοματική πλάγια ερωτηματική πρόταση ως η πρόταση που εκφράζει ερώτηση όχι σε ευθύ αλλά σε	

ερωτηματικές προτάσεις σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.		πρότασης ως της πρότασης που εκφράζει ερώτηση όχι σε ευθύ αλλά σε πλάγιο λόγο.	πλάγιο λόγο.	
	1.2	Διακρίνουν τις πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις σε πλάγιες ερωτηματικές ολικής άγνοιας και σε πλάγιες ερωτηματικές μερικής άγνοιας.	1.2 Πλάγια ερωτηματική πρόταση ως η πρόταση που διακρίνεται σε πλάγια ερωτηματική ολικής άγνοιας και σε πλάγια ερωτηματική μερικής άγνοιας.	
	1.3	Αναγνωρίζουν και να εντοπίζουν τους συνδέσμους, με τους οποίους εισάγονται οι πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις.	1.3. Οι πλάγιες ερωτηματικές ολικής άγνοιας εισάγονται: -όταν είναι μονομερείς με το: εἰ -όταν είναι διμερείς με τα: εἰ - ἢ, εἴτε - εἴτε, πότερον - ἢ, πότερα - ἢ 1.3.1 Οι πλάγιες ερωτηματικές μερικής άγνοιας εισάγονται: -με τις ερωτηματικές αντωνυμίες: τίς, πότερος, πόσος, ποῖος, πηλίκος, ποδαπός -με τις αναφορικές αντωνυμίες: ὅς, ὅστις, ὀπότερος, ὅσος, ὀπόσος, οἷος, ὀποῖος, ἡλίκος, ὀπηλίκος, ὀποδαπός. -με τα ερωτηματικά επιρρήματα: ποῦ, ποῖ, πόθεν, πῆ, πῶς -με τα αναφορικά επιρρήματα: οὔ, ὅπου, οἶ, ὅποι, ὀπόθεν, ἦ, ὀπη, ὠς, ὀπως	
	1.4	Αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία των πλάγιων ερωτηματικών προτάσεων.	1.4. Συντακτική λειτουργία των πλάγιων ερωτηματικών προτάσεων: -αντικείμενο	

			-υποκείμενο -επεξήγηση στην αντωνυμία τούτο/ταῦτα	
	1.5	Αναγνωρίζουν τα ρήματα εξάρτησης των πλάγιων ερωτηματικών προτάσεων.	1.5. Ρήματα που σημαίνουν: ερώτηση, απορία ἐρωτῶ, ἀπορῶ, πυνθάνομαι, θαυμάζω κ.ά. γνώση, άγνοια γιγνώσκω, οἶδα, ὄρῶ, αἰσθάνομαι, άγνοῶ κ.ά. ἀπόπειρα, φροντίδα πειρῶμαι, παρασκευάζομαι, πράττω, φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι κ.ά. σκέψη, προσοχή σκοπῶ, σκοποῦμαι, ἐξετάζω, βουλεύομαι κ.ά. δείξη, ανακοίνωση δείκνυμι, δηλῶ, λέγω, ἀποκρίνομαι κ.ά. μετά από λέξεις ή φράσεις παρόμοιας σημασίας ἄδηλόν ἐστι, ἀφανές ἐστι, ἄπορόν ἐστι, ἀπόρως ἔχει, φανερόν ἐστι, θαυμαστόν ἐστι, λέγεται, δέδεικται κ.ά.	
	1.6	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις, με τις οποίες εκφέρονται οι πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις.	1.6. Εγκλίσεις εκφοράς των ενδοιαστικών προτάσεων: -οριστική -δυνητική οριστική -δυνητική ευκτική -ευκτική του πλαγίου λόγου, όταν εξαρτώνται από ρήματα ιστορικού χρόνου	
	1.7	Σχηματίζουν προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά, χρησιμοποιώντας πλάγιες	1.7. Προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά με τη χρήση πλάγιων ερωτηματικών προτάσεων	

		ερωτηματικές προτάσεις.		
XVIII. Να αναγνωρίζουν τις δευτερεύουσες επιρρηματικές αιτιολογικές προτάσεις σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	1.	Κατανοούν τη σημασία της δευτερεύουσας επιρρηματικής αιτιολογικής πρότασης ως της πρότασης που εκφράζει αιτία.	1. Δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση ως η πρόταση που εκφράζει αιτία.	
	1.2	Αναγνωρίζουν και να εντοπίζουν τους συνδέσμους, με τους οποίους εισάγονται οι δευτερεύουσες επιρρηματικές αιτιολογικές προτάσεις.	1.2 Εισάγονται: -με τους αιτιολογικούς συνδέσμους ότι, διότι, ως (= διότι, για τον λόγο ότι, επειδή, γιατί, εφόσον), ἐπεὶ, ἐπειδή, διόπερ, διότι περ, (= διότι ακριβώς, διότι βέβαια) ἐπεὶπερ, ἐπειδήπερ, (= επειδή ακριβώς, επειδή βέβαια) -με το εἰ (= που, αφού, επειδή) -σπανιότερα με τους χρονικούς συνδέσμους ὅτε, ὅποτε (= αφού)	
	1.3	Αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία των αιτιολογικών προτάσεων.	1.3 Συντακτική λειτουργία των αιτιολογικών προτάσεων: επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας του ρήματος της κύριας πρότασης· για τον λόγο αυτό ακολουθούν την κύρια πρόταση. Σπανίως χρησιμοποιούνται και ως επεξήγηση σε εμπρόθετο προσδιορισμό της αιτίας.	
	1.4	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις, με τις οποίες εκφέρονται οι δευτερεύουσες αιτιολογικές	1.4. Εγκλίσεις εκφοράς των αιτιολογικών προτάσεων: -οριστική	

		προτάσεις.	-δυνητική οριστική -δυνητική ευκτική -ευκτική του πλαγίου λόγου, όταν εξαρτώνται από ρήματα ιστορικού χρόνου	
	1.5	Σχηματίζουν προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά, χρησιμοποιώντας δευτερεύουσες αιτιολογικές προτάσεις.	1.5. Προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά με τη χρήση δευτερευουσών αιτιολογικών προτάσεων	
XX. Να αναγνωρίζουν τις δευτερεύουσες επιρρηματικές τελικές προτάσεις σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	1.	Κατανοούν τη σημασία της δευτερεύουσας επιρρηματικής τελικής πρότασης ως της πρότασης που εκφράζει σκοπό, το τελικό αίτιο, τον στόχο που εκφράζεται στην κύρια πρόταση.	1. Δευτερεύουσα επιρρηματική τελική πρόταση ως η πρόταση που εκφράζει σκοπό, το τελικό αίτιο, τον στόχο που εκφράζεται στην κύρια πρόταση.	
	1.2	Αναγνωρίζουν και να εντοπίζουν τους συνδέσμους, με τους οποίους εισάγονται οι δευτερεύουσες επιρρηματικές τελικές προτάσεις.	1.2. Εισάγονται: με τους τελικούς συνδέσμους <i>ίνα, ὅπως, ὡς (= για να)</i>	
	1.3	Αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία των τελικών προτάσεων.	1.3 Συντακτική λειτουργία των τελικών προτάσεων: -επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού σε ρήματα οποιασδήποτε	

			σημασίας και ιδίως σ' αυτά που δηλώνουν κίνηση ή σκόπιμη ενέργεια: -επεξήγηση σε εμπρόθετο προσδιορισμό του σκοπού και κυρίως στα: διὰ τούτου, τούτου ἔνεκα	
	1.4	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις, με τις οποίες εκφέρονται οι δευτερεύουσες τελικές προτάσεις.	1.4. Εγκλίσεις εκφοράς των τελικών προτάσεων: -υποτακτική, όταν δηλώνουν σκοπό προσδοκώμενο με βεβαιότητα -υποτακτική + αοριστολογικό ἄν -ευκτική του πλάγιου λόγου, όταν δηλώνουν σκοπό υποκειμενικό και αβέβαιο στο παρελθόν και μετά από ρήμα ιστορικού χρόνου -οριστική ιστορικού χρόνου, όταν προηγείται ευχή ανεκπλήρωτη ή κάτι που δεν έγινε, και δηλώνουν σκοπό ανεκπλήρωτο -οριστική μέλλοντα -δυνητική ευκτική ως απόδοση λανθάνουσας υπόθεσης -ευκτική, χωρίς εξάρτηση από ιστορικό χρόνο	
	1.5	Σχηματίζουν προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά, χρησιμοποιώντας δευτερεύουσες τελικές προτάσεις.	1.5. Προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά με τη χρήση δευτερευουσών τελικών προτάσεων	

XXI. Να αναγνωρίζουν τις δευτερεύουσες επιρρηματικές εναντιωματικές προτάσεις σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	1.	Κατανοούν τη σημασία της δευτερεύουσας επιρρηματικής εναντιωματικής πρότασης ως της πρότασης που εκφράζει εναντίωση προς το νόημα της κύριας πρότασης και δηλώνει εναντίωση σε κάτι που είναι ή θεωρείται από το υποκείμενο ως πραγματικό.	1. Δευτερεύουσα επιρρηματική εναντιωματική πρόταση ως η πρόταση που εκφράζει εναντίωση προς το νόημα της κύριας πρότασης και δηλώνει εναντίωση σε κάτι που είναι ή θεωρείται από το υποκείμενο ως πραγματικό.
	1.2	Αναγνωρίζουν και να εντοπίζουν τους συνδέσμους, με τους οποίους εισάγονται οι δευτερεύουσες επιρρηματικές εναντιωματικές προτάσεις.	1.2 Εισάγονται: κυρίως με τους εναντιωματικούς συνδέσμους <i>εἰ καί, ἐάν καί, ἄν καί, ἦν καί</i>
	1.3	Αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία των εναντιωματικών προτάσεων.	1.3. Συντακτική λειτουργία των εναντιωματικών προτάσεων: ως επιρρηματικών προσδιορισμών που δηλώνουν εναντίωση
	1.4	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις, με τις οποίες εκφέρονται οι δευτερεύουσες εναντιωματικές προτάσεις.	1.4. Εγκλίσεις εκφοράς των εναντιωματικών προτάσεων: -οριστική ή ευκτική, όταν ο σύνδεσμος εισαγωγής περιέχει το <i>εἰ</i> -υποτακτική, όταν ο σύνδεσμος εισαγωγής περιέχει το <i>ἐάν, ἄν, ἦν</i>

	1.5	Σχηματίζουν προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά, χρησιμοποιώντας δευτερεύουσες εναντιωματικές προτάσεις.	1.5. Προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά με τη χρήση δευτερευουσών εναντιωματικών προτάσεων	
XXII. Να αναγνωρίζουν τις δευτερεύουσες επιρρηματικές συμπερασματικές προτάσεις σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	1.	Κατανοούν τη σημασία της δευτερεύουσας επιρρηματικής συμπερασματικής πρότασης ως της πρότασης που εκφράζει το αποτέλεσμα ή το συμπέρασμα που προκύπτει από την ενέργεια του ρήματος της πρότασης από την οποία εξαρτώνται.	1. Δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική πρόταση ως η πρόταση που εκφράζει το αποτέλεσμα ή το συμπέρασμα που προκύπτει από την ενέργεια του ρήματος της πρότασης από την οποία εξαρτώνται.	
	1.2	Αναγνωρίζουν και να εντοπίζουν τους συνδέσμους, με τους οποίους εισάγονται οι δευτερεύουσες επιρρηματικές συμπερασματικές προτάσεις.	1.2. Εισάγονται: -με τους συμπερασματικούς συνδέσμους: ὥστε, ὡς -με τις εκφράσεις ἐφ' ᾧ, ἐφ' ᾧτε + απαρέμφατο	
	1.3	Αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία των συμπερασματικών προτάσεων.	1.3 Συντακτική λειτουργία των συμπερασματικών προτάσεων: -επιρρηματικοί προσδιορισμοί του αποτελέσματος -επιρρηματικοί προσδιορισμοί που δηλώνουν ὄρο, προϋπόθεση ή συμφωνία -επεξηγήσεις σε εμπρόθετους	

			προσδιορισμούς που δηλώνουν όρο, προϋπόθεση ή συμφωνία	
	1.4	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις, με τις οποίες εκφέρονται οι δευτερεύουσες συμπερασματικές προτάσεις.	1.4. Εγκλίσεις εκφοράς των συμπερασματικών προτάσεων: -οριστική, όταν δηλώνουν αποτέλεσμα πραγματικό -δυνητική οριστική, όταν δηλώνουν αποτέλεσμα το οποίο θα ήταν δυνατό να πραγματοποιηθεί στο παρελθόν ή μη πραγματικό -δυνητική ευκτική, όταν δηλώνουν αποτέλεσμα που μπορεί να πραγματοποιηθεί υπό προϋποθέσεις στο παρόν ή στο μέλλον -ευκτική του πλαγίου λόγου, όταν προηγείται ιστορικός χρόνος ή άλλη ευκτική· δηλώνεται υποκειμενική γνώμη τελικό απαρέμφατο όταν το αποτέλεσμα εμφανίζεται ως ενδεχόμενο και δυνατό ή και πραγματικό, σύμφωνα με τη γνώμη του υποκειμένου.	
	1.5	Σχηματίζουν προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά, χρησιμοποιώντας δευτερεύουσες συμπερασματικές προτάσεις.	1.5. Προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά με τη χρήση δευτερευουσών συμπερασματικών προτάσεων	
XXIII.Να αναγνωρίζουν τις δευτερεύουσες	1.	Κατανοούν τη σημασία της δευτερεύουσας	1. Δευτερεύουσα επιρρηματική παραχωρητική πρόταση ως η πρόταση	

επιρρηματικές παραχωρητικές προτάσεις σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.		επιρρηματικής παραχωρητικής πρότασης ως της πρότασης που εκφράζει παραχώρηση προς το νόημα της κύριας πρότασης και δηλώνει εναντίωση σε κάτι που είναι ή θεωρείται από το υποκείμενο ως μη πραγματικό ή αδύνατο ή απίθανο.	που εκφράζει παραχώρηση προς το νόημα της κύριας πρότασης και δηλώνει εναντίωση σε κάτι που είναι ή θεωρείται από το υποκείμενο ως μη πραγματικό ή αδύνατο ή απίθανο.	
	1.2	Αναγνωρίζουν και να εντοπίζουν τους συνδέσμους, με τους οποίους εισάγονται οι δευτερεύουσες επιρρηματικές παραχωρητικές προτάσεις.	1.2. Εισάγονται με τους παραχωρητικούς συνδέσμους: -καί ει, κει, καί εάν, κᾶν, καί ἄν, καί ἦν ύστερα από καταφατική πρόταση -οὐδ'εἰ, μηδ'εἰ, οὐδ' εἰάν, οὐδ' ἄν, οὐδ' ἦν, μηδ' εἰάν, μηδ' ἄν, μηδ' ἦν ύστερα από αρνητική πρόταση	
	1.3	Αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία των παραχωρητικών προτάσεων.	1.3. Συντακτική λειτουργία των παραχωρητικών προτάσεων: ως επιρρηματικών προσδιορισμών που δηλώνουν παραχώρηση	
	1.4	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις, με τις οποίες εκφέρονται οι δευτερεύουσες παραχωρητικές προτάσεις.	1.4. Εγκλίσεις εκφοράς των παραχωρητικών προτάσεων: -οριστική ή ευκτική, όταν ο σύνδεσμος εισαγωγής περιέχει το ει -υποτακτική, όταν ο σύνδεσμος εισαγωγής περιέχει το εἰάν, ἄν, ἦν	

	1.5	Σχηματίζουν προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά, χρησιμοποιώντας δευτερεύουσες παραχωρητικές προτάσεις.	1.5. Προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά με τη χρήση δευτερευουσών παραχωρητικών προτάσεων	
XXIV.Να αναγνωρίζουν τις δευτερεύουσες επιρρηματικές χρονικές προτάσεις σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	1. 1.2	Κατανοούν τη σημασία της δευτερεύουσας επιρρηματικής χρονικής πρότασης ως της πρότασης που εκφράζει χρόνο. Αναγνωρίζουν και να εντοπίζουν τους συνδέσμους, με τους οποίους εισάγονται οι δευτερεύουσες επιρρηματικές χρονικές προτάσεις.	1. Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση ως η πρόταση που εκφράζει χρόνο. 1.2 Εισάγονται με: -τους χρονικούς <u>συνδέσμους</u> : ώς (= αφού, μόλις), ότε (= όταν), όποτε (= όταν, τότε που), έπει (= αφού, αφότου), έπειδή (= αφού, αφότου), έως (= μέχρις ότους, ώσπου), έστε (= μέχρι, ήνίκα, ότηνίκα (= τη στιγμή που, ενώ), πριν -τα χρονικά επιρρήματα: όσάκις, όποσάκις -τις εμπρόθετες αναφορικές εκφράσεις: έξ' ού, έξ' ότου, άφ', άφ' ότου, έν ώ, μέχρι ού, άχρι ού, έως ού -τις φράσεις: έπει πρώτον, έπει τάχιστα, έπειδή τάχιστα, ώς τάχιστα, ού πρότερον ...πρίν, ού πρόσθεν ...πρίν Διαφοροποίηση του τρόπου εισαγωγής αναλόγως της χρονικής βαθμίδας (προτερόχρονο, σύγχρονο, υστερόχρονο)	

	1.3	Αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία των χρονικών προτάσεων.	1.3 Συντακτική λειτουργία των χρονικών προτάσεων: ως επιρρηματικού προσδιορισμού του χρόνου του ρήματος της κύριας πρότασης	
	1.4	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις, με τις οποίες εκφέρονται οι δευτερεύουσες χρονικές προτάσεις.	1.4. Εγκλίσεις εκφοράς των χρονικών προτάσεων: -οριστική, όταν δηλώνουν πραγματικό γεγονός -υποτακτική: (όταν, όποτε, επάν (ή ἐπήν), ἐπειδάν) -ευκτική -ευκτική του πλάγιου λόγου (αντί της υποτακτικής), όταν στην κύρια πρόταση έχουμε ρήμα ιστορικού χρόνου Επιπλέον: η σύνταξη του συνδέσμου πρὶν	
	1.5	Σχηματίζουν προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά, χρησιμοποιώντας δευτερεύουσες χρονικές προτάσεις.	1.5. Προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά με τη χρήση δευτερευουσών χρονικών προτάσεων	
XXV.Να αναγνωρίζουν τις δευτερεύουσες επιρρηματικές υποθετικές προτάσεις σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	1.	Κατανοούν τη σημασία της δευτερεύουσας επιρρηματικής υποθετικής πρότασης ως της πρότασης που εκφράζει υπόθεση.	1. Δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική πρόταση ως η πρόταση που εκφράζει υπόθεση.	
	1.2	Αναγνωρίζουν και να	1.2 Εισάγονται με:	

		εντοπίζουν τους συνδέσμους, με τους οποίους εισάγονται οι δευτερεύουσες επιρρηματικές υποθετικές προτάσεις.	τους υποθετικούς συνδέσμους ει, εάν, ἄν, ἦν (= αν)	
	1.3	Αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία των υποθετικών προτάσεων.	1.3. Συντακτική λειτουργία των υποθετικών προτάσεων: ως επιρρηματικού προσδιορισμού που δηλώνει υπόθεση	
	1.4	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις, με τις οποίες εκφέρονται οι δευτερεύουσες υποθετικές προτάσεις.	1.4. Εγκλίσεις εκφοράς των υποθετικών προτάσεων: -οριστική -υποτακτική -ευκτική	
	1.5	Σχηματίζουν προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά, χρησιμοποιώντας δευτερεύουσες υποθετικές προτάσεις.	1.5 Προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά με τη χρήση δευτερευουσών υποθετικών προτάσεων	
XXVI. Να αναγνωρίζουν τους υποθετικούς λόγους σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	1.	Κατανοούν ότι σε κάθε υποθετική πρόταση αντιστοιχεί και μια κύρια. Και οι δυο μαζί αποτελούν ένα λογικό σύνολο που ονομάζεται υποθετικός λόγος.	1. Σε κάθε υποθετική πρόταση αντιστοιχεί και μια κύρια. Και οι δυο μαζί αποτελούν ένα λογικό σύνολο που ονομάζεται υποθετικός λόγος.	
	1.2	Αναγνωρίζουν έναν	1.2. Μέρη υποθετικού λόγου (υπόθεση-	

		υποθετικό λόγο, να διακρίνουν τα μέρη του και τη σχέση κύριας και υποθετικής πρότασης.	υποθετική πρόταση + απόδοση-κύρια πρόταση) 1.2.1 Σχέση κύριας και υποθετικής πρότασης (σχέση αιτίου – αποτελέσματος)	
	1.3	Αναγνωρίζουν τα είδη των υποθετικών λόγων.	1.3. Διάκριση υποθετικών λόγων σε έξι είδη ανάλογα: -με τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς της υπόθεσης, -με την έγκλιση της απόδοσης και -με τη σημασία τους	
	1.4	Αναγνωρίζουν τους υποθετικούς λόγους που εκφράζουν το πραγματικό.	1.4. Εκφορά της υπόθεσης: ει + οριστική οποιουδήποτε χρόνου 1.4.1 Εκφορά της απόδοσης: οποιαδήποτε έγκλιση οποιουδήποτε χρόνου	
	1.5	Αναγνωρίζουν τους υποθετικούς λόγους που εκφράζουν το μη πραγματικό.	1.5. Εκφορά της υπόθεσης: ει + οριστική ιστορικού χρόνου 1.5.1 Εκφορά της απόδοσης: -δυνητική οριστική -παρατατικός απρόσωπου ρ. ή απρόσωπης έκφρασης + απαρέμφατο -ένα από τα ρ. έβουλόμην, έμελλον, έκινδύνευσα + απαρέμφατο, στις περιπτώσεις αυτές χωρίς το δυνητικό αν.	
	1.6	Αναγνωρίζουν τους υποθετικούς λόγους που εκφράζουν το προσδοκώμενο	1.6. Εκφορά της υπόθεσης: εάν, αν, ήν + υποτακτική 1.6.1 Εκφορά της απόδοσης: οριστική μέλλοντα	

			μελλοντική έγκλιση ή έκφραση (υποτακτική, δυνητική ή ευχετική ευκτική, προστακτική, οριστική ενεστώτα ή αόριστου ή παρακείμενου με μελλοντική σημασία, συντελεσμένος μέλλοντας, απρόσωπο ρήμα + τελικό απαρέμφατο, ρηματικό επίθετο σε -τος ή -τέος + έστί)	
	1.7	Αναγνωρίζουν τους υποθετικούς λόγους που εκφράζουν την αόριστη επανάληψη στο παρόν ή στο μέλλον.	1.7. Εκφορά της υπόθεσης: εάν, αν, ήν + υποτακτική 1.7.1 Εκφορά της απόδοσης: -οριστική ενεστώτα -γνωμικός αόριστος, παρακείμενος	
	1.8	Αναγνωρίζουν τους υποθετικούς λόγους που εκφράζουν την απλή σκέψη του λέγοντος.	1.8. Εκφορά της υπόθεσης: ει + ευκτική 1.8.1 Εκφορά της απόδοσης: -δυνητική ευκτική -οριστική αρκτικού χρόνου, ευχετική ευκτική, προστακτική	
	1.9	Αναγνωρίζουν τους υποθετικούς λόγους που εκφράζουν την αόριστη επανάληψη στο παρελθόν	1.9. Εκφορά της υπόθεσης: ει + ευκτική επαναληπτική 1.9.1 Εκφορά της απόδοσης: -οριστική παρατατικού, δυνητική οριστική αόριστου -δυνητική οριστική παρατατικού, απλή οριστική αόριστου, οριστική υπερσυντέλικου	
	1.10	Σχηματίζουν προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά,	1.10. Προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά με τη χρήση υποθετικών λόγων	

		χρησιμοποιώντας υποθετικούς λόγους.		
XXVII. Να αναγνωρίζουν τις δευτερεύουσες ονοματικές και επιρρηματικές αναφορικές προτάσεις σε ένα αρχαιοελληνικό κείμενο.	1.	Κατανοούν τη σημασία της δευτερεύουσας αναφορικής πρότασης ως της πρότασης που αναφέρεται σε όρο άλλης πρότασης.	1. Δευτερεύουσα αναφορική πρόταση ως η πρόταση που προσδιορίζει όρο άλλης πρότασης, ο οποίος είτε υπάρχει στην πρόταση είτε μπορεί να εννοηθεί από τα συμφραζόμενα.	
	1.2	Διακρίνουν τις δευτερεύουσες αναφορικές προτάσεις σε ονοματικές και επιρρηματικές.	1.2. Αναφορικές ονοματικές ονομάζονται οι δευτερεύουσες αναφορικές προτάσεις που χρησιμοποιούνται ως ονόματα. 1.2.1 Αναφορικές επιρρηματικές ονομάζονται οι δευτερεύουσες αναφορικές προτάσεις που αναφέρονται σε όρο της πρότασης εξάρτησης, αλλά συγχρόνως εκφράζουν και κάποια επιρρηματική σχέση.	
	1.3	Αναγνωρίζουν και να εντοπίζουν τους συνδέσμους, με τους οποίους εισάγονται οι δευτερεύουσες αναφορικές προτάσεις.	1.3 Εισάγονται με: (α) αναφορικές αντωνυμίες (ὅς, ὅστις, ὅσπερ, οἷος, ὁποῖος, ὅσος, ὁπόσος, ἡλίκος, ὀπηλίκος, ὀποδαπός) (β) αναφορικά επιρρήματα (ἐνθα, ἐνθεν, ὅθεν, ὁπόθεν, οὐ, ὅπου, ὅποι, ὅπη, ὡς, ὅπως, ὅσω...)	
	1.4	Κατανοούν τη συντακτική λειτουργία των ονοματικών αναφορικών προτάσεων.	1.4. Συντακτική λειτουργία των δευτερευουσών ονοματικών αναφορικών προτάσεων ως: -αντικείμενα	

			-υποκείμενα -κατηγορούμενα -ομοιόπτωτοι προσδιορισμοί -ετερόπτωτοι προσδιορισμοί	
	1.5	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις, με τις οποίες εκφέρονται οι δευτερεύουσες ονοματικές αναφορικές προτάσεις.	1.5. Εγκλίσεις εκφοράς δευτερευουσών ονοματικών αναφορικών προτάσεων: -όλες οι εγκλίσεις -ευκτική πλαγίου λόγου μετά από ιστορικό χρόνο	
	1.6	Κατανοούν τη συντακτική λειτουργία των επιρρηματικών αναφορικών προτάσεων.	1.6. Συντακτική λειτουργία των δευτερευουσών επιρρηματικών αναφορικών προτάσεων ως: (α) επιρρηματικών προσδιορισμών τόπου και τρόπου (β) επιρρηματικών προσδιορισμών: -αιτίας (αναφορικές αιτιολογικές) -σκοπού (αναφορικές τελικές) -αποτελέσματος (αναφορικές συμπερασματικές) -υπόθεσης (αναφορικές υποθετικές)	
	1.7	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις, με τις οποίες εκφέρονται οι δευτερεύουσες επιρρηματικές αναφορικές προτάσεις.	1.7. Εγκλίσεις εκφοράς επιρρηματικών αναφορικών προτάσεων: 1.7.1. Αναφορικές αιτιολογικές προτάσεις – εγκλίσεις αιτιολογικών προτάσεων (βλ. Δ.Ε. XIX, 1.4) 1.7.2. Αναφορικές τελικές προτάσεις -με οριστική Μέλλοντα 1.7.3. Αναφορικές συμπερασματικές	

			προτάσεις -εγκλίσεις συμπερασματικών προτάσεων (βλ. Δ.Ε. XXII, 1.4) 1.7.4. Αναφορικές υποθετικές προτάσεις -εγκλίσεις υποθετικών προτάσεων (βλ. Δ.Ε. XXV, 1.4)	
1.8	Κατανοούν τη σημασία της αναφορικής παραβολικής πρότασης ως της πρότασης που δηλώνει σύγκριση ή παρομοίωση.		1.8. Οι αναφορικές παραβολικές προτάσεις εκφράζουν: -ποσό (ηλικία, μέτρο, βαθμό) - ποιόν (ιδιότητα) - τρόπο	
1.9	Αναγνωρίζουν και να εντοπίζουν τους συνδέσμους, με τους οποίους εισάγονται οι αναφορικές παραβολικές προτάσεις.		1.9. Εισάγονται με: (α) αναφορικές αντωνυμίες (<i>ὅσος, ὁποῖος, οἷος, ὁπόσος, ἡλίκος, ὀπηλίκος</i>) (β) αναφορικά επιρρήματα (<i>ὡς, ὥσπερ, ὅπως, ὅσον, ὅσω, καθάπερ, ἤ, ἤπερ</i>)	
1.10	Αναγνωρίζουν τη συντακτική λειτουργία των παραβολικών αναφορικών προτάσεων.		1.10. Συντακτική λειτουργία των παραβολικών αναφορικών προτάσεων ως: - επιρρηματικών προσδιορισμών σύγκρισης – παρομοίωσης	
1.11	Αναγνωρίζουν τις εγκλίσεις, με τις οποίες εκφέρονται οι παραβολικές αναφορικές προτάσεις.		1.11. Εγκλίσεις εκφοράς παραβολικών αναφορικών προτάσεων: -απλή οριστική -υποτακτική με ή χωρίς το αοριστολογικό ἄν -δυνητική οριστική -ευκτική με ή χωρίς το δυνητικό ἄν	

	1.12	Σχηματίζουν προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά, χρησιμοποιώντας δευτερεύουσες αναφορικές προτάσεις.	1.12. Προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά με τη χρήση δευτερευουσών αναφορικών προτάσεων	
XXVIII. Να απολαμβάνουν αισθητικά το αρχαιοελληνικό κείμενο, αναγνωρίζοντας τη λογοτεχνική του αξία.	1.	Απολαμβάνουν αισθητικά τα κείμενα.	1. Ενθάρρυνση των μαθητών για προσωπικό διάλογο με τις αξίες, αντιλήψεις του κειμένου, κριτική αποτίμηση και τελικά διαμόρφωση προσωπικής γνώμης (βιωματική προσέγγιση)	
	1.2	Διευρύνουν τη γνώση της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας ως του κύριου φορέα του αρχαιοελληνικού πολιτισμού και να θεωρούν το μάθημα των Α.Ε. ως μάθημα πολιτισμού.	1.2. Ανάδειξη θεμάτων σχετικών με την ιστορία, την πολιτική, τον δημόσιο βίο, τους θεσμούς, την καθημερινή ζωή, την πνευματική και καλλιτεχνική δραστηριότητα - Αίσθηση της αρμονίας, της πυκνότητας, της ακρίβειας και της ποικιλίας της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας, όπως χρησιμοποιήθηκε από κείμενα της κλασικής εποχής	
	1.3	Αποδίδουν, να ερμηνεύουν και να συγκρίνουν απλά αρχαιοελληνικά κείμενα.	1.3 Το αρχαιοελληνικό κείμενο ως διαδικασία λύσης προβλήματος με δεδομένα (γνώση των ιστορικών στοιχείων, ετυμολογία, λεξιλόγιο, γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα), ζητούμενα και τέλος τη λύση.	

XXIX. Να διευρύνουν αυτή την ανθρωπογνωστική σπουδή με τη συμπληρωματική διδασκαλία παράλληλων κειμένων του ίδιου ή άλλων συγγραφέων.	1.	Διευρύνουν τη γνώση της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας ως του κύριου φορέα του αρχαιοελληνικού πολιτισμού.	1. Συγκριτική θεώρηση απλών αρχαιοελληνικών κειμένων	